



NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEUM

Výroční zpráva
2022

Obsah

1	Údaje o zpracovateli	4
2	Sídla a pracoviště	6
2.1	Hlavní budova Praha Letná	6
2.2	Depozitární areál Čelákovice	6
2.3	Centrum stavitelského dědictví Plasy.....	6
2.4	Muzeum železnice a elektrotechniky – bývalé Depo kolejových vozidel Praha-střed..	8
2.5	Depozitář kolejových vozidel Chomutov	9
2.6	Kolotoč.....	9
3	Muzejní sbírky	11
3.1	Centrální evidence a administrace sbírek	11
3.2	Muzeum dopravy	15
3.3	Železniční muzeum	16
3.4	Průmyslové muzeum	18
3.5	Muzeum elektrotechniky a médií.....	20
3.6	Muzeum architektury a stavitelství NTM	21
3.7	Centrum stavitelského dědictví NTM Plasy	24
4	Knihovna Národního technického muzea	26
5	Archiv Národního technického muzea.....	27
6	Odbor hlavního konzervátora sbírek.....	30
7	Oddělení digitalizace	32
8	Věda a výzkum	34
8.1	Institucionální podpora vědy a výzkumu - Dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (DKRVO)	34
8.2	VISK MK ČR	35
8.3	NAKI MK ČR	35
9	Projekty ESIF a EHP.....	40
10	Přednášková, pedagogická činnost.....	43
10.1	Přednášková činnost v NTM	43
10.1.1	Přednáškový cyklus.....	43
10.1.2	Konference a semináře a účast pracovníků NTM na nich	43
10.2	Přednášková činnost mimo NTM	44
10.3	Pedagogická činnost.....	46
11	Ediční a publikační činnost.....	47
11.1	Ediční činnost	47
11.2	Publikační činnost	48
12	Prezentační činnost.....	52
12.1	Vývoj návštěvnosti.....	52
12.2	Expozice a výstavy.....	55
12.2.1	Expozice.....	55
12.2.2	Výstavy.....	56
12.3	Spolupráce NTM na výstavách a expozicích jiných organizací.....	62
12.4	Muzejní pedagogika	66
12.4.1	Stálé edukační programy pro školy	66
12.4.2	Programy v Televizním studiu	68
12.4.3	Komentované prohlídky expozice Uhelný a rudný důl	68
12.4.4	Edukační programy k výstavním projektům	68
12.4.5	Technické kroužky	68

12.4.6	Technické soutěže.....	69
12.4.7	Muzejní pedagogika v CSD NTM Plasy	69
12.5	Specializované workshopy	70
12.6	Komentované prohlídky	70
12.7	Jiné akce	71
12.8	Spolupráce s médii.....	76
12.9	Významné návštěvy.....	78
13	Poradní orgány NTM	79
13.1	Vědecká rada	79
13.2	Redakční rada.....	79
13.3	Výstavní a programová rada.....	79
13.4	Rada pro sbírkotvornou činnost	80
14	Organizační, finanční a personální informace	81
14.1	Organizační informace.....	81
14.2	Ekonomické informace	82
14.3	Personální informace.....	88
14.3.1	Zaměstnanost a čerpání mzdových prostředků	89
14.3.2	Členství v národních i mezinárodních odborných organizacích a projektech s technickou či podobnou tematikou.....	90
14.3.3	Zahraniční pracovní cesty zaměstnanců NTM	92
14.4	Informace o činnosti odboru náměstka pro věci právní	94
14.5	Informace o činnosti odboru náměstka pro vnitřní věci a PR	94
14.6	Informace o kontrolní činnosti.....	95
14.6.1	Interní audity, dílčí kontroly a interní šetření.....	95
14.6.2	Dílčí kontroly a interní šetření	96
14.6.3	Další činnosti interního auditu	97
14.6.2	Vnější kontroly a audity.....	97

1 Údaje o zpracovateli

název zpracovatele	Národní technické muzeum
právní statut	příspěvková organizace MK ČR
sídlo organizace	Kostelní 42, 170 78 Praha 7
IČ	00023299
DIČ	CZ00023299
telefon	+420 220 399 111
datová schránka (IDDS)	f8xxca8
e-mail	info@NTM.cz
internetové stránky	www.ntm.cz , www.muzeum-plasy.cz , muzeum-chomutov.cz
zřizovatel	Ministerstvo kultury ČR
způsob zřízení	Zřizovací listina vydaná MK ČR pod č. j. MK-S 7202/2013 ze dne 20.6.2013



Stručný přehled hlavních činností Národního technického muzea

Národní technické muzeum (dále NTM) shromažďuje sbírky hmotných dokladů vývoje techniky, průmyslu, dopravy, architektury a vědy české i zahraniční provenience, zejména však z území České republiky. Sbírkou tvoří na základě vědeckého poznání a vlastní koncepce sbírkotvorné činnosti a spravuje podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy. Ke sbírkovým předmětům pořizuje odbornou dokumentaci písemnou a podle potřeby i obrazovou, případně zvukovou. Sbírkové předměty odborně zpracovává a těží z nich poznatky o vývoji techniky, vědy a společnosti. Provádí vědecký výzkum prostředí, z něhož sbírkové předměty získává. Sbírkové předměty, odbornou dokumentaci k nim a poznatky získané jejich odborným zpracováním prezentuje zejména prostřednictvím stálých expozic a krátkodobých výstav, vlastní publikační, vzdělávací a přednáškovou činností v České republice i v zahraničí a dalšími kulturně-výchovnými aktivitami určenými pro nejširší veřejnost, zejména pak dětem a mládeži, seniorům a handicapovaným občanům. Zapůjčuje sbírkové předměty do expozic a na výstavy pořádané jinými subjekty v České republice i v zahraničí.

NTM je dále zřizovatelem Archivu NTM jako specializovaného archivu akreditovaného dle zákona 499/2004 Sb. o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. Archiv NTM shromažďuje, zpracovává a zpřístupňuje archivní materiály k dějinám techniky, průmyslu, přírodních věd a řemesel v českých zemích. Zpracovává rešerše v oblasti dějin techniky pro cizí subjekty, koná vlastní badatelskou, publikační a prezentační činnost. Archiv NTM vede evidenci archiválií tzv. Národního archivního dědictví (NAD) podle zákona 499/2004 Sb.

NTM spravuje rovněž specializovanou Knihovnu NTM, řízenou zákonem č. 257/2001 Sb. o knihovnách. V působnosti této knihovny je zejména shromažďování a akvizice publikací oborově zaměřených na dějiny vědy, techniky a průmyslu v českých zemích a v celosvětovém kontextu, jejich následné odborné zpracování dle schválených mezinárodních standardů, a především zajišťování služeb badatelům a návštěvníkům knihovny. Buduje elektronický katalog včetně bibliografické databáze, zpřístupňuje informace o knižním fondu co nejširší veřejnosti pomocí webových stránek muzea a prostřednictvím zapojení do odborných databází celorepublikového charakteru.

NTM vydává a veřejně šíří periodické i neperiodické publikace, audio a video nahrávky. Pořádá odborné konference a semináře, kulturní a vzdělávací programy.

V gesci NTM je také vydávání osvědčení k vývozu předmětů kulturní hodnoty podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty. Zpracovává odborné posudky, rešerše a expertizy.

NTM je zapsáno jako Znalecký ústav v evidenci Ministerstva spravedlnosti pro následující obory znalecké činnosti: školství a kultura, historické přístroje z oboru exaktních věd, dějin techniky, průmyslu a socialistické industrializace, historie hornictví, metalurgie, strojírenství, spotřebního průmyslu, dopravy (pozemní, železniční, vodní a letecké), elektrotechniky, historie sdělovací techniky, stavitelství, architektury, historické technické literatury.

2 Sídla a pracoviště

2.1 Hlavní budova Praha Letná

Budova NTM na Letné, která byla od počátku navržena výhradně k muzejním účelům, je jedním z příkladů muzejní architektury z první poloviny 20. století. Její počátky sahají do 20. let, kdy padlo rozhodnutí o výstavbě. V polovině 30. let, po shromáždění potřebných prostředků, byla vypsána veřejná architektonická soutěž, jejímž vítězem se stal Milan Babuška. Stavba byla zahájena na podzim roku 1938 a zhruba dokončena v roce 1942. Výtvarné, architektonické a urbanistické kvality jsou vyjádřeny zapsáním budovy do Ústředního seznamu kulturních památek jako nemovité kulturní památky pod evidenčním číslem 41213/1–1959. Budova prošla v letech 2003 až 2013, v rámci tří samostatných etap, rekonstrukcí. Dílčí úpravy interiérů budovy byly ukončeny v roce 2013 v souvislosti se zpřístupněním nových stálých expozic, kterých je v současné době celkem 14, kromě tří sálů pro krátkodobé výstavy. Budova prochází průběžně potřebnými opravami a obnovou technických systémů.

V roce 2022 pokračovala další etapa rekonstrukce a rozšiřování hlavní serverovny, a byla zahájena rekonstrukce páteřních datových rozvodů optickými kabely, což je nezbytné s ohledem na neustálý nárůst využívání prostředků ICT a objemy zpracovávaných dat. Pokračovala příprava projektu na rekonstrukci podhledu, světlíku a střechy dopravní haly, zde je nutno podotknout, že během rekonstrukce NTM v letech 2007 – 2011 nebyly na objektu dopravní haly prováděny žádné významnější stavební zásahy. Pokračuje příprava pro instalaci chlazení prostor II. a III. patra budovy.

2.2 Depozitární areál Čelákovice

Areál, nacházející se na katastru obce Čelákovice-Záluží, slouží k uložení podstatné části sbírkových předmětů a archiválií a části knih, o které NTM pečuje. V areálu se nachází celkem 11 objektů, z toho 6 jednoduchých plechových hal pro velké sbírkové předměty, 4 patrové depozitáře typu Kord a 3 moderní multifunkční depozitární haly. Poslední hala byla dokončena a uvedena do provozu počátkem roku 2012. V roce 2016 byl dokončen kompletní projekt včetně stavebního povolení na realizaci výstavby haly CD4 a vstupního objektu v rámci přidělené dotace z IROP.

V roce 2021 byla ukončena otevřená zadávací řízení a u obou objektů byla zahájena realizace stavby. Výstavba haly CD4 po celý rok zdárně pokračovala a stavba byla dokončena v prosinci 2022 s termínem převjímký a kolaudace v I. čtvrtletí 2023. U stavby vstupního objektu se podařilo dokončit výběr dodavatele a stavba tak byla v závěru IV. čtvrtletí 2022 obnovena, s termínem dokončení ve IV. čtvrtletí 2023. Současně v roce 2022 proběhla v areálu výstavba nové vnitroareálové komunikace, která bude navazovat na nový vjezd do areálu budovaný společně se vstupním objektem.

2.3 Centrum stavitelského dědictví Plasy

Vzorový projekt památkové obnovy nazvaný *Centrum stavitelského dědictví v Plasích* (dále CSD NTM Plasy) byl za podpory ERDF EU prostřednictvím Integrovaného operačního programu (IOP) realizován od

roku 2009 do podzimu 2015. Projekt zahrnoval adaptaci dvou značně zdevastovaných, ovšem památkově velmi hodnotných areálů hospodářského zázemí bývalého kláštera – pivovaru a hospodářského dvora. Vzniklo tak unikátní pracoviště NTM, které se svým muzejním a muzeologickým zaměřením značně vymyká obdobným revitalizacím a obnovám historických areálů v České republice. V programové náplni CSD NTM Plasy se prolíná prezentační a edukační funkce muzea se zážitkovými aktivitami zaměřenými na širokou návštěvnickou obec. Byl zde vytvořen vzdělávací a volnočasový areál propojující tematicky zaměřené muzejní expozice s historickými dílnami tradičních stavebních řemesel, které kromě prezentace svého vybavení nabízejí rovněž vyzkoušení konkrétních řemeslných dovedností.

Stálá *Expozice stavitelství* návštěvníka provází po celém areálu bývalého pivovaru a zprostředkovává mu seznámení s problematikou historických stavebních prvků, materiálů a konstrukcí. Na malé návštěvníky čeká tzv. *stavební hřiště*, kde mohou uplatnit vlastní kreativitu. Nově bylo otevřeno edukační pracoviště *Statika hrou*. Expoziční část doplňují prostory pro tematické výstavy.

V členitém areálu hospodářského dvora byly vytvořeny prostory pro aktivity zaměřené na prezentaci stavebních technologií. Vzniká zde jakási *stavebně řemeslná huť*, která má za cíl umožnit prostřednictvím kurzů a workshopů předávání tradičních postupů a dovedností zážitkovým způsobem. Dobově zařízené dílny zde vytvářejí tzv. *Dvůr stavebních řemesel*. V nejstarší části areálu své místo našla unikátní *Expozice stavebně-historického průzkumu* prezentující postupy a metody zkoumání historických staveb na objektu in situ.

Nové umístění v adaptovaných objektech získala také místní městská knihovna, jejímž prostřednictvím je zpřístupněn tematicky specializovaný knižní fond NTM s odbornou stavitelskou literaturou. Zázemí plaského areálu umožňuje pořádání programů pro různé stupně škol i setkávání odborné veřejnosti v přednáškových sálech. Po padesáti letech se díky zájmu místního podnikatele do areálu kláštera opět vrátilo vaření plaského piva a přímo u pivovarských pánví vzniklo vyhledávané zázemí pro návštěvníky. Ve spolupráci s městem Plasy se podařilo obnovit navazující klášterní nádvoří, které se tak stalo opět živým místem umožňujícím příjemný pobyt turistům i místním obyvatelům.

V návaznosti na výše uvedené aktivity byl vypracován projekt nové expozice středověkých stavebních strojů, která bude situována do monumentálního prostoru bývalé pivovarské lednice v objektu ležáckých sklepů (později sodovkárny). V roce 2019 byla podána projektová žádost o podporu z programu IROP a v průběhu roku 2021 probíhaly stavební práce na tomto projektu. Z dotačních prostředků MK se v roce 2021 podařilo zrealizovat zadláždění plochy tzv. *dolejšího dvora* hospodářského dvora.

V souvislosti s dalším rozvojem areálu CSD NTM Plasy pokračovala realizace projektu *Expozice středověkých stavebních strojů*, a to zejména stavební adaptací části ležáckých sklepů a přípravou projektové dokumentace pro danou expozici. Takto byla v polovině návštěvnické sezóny 2022 byla otevřena nová stálá expozice věnovaná středověkým stavebním strojům s replikami tří stavebních strojů v životní velikosti (beranidlo, klecový jeřáb a vratidlo s vijákem). V návaznosti na otevřenou expozici byl připraven rovněž podklad pro projektovou dokumentaci využití

další části ležáckých sklepů a objektu *horních stájí* hospodářského dvora pro studijní depozitář a materiátek stavebních prvků, konstrukcí a materiálů.

2.4 Muzeum železnice a elektrotechniky – bývalé Depo kolejových vozidel Praha-střed

V roce 2000 bylo vydáno Usnesení vlády ČR týkající se vybudování *Železničního muzea* v areálu bývalého *DKV Praha střed*, navazujícího na areál Masarykova nádraží. V roce 2002 proběhl návazný převod práva hospodaření s nemovitostmi z Českých drah na NTM. V roce 2003 bylo vydáno ze strany MK ČR rozhodnutí o financování akce. Neprodleně byla zahájena příprava projektu, geodetické zaměření a výběr zhotovitele projektu. Tento proces byl ale v roce 2004 přerušen s ohledem na vyhlášení stavební uzávěry v uvedené lokalitě ze strany Magistrátu hlavního města Prahy v souvislosti s připravovanou změnou územního plánu. V roce 2008 proběhl stavebně-technický a stavebně-historický průzkum budov budoucího *Železničního muzea NTM* a s ohledem na jejich výsledky byly provedeny opravy střešních konstrukcí.

V roce 2012 bylo finalizováno libreto budoucí expozice a následně proběhla studentská architektonická a urbanistická soutěž na řešení *Železničního muzea NTM* na Masarykově nádraží. Současně byla ustavena pracovní skupina s úkolem vypracovat materiály k projektu. Na podzim 2012 zrušilo MK ČR dosavadní rozhodnutí o financování akce. Původní koncepce muzea železnice byla v roce 2013 rozšířena o náplň expozice elektrotechniky a vznikl tak projekt *Muzea železnice a elektrotechniky* (MŽE).

V průběhu roku 2016 byla zahájena příprava architektonické soutěže na projekt MŽE, která byla s ohledem na množství objektivních problémů a vážných rizik, mimo jiné po čerstvých zkušenostech kolegů z *Národního muzea* a na základě souhlasu ministerstva kultury v roce 2017 ukončena. Od roku 2017 zpracovávalo NTM stavební program a výchozí studii MŽE, jejímž cílem bylo prověření reálných možností umístění expozic a velkoobjemových sbírkových předmětů, zejména kolejových vozidel v areálu a objektech bývalého depa. Výsledkem byla architektonická studie z roku 2018, která je podkladem pro další stupně přípravy projektu, jehož dokončení se předpokládá v roce 2027. V roce 2018 pokračovaly práce na úpravě libret na základě výstupů z přípravy architektonické studie a bylo zahájeno zpracování *Studie proveditelnosti*.

V roce 2019 byla dokončena *Studie proveditelnosti*, kterou následně schválilo MK ČR a v závěru roku byl dokončen *Investiční záměr na úvodní část akce*. Na rok 2020 se podařilo zajistit finanční prostředky na nákup další pozemků a budovy navazující na východní hranici areálu. S ohledem na tuto významnou skutečnost byla zahájena aktualizace architektonické studie a aktualizace *Investičního záměru*, který byl na MK ČR předán v roce 2021. V návaznosti na předaný *Investiční záměr* provedlo MKČR tzv. registraci akce a vydalo podmínky pro vydání *Rozhodnutí o poskytnutí dotace*. V průběhu roku 2022 tak NTM pracovalo na zajištění požadovaných podmínek, zejména na vyjádření některých dotčených orgánů státní správy a stabilizaci objektu NTM ve vztahu k sousedním vlastníkům pozemků. Současně se podařilo zajistit věcné břemeno pro vybudování přístupové komunikace od ulice Trocnovská na pozemku Českých drah. Paralelně probíhala příprava obsahové náplně expozic a příprava zadání veřejné zakázky na restaurování budoucích exponátů.

2.5 Depozitář kolejových vozidel Chomutov

V roce 2012 se po delších jednáních podařilo za účelem vybudování stálého depozitáře *Železničního muzea NTM* získat do trvalého vlastnictví budovu a pozemky bývalého železničního depa v Chomutově. Jejich část mělo NTM dříve pronajato. NTM odkoupilo od ČD, a.s. celý areál s kompletním příslušenstvím za 47 mil. Kč. Sběrka železničních vozidel má tak poprvé v historii vlastní stálý depozitář. Rozvojové území areálu o rozloze přibližně 4 ha nabízí do budoucna možnosti budování dalších krytých stání pro stále doplňovanou železniční sbírku. Nevyhovující a mnohdy kritický stav objektů vyžaduje jejich postupnou obnovu. V roce 2014 bylo vybudováno zcela nové oplocení areálu. V roce 2015 proběhla rekonstrukce střechy spojovací chodby mezi objekty *Montovna* a *Rotunda I.* a rekonstrukce poloviny kolejových paprsků před objektem *Rotunda I.* V roce 2016 práce pokračovaly rekonstrukcí střešního pláště na objektu *Montovna*. V roce 2017 byla provedena řada drobnějších stavebních úprav, zejména vybudování pokladny v souvislosti se sezónním zpřístupněním objektu veřejnosti.

V roce 2018 došlo na rekonstrukci druhé poloviny kolejových paprsků před objektem *Rotunda I.*, dále příjezdové koleje pro nostalgické vlaky, včetně výhybky do depa ČD. Zcela nově byl vybudovaný systém odvodnění prostoru vjezdu do areálu *Depozitáře kolejových vozidel NTM*.

V roce 2020 bylo zahájeno zadávací řízení na výběr zhotovitele celkové opravy střechy *Rotunda I.*, která měla být realizována v průběhu roku 2021. Před podpisem smlouvy s vybraným dodavatelem byla zjištěna vada projektové dokumentace v oblasti skladby střešního pláště a požární odolnosti. Zjištěná vada byla znalecky posouzena, uplatněna reklamace projektové dokumentace a na základě opravené projektové dokumentace by měl proběhnout výběr zhotovitele a realizace v roce 2022.

V průběhu roku 2021 proběhla demolice objektu *Kotelny*, která byla v havarijním stavu a dále nevyužitelná. Jsou dokončeny projekty na obnovu silnoproudých a slaboproudých rozvodů a na výměnu 22 vjezdových vrat pro kolejová vozidla v *Rotundě I.* Po dokončení opravy střechy, zpracování Investičního záměru a poskytnutí dotace ze strany se výměna elektroinstalace a vjezdových vrat plánuje na roky 2023-2024.

V roce 2022 bylo zahájeno zadávací řízení na dodavatele opravy střechy objektu *Rotunda I.* čemuž předcházelo jednání s MK ČR o navýšení dotace na tuto akci, s ohledem na nárůst cen.

2.6 Kolotoč

V březnu 2017 byla zahájena akce *Obnova objektu a provozních souborů Letenského historického kolotoče*. Od prvních měsíců akce bylo NTM konfrontováno s řadou složitých a neočekávaných problémů, které mají příčinu jak v celkově unikátním charakteru objektu, celkové zchátralosti objektu, tak v projektové dokumentaci, kterou v roce 2016 zpracovala společnost *MURUS – monumenta renovamus, projekce, spol. s r.o.*

Postupně došlo ke zjištění poruch stavby, které bylo možno odhalit až po demontáži některých částí kolotoče anebo po provedení výkopových prací. Bylo seznáno že objekt kolotoče je v mnohem horším technickém stavu, než se předpokládalo v průběhu zpracování projektu. Dále se jednalo o problémy vyplývající ze skutečnosti, kdy zhotovitel projektu podcenil některé detaily a možné závady, které odpovídajícím způsobem

a kvalifikovaně v projektu nevyřešil. Některé položky zhotovitel ve výkazu výměr ani nevedl, nebo je uvedl s chybnou výměrou, což se týkalo zejména restaurování pláště kolotoče. V projektu byla také navržena neúplná technická řešení. Rozsah popisovaných problémů se v průběhu roku 2017 rozrostl do takové míry, že pokračování akce nebylo možné, aniž by nedošlo k porušení zákona o veřejných zakázkách. S ohledem na tyto závažné skutečnosti bylo NTM nuceno smlouvu se zhotovitelem obnovy kolotoče společnosti *Gema Art a.s.* ve III. čtvrtletí roku 2017 vypovědět a realizaci celé akce dočasně přerušit. Současně NTM uplatnilo reklamaci vad projektové dokumentace u jejího zhotovitele, společnosti *MURUS – monumenta renovamus, projekce, spol. s r.o.*

V roce 2018 byla připravena aktualizovaná dokumentace a na jejím základě byla realizována dvě otevřená zadávací řízení týkající se výběru dodavatele na dokončení obnovy kolotoče. Bohužel tato zadávací řízení nebyla úspěšná, o zakázku neprojevil zájem žádný dodavatel. Další neúspěšné otevřené zadávací řízení a následné jednání s dodavateli proběhlo i v roce 2019.

Hledání kvalifikovaného dodavatele na dokončení obnovy kolotoče pokračovalo i v roce 2020, kdy bylo realizováno jednací řízení bez uveřejnění, v jehož rámci došlo k oslovení celkem sedmi vhodných dodavatelů, výsledkem byla jediná nabídka s neočekávaně vysokou cenou, s ohledem na tuto skutečnost bylo zadávací řízení zrušeno. V závěru roku 2020 došlo k vypsání v pořadí již čtvrtého otevřeného zadávacího řízení. Výběr zhotovitele a obnovy kolotoče proběhl v I. pololetí 2021 a vybraný zhotovitel Ing. Jakub Kmošek zahájil práce. Práce byly úspěšně dokončeny a kolotoč byl v červnu 2022 uveden do provozu.

3 Muzejní sbírky

3.1 Centrální evidence a administrace sbírek

Odbor hlavního kurátora sbírek plnil následující agendy a úkoly:

- vedení centrální evidence sbírek NTM, evidence nových přírůstků do sbírkového fondu NTM,
- realizace průběžné inventarizace všech podsbírek NTM včetně související aktualizace záznamů ve sbírkové evidenci (Museion),
- příprava a zasílání pravidelných zpráv Ministerstvu kultury ČR o změnách ve sbírkové evidenci NTM včetně žádostí o aktualizaci v Centrální evidenci sbírek,
- vedení evidence nájemních, darovacích, výpůjčních smluv a smluv o fyzickém přenechání věci,
- zajišťování agendy výpůjček, pokud se jedná o zapůjčení sbírkových předmětů z více podsbírek NTM,
- agenda vydávání osvědčení k trvalému nebo dočasnému vývozu předmětů kulturní hodnoty podle zákona č. 71/1994 Sb.,
- agenda žádostí o vývozní povolení pro sbírkové předměty NTM podle zákona č. 122/2000 Sb.,
- agenda žádostí o vývozní povolení pro sbírkové předměty NTM podle zákona č. 214/2002 Sb.,
- příprava podkladů pro jednání Rady pro sbírkotvornou činnost,
- administrace žádostí o dotace z programu Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví (ISO),
- zajišťování agendy státních záruk (záruka proti zabavení – imunity from seizure) pro sbírkové předměty NTM,
- vedení a správa depozitárních prostorů v Čelákovících.

Vedení centrální evidence sbírek NTM

V rámci vedení sbírkové evidence muzea oddělení administrace a evidence sbírek provedlo v roce 2022 rozepsání (extenzování) celkem 315 inventárních čísel, a to z podsbírek Věda, technika a průmyslová výroba a podsbírek Další-Železniční sbírka NTM. Stejně jako v letech předchozích byla i v roce 2022 věnována pozornost administraci nových přírůstků – do sbírky NTM byly nabyty předměty evidované pod celkem 596 inventárními čísly. Předměty byly nabyty na základě darů (463), koupí (52), převodů (60) a nálezů při revizích (tj. zápis nezaevidovaných předmětů, nový zápis předmětů již vyřazených apod.) (celkem 21 předmětů). Podrobný statistický přehled přináší tabulka níže.

Realizace průběžné inventarizace

V roce 2022 bylo pokračováno v inventarizaci sbírky NTM. Celkem bylo v inventarizacích č. 1-59/2022 zinventarizováno 7901 evidenčních čísel, což činí zhruba 9,95% sbírkového fondu NTM. MK ČR bylo o proběhlé inventarizaci řádně informováno.

Aktualizace v Centrální evidenci sbírek MK ČR

Žádosti o schválení aktualizace v centrální evidenci sbírek (v evidenčním systému CES-online) byly MK ČR zaslány 17.3.2022 a 30.9.2022, a pokrývaly období od 1.7.2021 do 28.2.2022. Změny se týkaly celkem 698 inventárních čísel předmětů, které byly nově zapsány do sbírek, dále 857 inventárních čísel, kde došlo k jejich rozepsání a 102 předmětů, které byly vyřazeny ze sbírek NTM pro přebytnost. Současně se žádostmi byla do CES-online vždy vložena elektronická přírůstková kniha za dané období. V obou případech byly žádosti ze strany MK ČR schváleny a záznamy o sbírkách NTM v Centrální evidenci sbírek aktualizovány.

Vedení evidence nájemních, darovacích, výpůjčních smluv a smluv o fyzickém přenechání věci

Mezi činnosti odboru spadá i agenda vedení evidence smluv, týkajících se sbírkových předmětů. V roce 2022 bylo vypracováno a evidováno celkem 75 výpůjčních smluv týkajících se zapůjčení sbírkových předmětů z nebo do NTM, z toho 10 externích smluv o výpůjčce předmětů na muzejní výstavy NTM, 16 nájemních smluv, 4 smlouvy o fyzickém přenechání věci, 37 darovacích smluv a 4 smlouvy o díle. Především u smluv o výpůjčce a smluv nájemních se v mnoha případech jednalo o prodloužení, resp. nahrazení smlouvy uzavřené již v minulých letech.

Agenda vydávání osvědčení podle zákona č. 71/1994 Sb.

V rámci podmínek zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, v platném znění, přijalo v roce 2022 NTM celkem 5 žádostí. Z toho byly 4 žádosti na vydání osvědčení pro vývoz předmětů kulturní hodnoty na dobu určitou a 1 žádost na vydání osvědčení pro trvalý vývoz mimo území ČR. Ministerstvu kultury ČR nebyla postoupena žádná ze zaevidovaných žádostí.

Agenda žádostí o vývozní povolení pro sbírkové předměty NTM podle zákona č. 122/2000 Sb.

V roce 2022 byly pracovištěm administrovány žádosti o vývoz následujících sbírkových předmětů:

- Tendrová parní lokomotiva 464.202, vývoz za účelem vystavování v Polsku,
- Osobní automobil Aero 50HP, roadster, vývoz za účelem prezentace na akci „1000 mil československých“,
- Osobní automobil Jawa Minor, roadster, vývoz za účelem prezentace na akci „1000 mil československých“,
- Hlavní zatahovací podvozek letadla Junkers JU 290/L, dlouhodobá zápůjčka v Technisches Museum Berlin, prodloužení výpůjčky dodatkem,
- Historické úzkokolejní železniční vozidlo typu Balm/u 619, dlouhodobá zápůjčka ve Slovenské republice, prodloužení výpůjčky dodatkem.

Příprava podkladů pro jednání Rady pro sbírkotvornou činnost

Odbor hlavního kurátora sbírek zajišťoval i v roce 2022 podkladové materiály pro jednání Rady pro sbírkotvornou činnost (viz kapitola 12.4). Jednání Rady se uskutečnilo 18.5.2022.

Pro jednání Rady byly připraveny následující podklady:

- návrhy na nákup 46 předmětů (z toho 1 předmět, jehož akvizice byla dotována z programu ISO-C – nákladní automobil Škoda 706 R),
- podklady pro posouzení bezúplatného nabývání movitých věcí do sbírek NTM – předměty evidované pod celkem 499 přírůstkovými čísly,
- návrhy na vyřazení 10 sbírkových předmětů.

Administrace žádostí o dotace z programu Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví (ISO)

Díky podpoře z programu ISO II /C Výkup předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu pro rok 2022 byl NTM zakoupen nákladní automobil Škoda 706R, rok výroby 1951, VIN 0880-703, výrobní číslo motoru 9119.

Dále NTM požádalo v roce 2022 o přidělení finančních prostředků z programu ISO II/D Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí pro rok 2023. A to pro nákup protipožárních dek, kdy potřeba jejich nákupu vznikla na základě aktualizace krizového a evakuačního plánu, a zejména jeho konzultace s pracovníky Hasičského záchranného sboru hlavního města Prahy. Jedná se o ochranu vybraných sbírkových předmětů (jedná se většinou o raritně dochované kusy) a snížení rizik při vzniku požáru ve stálé expozici "Dopravní hala". Vybrané exponáty pro tuto ochranu by nebylo možné v případě požáru či jiném nebezpečí evakuovat mimo prostor stálé expozice, a proto by došlo k jejich zakrytí a dále k ochraně v rámci případného zásahu v HZS ČR v expozici.

Žádost se dále týkala náročného externího restaurování mincovního lisu Vulkán, inv. č. 78715. Jedná se o výstředníkový mincovní lis vyrobený ve vídeňské firmě Vulkan Maschinenfabrik A.G. v roce 1919 a dodaný do státní mincovny v Kremnici v roce 1921, kde v plném provozu sloužil do roku 1962 a příležitostně až do roku 1985 (na lisu byly raženy první československé mince, přesněji dvacetihaléř).

Zajišťování agendy státních záruk (záruka proti zabavení – imunity from seizure) pro sbírkové předměty NTM

Pro zajištění účasti NTM na akci „1000 mil československých“ a návratu prezentovaných sbírkových předmětů bylo nezbytné zažádat a získat od Ministerstva kultury SR garanci návratu. Garance byla vydána dne 11.5.2022 a týkala se vozů Aero 50HP a Jawa Minor.

Obdobně bylo nutné zajistit garanci pro historické úzkokolejní železniční vozidlo typu Balm/u 619, prezentované na úzkokolejní železnici ve slovenském Čiernom Balogu. Garance byla vydána dne 9.5.2022.

Vedení a správa depozitárních prostorů v Čelákovcích

Pracovníci oddělení správy sbírek Čelákovice v uplynulém období plnili především následující úkoly a činnosti:

- průběžné zakládání a přesuny sbírkových předmětů dle požadavků příslušných kurátorů či ředitelů odborných muzeí,
- příprava prostor pro nové akvizice, spolupráce při zavážení nových akvizic, při přípravě předmětů určených k odvozu mimo depozitární areál (externí a interní výpůjčky),

- sledování a zajišťování příjmků a vrátek v rámci depozitárního modulu v Museionu,
- dílčí spolupráce při inventarizaci sbírkových předmětů,
- kontrola evidenčních štítků sbírkových předmětů, tisk a laminace chybějících,
- zapisování změn lokací, kontrola lokací při vracení sbírkového předmětu,
- kontrola klimatických podmínek v depozitárních prostorách, funkčnosti poplachových čidel a zabezpečení, údržba a úklid,
- spolupráce s pracovníky správy a údržby budov v rámci depozitárního areálu.

Tabulka – statistický přehled o počtu sbírkových předmětů NTM a počtu přírůstků v jednotlivých podsbírkách za období roku 2022

Část sbírky	Počet sbírkových předmětů celkem 1)	Přírůstky 2)	Způsob nabytí				
			dar	koupě	převod	nález při revizi	vlastní sběr
Sbírka Národního technického muzea NTM/002-04-30/116002	79 324	596	463	52	60	21	0
Podsbírka 23 – Věda, technika a průmyslová výroba	58 916	505	387	49	56	13	0
Skupina Akustika	2 920	57	29	28	0	0	0
Astronomie	475	3	2	0	0	1	0
Domácnost	2 097	18	17	1	0	0	0
Doprava	2 050	36	33	2	1	0	0
Elektro	20 940	35	34	0	0	1	0
Foto-kino	8 965	138	118	8	1	11	0
Fyzika	1 727	4	4	0	0	0	0
Geodézie	1 826	41	38	3	0	0	0
Hodiny	1 118	4	4	0	0	0	0
Hornictví	5 379	10	10	0	0	0	0
Hrací stroje	142	0	0	0	0	0	0
Hutnictví	2 873	0	0	0	0	0	0
Chemie	621	13	12	1	0	0	0
Kartografie	46	0	0	0	0	0	0
Letectví	2 335	18	0	1	17	0	0
Matematika	327	13	12	1	0	0	0
Polygrafie	2 030	22	15	4	3	0	0
Strojírenství	1 607	1	1	0	0	0	0
Textil	966	7	7	0	0	0	0
Zdravotnická technika	472	85	51	0	34	0	0
Podsbírka 24 - Železniční podsbírka NTM	1 837	70	70	0	0	0	0
Skupina Železnice	1 837	70	70	0	0	0	0
Podsbírka 25 - Sbírka architektury, stavitelství a průmyslového designu	5 156	20	6	3	3	8	0
Skupina Architektura	1 544	12	3	1	0	8	0
Průmyslový design	2 152	4	3	0	1	0	0
Stavitelství	1 460	4	0	2	2	0	0
Mapová sbírka	13 415	1	0	0	1	0	0

1) Počet sbírkových předmětů evidovaných k 31.12.2022 v evidenci Museion

2) Přírůstky 1.1. - 31.12.2022

3.2 Muzeum dopravy

Muzeum dopravy NTM (MD NTM) je samostatným sbírkovým a odborným oddělením, dokumentujícím a prezentujícím sbírky z oblasti silniční dopravy (sbírkové referáty *automobily, automobilie, motocykly, jízdní kola, hipomobilie*), letecké dopravy (sbírkový referát *letectví*), lodní dopravy (sbírkový referát *lodní doprava*) a hasičské techniky (sbírkový referát *hasičská technika*). Do odboru muzea dopravy patří *oddělení silniční a lodní dopravy a oddělení letecké dopravy*.

Nejvýznamnější akvizicí Muzea dopravy v roce 2022 byl vůz Karla Lopraise *Tatra 815 4x4 „Puma“*. S tímto automobilem Loprais třikrát zvítězil v Rallye Dakar. Díky dotaci z programu ISO-c MK ČR bylo možno do sbírek zakoupit užitkový automobil *Škoda 706R* z počátku 50. let 20. století. Firma Škoda Auto darovala do sbírek osobní automobil *Škoda Superb*, užívaný prezidentem Milošem Zemanem a také prototyp nového závodního vozu *Škoda Fabia RS Rally 2*. Motocyklovou sbírku muzea obohatil dar motocyklu *Jawa 90 Roadster* z roku 1973 nebo *pozůstalost* (jezdecká výstroj a trofeje) motocyklového závodníka *Václava Vorlíčka*.

Velmi navštěvovaná a citovaná výstava kurátora automobilové sbírky NTM Petra Kožíška s názvem *Vavříny s vůní benzínu aneb automobilový sport v meziválečném Československu* byla ukončena podle plánu 1.5.2022. Výstava včetně kvalitního výstavního katalogu vznikla v rámci projektu NAKI – České století motorismu. V Centru stavitelského dědictví NTM v Plasích (dále CSD NTM Plasy) byla vernisáží 25.5.2022 otevřena repríza výstavy *Fenomén Jawa*, které byla původně umístěna v hlavní budově NTM v Praze na Letné v letech 2019 až 2021. Návštěvníci ji mohou v Plasích vidět do konce sezóny 2023.

Pracovníci Muzea dopravy uspořádali 23.4.2022 prezentační akci pro veřejnost pod názvem *Technika ožívá*, která proběhla jako provozní prezentace vybraných vozidel. Úspěšná byla rovněž akce *Z muzea do muzea na motocyklu*, která proběhla 13.8.2022. Šlo o jízdu historických motocyklů z hlavní budovy muzea na Letné do areálu CDS NTM Plasy. Akce byla spojena s komentovanou prohlídkou expozice na Letné a výstavy *Fenomén Jawa* v CSD NTM Plasy. Zaměstnanci se podíleli na akcích historických vozidel *1000 mil československých* (15.–18.6.2022) a mezinárodního srazu motocyklů *Čechie-Böhmerland* (26. a 28.8.2022).

Kurátor letecké sbírky Michal Plavec se věnoval přednáškové činnosti a účasti na vědeckých konferencích a seminářích a publikační činnosti. Během roku se aktivně účastnil šesti vědeckých konferencí a seminářů a uspořádal čtrnáct přednášek.

Muzeum dopravy uskutečnilo na začátku prosince 2022 ve spolupráci s Ústavem dějin a Archivem Univerzity Karlovy, Společností pro dějiny věd a techniky a Regionálním muzeem v Mělníku V. ročník semináře o historii plavby na řece Labe *Proudem, vesly, plachtou, parou* za účasti odborníků z NTM, Národního muzea, Ústavu dějin a archivu Univerzity Karlovy, Národního památkového ústavu, Vysoké školy chemicko-technologické, Českého hydrometeorologického ústavu, Oblastního muzea v Děčíně, Městského úřadu v Nymburce a Městské knihovny v Nymburce.

3.3 Železniční muzeum

Železniční muzeum NTM (ŽM NTM) je dalším ze samostatných sbírkových a odborných oddělení. Vedle tvorby sbírek, odborné péče, dokumentace sbírkového fondu, výzkumu a badatelské činnosti v oblasti historie železnic nyní jeho zaměstnanci pracují na přípravě realizace vlastního železničního muzea v areálu pražského Masarykova nádraží. Do odboru ŽM NTM patří oddělení železniční dopravy a oddělení správy kolejových vozidel.

Po odeznění dopadů mimořádných opatření spojených s COVID-19 se běh činností v roce 2022 vrátil téměř k normálu. V rámci jízd historických kolejových vozidel byly realizovány 3 akce: zahájení návštěvnické sezony v Železničním depozitáři NTM se zvláštním vlakem ve spolupráci se společností České dráhy z Prahy do Chomutova a zpět. V srpnu proběhly dvě jízdy Muzejního vlaku: jízda pro účastníky mezinárodního muzejnického symposia ICOM 2022 z Prahy do Brna a zpět a jízda pro účastníky konference společnosti sdružující dopravní muzea IATM z Prahy do Lužné u Rakovníka a zpět.

Chomutovský Železniční depozitář NTM byl šestý rok po sobě zpřístupněný veřejnosti, přes letní sezónu byla návštěvnost podpořena zorganizováním pravidelných nostalgických jízd mezi Muzeem ČD v Lužné u Rakovníka a Chomutovem.

Kontinuálně pokračovaly práce na přípravě *Muzea železnice a elektrotechniky NTM* na Masarykově nádraží v Praze. Pokročila příprava scénáře a finalizovány byly podklady pro restaurování vybraných kolejových vozidel.

V roce 2022 opět došlo k rozmnožení sbírky železničních vozidel. Přestože rozsah nebyl velký, jednalo se o zásadní systémové řešení. Podařilo se totiž koncepčně nastavit smluvní vztah o převodu majetku mezi státní organizací *Správa železnic* a příspěvkovou organizací NTM. První smlouvou přešly do státní sbírky předměty do té doby dlouhodobě zapůjčené výpůjční smlouvou (jednalo se např. o drezínu MUV 69.1-154 s přípojným vozíkem). Kromě vozidel se akvizice týkala převodu artefaktů zabezpečovací a signalizační techniky (Ješetice – reléové staniční zabezpečovací zařízení TEST a Heřmaničky – mechanická jednoramenná a dvouramenná návěstidla z 1. pol. 20. století). Význam nastavení tohoto mechanismu, který bude fungovat i do budoucna je důležitý zejména z důvodu operativní možnosti záchrany historických artefaktů české železnice, které jsou v rámci modernizace infrastruktury ve velkém likvidovány.

Záležitost sporu s *Jindřichohradeckými místními dráhami* (JHMD) o úhradu pravomocně přiznané náhrady škody za poškození lokomotivy *U47.001* a dalších pohledávek vstoupila v souvislosti s úpadkem společnosti JHMD do fáze insolvenčního řízení, ve kterém vystupuje NTM se svojí pohledávkou jako věřitel.

Obdobně komplikovaně se vyvíjí kauza dvou historických nákladních vozů (*Lp, Ztr*), které v roce 2009 získalo NTM od společnosti *Traťová a strojní společnost* v Hulíně. Krátce po uzavření smluvního vztahu o převodu vozidel NTM došlo ke změně vlastníka společnosti, který zamezil vydání vozidel NTM. Ačkoliv na přímo nebyla ze strany nového vlastníka zpochybněna platnost smluvního vztahu o převodu, vlastník se vydání

brání obstrukcemi. Mimo jiné argumenty o existenci pohledávky za stojné na vlečce podniku, na které vozidla z pohledu NTM zcela nedobrovolně stojí. Po neúspěších v jednání byla záležitost v roce 2012 předána advokátní kanceláři, v jejímž zastoupení NTM s nárokem na vydání vozidel pravomocně uspělo. Nicméně od té doby se i přes existenci několika exekučních titulů zatím nepodařilo v rámci probíhajících výkonů rozhodnutí dosáhnout vydání vozů, protože povinný v současné době *TSS Cargo* (původní společnost byla rozdělena a restrukturalizována) pokračuje v taktice obstrukcí spočívající ve zpochybňování existence své povinnosti plnit jako povinný.

V na jaře roku 2022 proběhla oprava 4 trakčních motorů elektrického motorového vozu *EM400.001 – Elinka* (ČD, Tábor), která byla financovaná NTM ve spolupráci s ČD, a.s. Cestu k opravě závady z roku 2018 otevřelo rozhodnutí Jihočeského kraje a Správy železnic z roku 2021 o zachování původní napěťové soustavy na trati Tábor-Bechyně. Oprava byla smyslupná pouze v případě zachování původního napětí na trati. Elinka byla po úspěšné provozní sezóně připravena na jubilejní rok 2023, ve kterém bude připomenuto 120. výročí trati Tábor – Bechyně.

Oprava lokomotivy *EP 1000* ve spolupráci s *Centrem historických vozidel ČD* zahájena společností *Zababa* probíhala i v roce 2022, zpožděná nutností výroby nové trubkovnice.

I v roce 2022 probíhaly práce na udržování provozuschopnosti dieselelektrické lokomotivy *T478.1010*. Zahájeny byly opravy 5 osobních vozů v Krnově (*Bcm, AB, Bt, Bt a BDs*).

Na základě spolupráce s partnery disponovalo NTM ke konci roku 2022 4 provozními hnacími vozidly, která se podílela na nostalgických jízdách. Jednalo se o tato funkční vozidla: *tendrová parní lokomotiva 464.202 – Rosnička* (ČD, Olomouc), *kolejový autobus M 120.417 s věžovým stanovištěm – Věžák* (ČD, Šumperk), *motorový vůz M 131.101 – Hurvínek* (ČD, Šumperk) a *elektrický motorový vůz EM400.001 – Elinka* (ČD, Tábor).

V průběhu roku 2022 pokračovaly, příp. byly zahájeny práce na obnově 3 parních lokomotiv: Ke konci roku 2022 byla téměř před dokončením oprava lokomotivy *210.001*, naprostého torza obnovovaného do neprovozního stavu v dílnách dodavatele opravy společnost *Railway Capital*. Dále pokračovala obnova parní lokomotivy *411.019 s tendrem* do vystavitelného stavu v dílnách společnosti 1. Kolínská lokomotivní, s.r.o. v Žamberku. Stejný zhotovitel uspěl v roce 2022 v zadávacím řízení na realizaci opravy *parní lokomotivy 464.102* do provozního stavu, oprava byla zahájena a ve druhé polovině roku 2022 čile probíhala. Všechny tyto projekty jsou financovány s příspěvím evropských fondů (IROP).

V roce 2022 finalizovaly práce v *železniční hale v Čelákovících*, která byla transformována na úložiště sbírkových vozidel ve zhoršeném stavu. V rámci nastavení této koncepce proběhlo stěhování některých vozidel mezi oběma depozitáři NTM. V souvislosti s koncepcí Chomutova jako centrálního depozitáře a v souvislosti se změnou trasy trati byl ukončen provoz vlečky v Čelákovících.

V roce 2022 uspělo NTM s žádostí o podporu v programu NAKI III s projektem *Dvě století železnice v českých zemích. Kulturní, socioekonomické a dopravně technické aspekty vývoje českých (československých) železnic*.

3.4 Průmyslové muzeum

Průmyslové muzeum (PM NTM) je samostatným sbírkovým a provozním odborem NTM. Vytváří, uchovává, zkoumá, dokumentuje a prezentuje sbírkový fond z oblasti průmyslu a exaktních věd. Do odboru ředitele průmyslového muzea patří oddělení hornictví a hutnictví, oddělení strojírenství a chemie a oddělení techniky v domácnosti a textilního průmyslu.

Oddělení hornictví a hutnictví

Zhodnocení činnosti V průběhu celého roku probíhala administrativní činnost při práci se sbírkami, byly vyřizovány badatelské dotazy, akviziční nabídky aj. Oddělení intenzivně pokračovalo v inventarizaci sbírek. Zinventarizováno bylo cca 1 500 předmětů. Došlo mj. k rozřídění a uspořádání sbírek minerálů a hornin, jejich popis a uložení. V průběhu roku došlo k doplňování a revizi evidenčních údajů předmětů a prací v depozitářích, kontrolou a přípravou výpůjčních smluv a dodatků. V druhé polovině roku byla zahájena příprava na společný seminář *Hornictví a hutnictví*.

Významné akvizice 10.1.2022 byla podepsána darovací smlouva a byl darován do hornických sbírek *soubor deseti hornických medailí*, řádů a ocenění. Tyto předměty věnoval pan Petr Trieb, po svém otci panu Walteru Triebovi, který tato vyznamenání a ocenění získal za činnost v hornictví (inv. č. 74587 – 74596).

Oddělení Strojírenství a chemie

Zhodnocení činnosti V prvním pololetí se oddělení podílelo na komentovaných prohlídkách v anglickém jazyce, jak v rámci mezinárodní konference ICOM PRAGUE 2022, tak v rámci významných návštěv ze zahraničí, mezi které patřily zahraniční školy a badatelé.

19.5.2022 se uskutečnil seminář k tématu Jednotného času, na němž byly prezentovány exponáty soustav jednotného času a demonstrována jeho funkce. Ve spolupráci s členy českého horologického spolku byly představeny netradiční časoměrné systémy. Na tento odborný seminář navazovala o dva týdny později dvoudenní akce pro veřejnost *Víkend s jednotným časem*, realizována ve spolupráci s oddělením edukace, seznamující návštěvníky s fenoménem jednotného času.

4.÷5.6.2022 a 11.÷12.6.2022 proběhla akce *Letná pod parou*, kde byly ukázány parní stroje v chodu ve spolupráci s Muzeem starých strojů a technologií v Žamberku. Akce byla doplněna doprovodným programem v podobě naučného stánku spojeného s tématem parního pohonu a dočasnou výstavou sbírkových předmětů NTM. Akce byla propagována v médiích formou reportáže České televize a interview Ing. Stejskala, kurátora strojírenských sbírek.

V průběhu roku bylo realizováno několik exkurzí s komentovanými prohlídkami v expozici se zahraničními studenty. Během celého roku probíhala standardní administrativní agenda v rámci sbírkové činnosti. V rámci činnosti oddělení strojírenství a chemie nadále probíhala badatelská činnost spojená se sbírkami NTM a emailovými dotazy od badatelů a laické veřejnosti.

Významné akvizice V roce 2022 pokračovala úspěšně sbírkotvorná činnost, a to především *výběrem akvizic z Ústavu makromolekulární chemie* – sbírkové předměty 79209 – 79215, a dále byla rozšířena a doplněna sbírka školních laboratorních souprav, které zastupují výukové možnosti chemie z 2. poloviny 20. století.

Do sbírky strojírenství byl zařazen *vřetenový lis s příslušenstvím (78725/a-c)*, používaný při ražbě kovových knoflíků ve firmě Tyssa metal a.s. Součástí této akvizice byl samotný *vřetenový lis ZB-0* značky Spoldzienia Pracy Metalchem Kalisz o síle 6 tun s příslušenstvím (litinový stůl a matrice).

V roce 2022 bylo do sbírky chemie zakoupeno *destilační zařízení z lihovaru Lžín u Soběslavi (79221/a-h)* složené z destilační kolony, deflegmátoru a chladiče. Tato destilační aparatura v měděném provedení svojí kompletností významně doplnila v podsbírce potravinářství stávající destilační aparáty, které představují výrobu lihu na přelomu 19. ÷ 20. století. Zařízení je označeno původním výrobním štítkem s datací – Josef Hradecký, Pacov, 1930. Jedná se o českou strojní výrobní firmu, která stále existuje pod obchodním názvem J. Hradecký, spol.s.r.o. Aktuálně se destilační zařízení nachází v Dobrovickém muzeu, se kterým oddělení dlouhodobě spolupracuje a připravuje nově ve své expozici lihovarnictví sestavení tohoto destilačního aparátu jako názornou ukázkou výroby lihu v družstevním lihovaru z 1. poloviny 20. století.

Oddělení techniky v domácnosti a textilního průmyslu

Zhodnocení činnosti V prvním pololetí roku byla oddělením opětovně připravena ve spolupráci se společností Elektrowin internetová soutěž *Máte doma muzejní kousek*. Vyhlášena byla od dubna a průběžně vyhodnocována po jednotlivých čtvrtletích. Zájemci z celé republiky tak mohli opět zasílat své podněty na rozšíření muzejních sbírek NTM. Oproti roku 2021 byla účast v roce 2022 výrazně nižší. V březnu byla aktualizována úvodní instalace odkazující na výběrové akce v expozici *Technika v domácnosti* a následně byl slavnostně vyhlášen výherce soutěže *Nej muzejní kousek roku*. Dále byl uspořádán *IX. ročník recyklačního víkendu* ve spolupráci se společností *Elektrowin*, a to opět formou online programu na sociálních sítích ve dnech 14. a 15.10.2022. Mediálním partnerem letošního ročníku se stala TV Nova a v rámci doprovodného programu byl oddělením připraven článek o historii konstrukce remosky. K oběma výběrovým programům byly aktualizovány speciální webové stránky (<https://www.muzejnirecyklace.cz/>), aby tak zájemci mohli přehledněji nalézt všechny potřebné informace k oběma programům na jednom místě.

V průběhu celého roku standardně probíhala administrativní činnost při práci se sbírkami, byly vyřizovány badatelské dotazy, akviziční nabídky aj. Oddělení se podařilo splnit stanovené hodnoty při inventarizaci sbírek.

Významné akvizice Soutěž *Máte doma muzejní kousek*, uspořádaný recyklační víkend a mediální výstupy přinesly sbírce *Technika v domácnosti* opět široké akviziční možnosti. K zásadním akvizicím sbírky *Technika v domácnosti* za uplynulý rok patří trojice spotřebičů 30. let minulého století: *dvouplotýnkový sporák s troubou značky Carnifix* německého výrobce AEG, který patřil k základnímu vybavení bytů Pražského elektrického podniku a často za nízký pronájem byl do dalších

pražských bytů zapůjčován; druhým velmi významným přírůstkem je *kompresorová lednice americké výroby Frigidaire* z poloviny 30. let minulého století, která byla ve své době velmi drahou záležitostí a obdobně je tomu i v případě *elektrického žehlícího stroje značky Siemens* z druhé poloviny 30. let. Velmi přínosným pro sbírku pak byl i *soubor domácích spotřebičů a strojů z pozůstalosti architekta F.A. Libry*.

Dlouhodobá spolupráce s Asociací nanotechnologického průmyslu přinesla i nové akvizice do sbírky Textilní výroby. V uplynulém roce se tak do sbírky Textilní výroby podařilo zařadit soubor 6 výrobků české firmy Nanospace (inv. č. 72143 ÷ 72148), skládající se z *ložních nanotextilií, antivirového nanošátku* v kategorii filtru FFP2 a *textilní roušky s nanofiltrem*. Všechny předměty byly darovány v aktuálních prodejních obalech.

3.5 Muzeum elektrotechniky a médií

Muzeum elektrotechniky a médií (MEM NTM) je samostatným sbírkovým a provozním odborem NTM, vytvářejícím, uchovávajícím, zkoumajícím, dokumentujícím a prezentujícím sbírkový fond z oblasti fotografické a filmové techniky, elektrotechniky, informatiky, akustiky a polygrafie. Do odboru ředitele muzea elektrotechniky a médií patří oddělení fotografické a filmové techniky, oddělení elektrotechniky, informatiky a akustiky, oddělení polygrafie a oddělení exaktních věd.

V rámci sbírkotvorné činnosti byla řešena příprava závěrečného kola inventur sbírek. Byla prováděna rozsáhlá revize a doplňování dat v databázi sbírek ve všech sbírkách odboru, oprava nedostatků v zápisech dat sbírkových předmětů v systému evidence sbírek, vytváření systému uložení sbírkových předmětů pro rychlejší a snazší evidenci sbírek při inventurách. Pro utřídění a katalogizaci oborové dokumentace používané pro zpracování sbírkového fondu byli formou DPP využíváni i osvědčení bývalí zaměstnanci NTM.

V roce 2022 došlo k převzetí a odvozu desítek akvizic, uzavření desítek darovacích a kupních smluv na sbírkové předměty, průběžnému doplňování údajů nových akvizic do muzejního evidenčního systému.

Dle možnosti byly postupně doplňovány sbírkové řady o chybějící předměty formou darů nebo formou nákupu (Maloolejový vypínač darovaný Škoda auto, kolekce 39 kusů profesionálních a poloprofesionálních sluchátek firmy AKG a Beyerdynamic, sbírka bývalého promítače z kina Kotva v Českých Budějovicích, kolekce mechanických a elektrických gramofonů tuzemské proveniencí, mechanická kalkulačka Curta II (Matematika) autora Curta Herzstarka z roku 1951, Contina AG, Mauren, kolem 1950; Vynášecí buzola, Eduard Kohn, Ostrava, 1920; nivelační přístroj Srb a Štys KNH, koordinatograf Haag-Streit, provažovač Kern, buzola Kern a teodolit Wild T1600; Sky atlas 2000.0, Roger W. Sinnott, filmové projektory) Dále byla budována a rozšiřována sbírka zdravotnické techniky. V souvislosti s ní probíhalo definování požadavků na spektrum předmětů do plánované expozice (Systém NIOBE, Separátor krve COM.TEC, přístroje od Fakultní nemocnice Hradec Králové, Vojenské zdravotnické vybavení od Ministerstva obrany, kompletní vybavení ordinace rodinného lékaře založené roku 1935 na Praze 6).

Nově konzervované a restaurované sbírkové předměty byly postupně přesouvány do nových depozitárních objektů v Čelákovících-Záluží. V roce

2022 se jednalo především o předměty ze skupiny radiotechniky a indukčních strojů. V rámci externího restaurování (financováno z prostředků programu MK ČR ISO) šlo o Beckovu plamenovou obloukovku inv. č. 9089, Elektromechanický diferenciální analyzátor DIANA inv. č. 79301 a Středovlnný rozhlasový vysílač SFR inv. č. 20481/a. Pro připravovanou výstavu ke 100 letům od zahájení vysílání rozhlasu v Československu bylo interně restaurováno cca 150 sbírkových předmětů z radiotechniky. U obloukovek a radiotechniky je uvažováno s využitím restaurovaných předmětů v expozicích připravovaného muzea elektrotechniky. Došlo ke kompletnímu očištění a novému zabalení sbírkového fondu fotografií J. Binka a K. Šmirouse. U obou zmiňovaných položek byla prováděna rovněž digitalizace. Na základě výsledků řádné inventarizace z roku 2021 byl proveden konzervátorský nebo restaurátorský zásah na 27 sbírkových předmětech skupiny Mapová sbírka.

Probíhalo rovněž zajišťování výpůjček sbírkových předmětů pro výstavy v různých institucích: Národní muzeum, Muzeum Teplice, Muzeum v České Lípě, Muzeum Pardubice, Muzeum Plzeň, ČSAV, a agenda výpůjčních smluv a realizace výpůjček sbírkových předmětů pro výstavy v různých institucích.

V rámci přípravy expozice zdravotnické techniky probíhala v roce 2022 jednání o expozičních prostorách a rovněž tak hrubé plánování jejího obsahu.

Oddělení fotografické a filmové techniky provedlo probírku a opravu filmů ve své správě, připravovalo projekt s 8 mm filmem k předvedení na muzejních akcích. Pracovníci oddělení vyhledávali a zařizovali koupi hraných i animovaných filmů pro muzejní akce.

Všichni pracovníci oddělení elektrotechniky, informatiky a akustiky průběžně pracovali na scénářích expozic zamýšleného Muzea železnice a elektrotechniky na Masarykově nádraží. Zhotoveny byly scénáře první fáze, vytipovány byly předměty pro restaurování a zpracovány byly restaurátorské záměry na točivé a netočivé stroje, obloukové lampy a mramorové rozvodnice. Byly připraveny podklady pro veřejné zakázky na restaurování. Scénáře expozic prošly oponentním řízením.

Dále probíhala práce na odborných publikacích z edice Krása historické fotografie (Historie barevné fotografie, Česká amatérská fotografie, Historie fotografie a sbírka NTM, kolorovaná fotografie, publikace o fotografech Josef Binko, Karel Šmirous a Rudolf Paďouk). Do tisku byl připraven Reburber, tentokrát věnovaný 300. výročí vzniku Müllerovy mapy Čech.

V rámci projektu věnovanému českým výrobcům přístrojů pro astronomii a geodézii probíhala příprava databáze těchto výrobců (příprava hesel, studium literatury, online knihoven a databází, návštěvy archivů).

Započata byla práce na přípravě publikace Obrazový lexikon českých gramofonových desek a fonováleček a na katalogu výstavy, uspořádané u příležitosti stého výročí rozhlasu v Československu.

3.6 Muzeum architektury a stavitelství NTM

Muzeum architektury a stavitelství (dále MAS NTM) je dalším samostatným sbírkovým a provozním oddělením muzea. Mezi jeho úkoly patří dokumentace a prezentace sbírek z oblasti architektury, stavitelství a průmyslového designu. Organizačními součástmi byla v roce 2022

oddělení architektury a stavitelství, oddělení průmyslového designu a Archiv architektury. Muzeum architektury a stavitelství velmi úzce spolupracuje s *Centrem stavitelského dědictví NTM Plasy* (CSD NTM Plasy) na tam realizovaných výstavních a programových aktivitách.

Oddělení architektury a stavitelství

Vzhledem k personálnímu obsazení oddělení a vytížení obou jeho pracovníků přípravou odborných výstav, publikací a dalších aktivit, probíhala v tomto roce akviziční činnost oproti předchozím létům spíše v omezeném rozsahu. Stejně jako v minulých letech byly akvizice pro sbírku Stavitelství zacíleny na doplňování a rozšiřování referenční sbírky stavitelských prvků, konstrukcí a materiálů a tvorbu referenční sbírky (*materiatéky*) CSD NTM Plasy. Podařilo se dokončit soupis a připravit k smluvní administraci obsáhlý soubor stavitelských autentik ze sbírek pracovníků FA ČVUT, realizovat několik drobných, ale přesto významných akvizic, např. dřevěné „mlynářské“ schodiště a radiátor z řadového domu dělnické kolonie Náchod-Babí postavené dle návrhu architekta Adolfa Loose a další akvizice rozpracovat, např. archiv Ing. Bohumíra Baxy z Karlových Varů.

Akvizice pro sbírku Architektury byly zacíleny na její doplňování a rozšiřování dle její koncepce. Sbítku v tomto roce obohatil např. soubor projekčních pomůcek a dalších osobních předmětů z pozůstalosti architekta F. A. Libry nebo model vítězného soutěžního návrhu realizovaného pavilonu ČR pro Světovou výstavu EXPO v Dubaji 2020.

V oblasti evidence stávající sbírky bylo pro sbírku Stavitelství v tomto roce nejzásadnější z hlediska časové náročnosti i významu podrobné zpracování a následná inventarizace velmi hodnotného souboru „sbírky Keramiky“, která byla v předešlém roce přestěhována z depozitáře v Čelákovicích do místa nového uložení v rámci CSD NTM Plasy. Do sbírkové evidence byly rovněž z majetkové evidence převedeny repliky středověkého jeřábu a beranidla. Dále probíhalo průběžné doplňování a aktualizace evidenčních údajů k novým přírůstkům z pokračujících akvizic pro *materiatéku* CSD NTM Plasy i stávající sbírkovým předmětům.

Ve sbírce Architektura probíhaly dle kapacitních možností práce na dokončování druhého kola pravidelné inventarizace sbírek. Byla započata a z valné části provedena reorganizace uložení sbírky v depozitáři CD1-A134 („Rudolfinum“), v rámci níž byly aktualizovány a doplněny evidenční údaje nutné pro provedení inventarizace. Do sbírky byly mimo jiné zapsány dosud neevidované sádrové modely pro výzdobu Rudolfiny v Praze a soubor modelů pro pomník Svatopluka Čecha v Praze.

Jako v předcházejících letech pokračovalo stěhování sbírky Architektura z depozitáře na Masarykově nádraží. V tomto roce se podařilo uložit soubor modelů a sádrových odlitků v depozitáři na Letné. Z nich byla část následně restaurována a konzervována v restaurátorských dílnách NTM. Soubor sádrových odlitků byl předán v rámci pokračující dlouholeté spolupráce k externímu restaurování do Ateliéru restaurování výtvarných děl sochařských na AVU v Praze.

Archiv architektury

V Archivu architektury bylo k 31.12.2022 evidováno celkem 244 archivních souborů v celkové metráži 599,05 bm. Naprostá většina

souborů byla archivně nezpracována (99,60 %), avšak alespoň sepsána v jednoduché excelové tabulce umožňující rychlou orientaci v archivním materiálu a jeho poskytování badatelům.

V Archivu architektury v roce 2022 průběžně probíhalo restaurování nejcenějších archiválií vytipovaných v rámci badatelské agendy, ambulantní opravy a čištění za účelem digitalizace či vystavení. Celkem bylo zaznamenáno 127 návštěv od 86 badatelů. Ke studiu bylo předloženo 1 091 manipulačních jednotek, obsahujících 21 980 jednotlivin, ze 103 archivních souborů. Na přípravě materiálu badatelům a badatelkám se podíleli oba pracovníci archivního pracoviště MAS. Celkem bylo zodpovězeno 132 dotazů týkajících se archivních fondů a sbírek.

Akvizice Archivu architektury byly zaměřeny na rozšiřování sbírky plánů a další dokumentace k dějinám architektury a stavitelství. Jednalo se převážně o osobní pozůstalosti významných osobností z oblasti architektury, získané do NTM formou darů. Podařilo se navázat na akvizici z předešlého roku a získat osm pohárů z pozůstalosti arch. Josefa Zítka (č. NAD 65), 99 výkresů do fondu arch. Alexandra Skalického (č. NAD 250), dále výkresy a skicáře arch. Milana Pitlacha (č. NAD 251) a několik drobnějších souborů archiválií do fondu arch. Bohumila Blažka (č. NAD 248).

K nejvýznamnějším akvizicím roku 2022 náleží přírůstek výkresové a spisové dokumentace k fondu arch. Františka Alberta Libry (č. NAD 131), čítající 17 kartonů a 12 balíků materiálu, celkem 2,12 bm.

Ze starších akvizic fyzicky přejetých v minulosti, se podařilo administrativně dokončit akvizici fondu arch. Jaroslava Fragnera (č. NAD 139).

Podařilo se fyzicky převzít pozůstalost arch. Stanislava Hubičky (57 plánových desek, 8 kartonů), celkem 0,86 bm a Ing. Josefa Zemana (160 kartonů, 1 balík), celkem 17,72 bm. Tyto akvizice budou administrativně dokončeny v roce 2023. Fyzicky byla rovněž převzata také další část výkresové a spisové dokumentace k fondu arch. Karla Doubnera a další drobné přírůstky. Zpracování starších akvizic (Doubner, Wartha) v roce 2022 průběžně pokračovalo.

Nové akvizice se průběžně evidovaly v centrální evidenci Národního archivního dědictví (PEvA II). Zároveň se pořizovaly základní soupisy, které umožní základní orientaci v archivním materiálu. V roce 2022 se dokončily soupisy fondů Fragner, Hubička, Libra, Pitlach, Zeman a několika drobnějších fondů či přírůstků (např. přírůstek k fondu Skalický). Rovněž se pokračovalo v soupisu fondů Doubner a Wartha a byl rozpracován soupis fondu Rineš.

Průběžně se třídily vyčištěné archiválie z vysoušecího pracoviště a ukládaly v depozitáři CD3 v Čelákovících.

Oddělení průmyslového designu

Mimořádnou akvizicí (co do významu i oborové příslušnosti) pro sbírku průmyslového designu za rok 2022 byla tovární replika pianina Petrof v kubistickém stylu podle návrhu Jana Tatouška z poloviny 80. let 20. století. Nástroj byl vyroben pro účely výstavy "Jan Tatoušek – umělec v technice, architekt v designu" a po skončení výstavy instalován v sekci věnované kubismu v rámci expozice Architektura, stavitelství, design. Počátkem roku 2023 byla uzavřena kupní smlouva se společností PETROF.

V souvislosti s výstavou "Čeští architekti jako designéři techniky - Jiří Kočandrle" byl proveden definitivní výběr exponátů z majetku akad. arch. J. Kočandrle za účelem obohacení sbírek NTM včetně unikátního prototypu gramofonu s tangenciální přenoskou v sestavě se zesilovačem tzv. ekonomické řady.

Pro jmenovanou výstavu byly provedeny drobnější restaurátorsko-konzervátorské práce na předmětech ze sbírek Průmyslový design, Elektrotechnika a Akustika.

Totéž se týkalo předmětů pro výstavu "Bohumil Míra a Milan Míšek - silná dvojka" českého designu", kde byly provedeny zásahy především na televizních kamerách TKO 311 a TKP 306 ze sbírky elektrotechniky.

3.7. Centrum stavitelského dědictví NTM Plasy

Centrum stavitelského dědictví NTM Plasy je samostatným odborem NTM, do jehož působnosti spadá zejména dokumentace, výzkum a prezentace historického stavitelství.

Ke dni 31.3.2022 ukončil své působení dlouholetý vedoucí CSD Plasy Mgr. Pavel Koder, který odešel na post ředitele Muzea a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici. Novou vedoucí se stala Kristýna Koderová která odešla k 31.8.2022. Nově náš tým posílila Mgr. Alžběta Kratochvílová, která převzala muzejní edukaci a PR aktivity našeho pracoviště.

Návštěvní sezóna byla zahájena 1.4.2022 a ukončena 30.10.2022. Po tuto dobu byla expozice stavitelství přístupná od začátku dubna až do konce června ve dnech středa až neděle, v červenci a srpnu od úterý do neděle a od začátku září do konce října opět od středy do neděle.

V rámci CSD NTM Plasy byly rozvíjeny vzdělávací programy muzejní pedagogiky, výtvarně-řemeslné dílny, a byly realizovány komentované tematické prohlídky a workshopy. Pracovníci MAS NTM se zapojovali jako spoluautoři koncipovaných programů i jako lektori. Výrazně pozitivní ohlas mělo zapojení edukačních programů NTM do tzv. šablon s názvem *projektový den mimo školu*. V rámci těchto šablon se osvědčilo nabízet školám souběžně programy v muzeu a v dílnách.

Ve spolupráci s městem Plasy byla stejně jako v předcházejících letech v adaptovaných objektech provozována místní městská knihovna, jejímž prostřednictvím byl zpřístupněn rovněž tematicky specializovaný knižní fond.

V návaznosti na realizaci projektu NAKI II DG18P02OVV030 Řeč materiálu – tradiční řemeslné technologie pro záchranu kulturního dědictví a současný životní styl byla připravena sezónní výstava s názvem Štukatérství. Součástí výstavy byla i praktická dílna, ve které si mohli zájemci vyzkoušet výrobu sádrových odlitků pomocí jednoduchých forem.

V rámci projektu Projekt NAKI II DG18P02OVV038 Tradiční městské stavitelství a stavební řemesla na přelomu 19. a 20. století se ve spolupráci s kolegy z FSV ČVUT připravila v prostorách mlýnice výstava „Tradiční stavitelství za císaře Franze Josefa.“ včetně vydání katalogu.

Obě výstavy se setkaly s velmi pozitivním ohlasem, a to zejména ze strany odborné veřejnosti. Další výstavy jsou uvedeny v kapitole 12.2.2.

Dne 19.7.2022 otevřelo NTM za účasti ministra kultury Martina Baxy v nově renovovaném prostoru bývalých ležáckých sklepů 25. stálou expozici NTM „Středověké stavební stroje“.

Po metodické a vědecké stránce pokračovalo prohlubování spolupráce se zahraničními institucemi. NTM bylo ve dnech 4. – 6.10.2022 hostitelem 2. mezinárodního setkání evropských institucí zaměřených na dokumentaci tradičního stavitelství formou tvorby sbírky („knihovny“) historických stavebních prvků a materiálů – tzv. materiáték. „2nd International Meeting Libraries of architectural heritage materials“, CSD NTM Plasy. Vedle NTM jakožto hostitelské instituce se zúčastnily „Centre des métiers du patrimoine La Paix-Dieu“ z Belgie, „Kartause Mauerbach - Mauerbach Centre“ zřízené rakouským památkovým úřadem, „Bayerische Landesamt für Denkmalpflege Bauarchiv Thierhaupten“ z Německa a pařížská „Médiathèque de l'Architecture et du Patrimoine“.

4 Knihovna Národního technického muzea

Knihovna NTM byla otevřena pro veřejnost po celý rok 2022. Poskytovala výpůjční a rešeršní služby odborné veřejnosti, studentům i odborným pracovníkům NTM. Čtenářům knihovny byly přístupné databáze *Kramerius* a *Manuscriptorium*. Od roku 2018 se zpřístupnění elektronických informačních zdrojů pro knihovny ujala *Národní technická knihovna* jako koordinátorka projektu *Czechelib*. Podle požadavků a potřeb vědeckých pracovníků NTM byla v rámci zapojení do tohoto projektu předplacena databáze JSTOR, tedy kolekce elektronických časopisů z humanitních a přírodních oborů, které jsou zaměřené na oblast muzejnictví. Zároveň byl ukončen odběr databáze EBSCO.

Za rok 2022 knihovna zaregistrovala 107 čtenářů, kteří ji navštívili většinou vícekrát. Celkem se jednalo o 480 badatelských návštěv, v jejichž rámci poskytla Knihovna NTM 1939 výpůjček – z toho 992 knih a 695 periodik. V rámci hojně využívané meziknihovní výpůjční služby bylo poskytnuto ostatním knihovnám 44 výpůjček z našeho fondu a 38 záůjček bylo realizováno pro čtenáře Knihovny NTM.

Akvizice nových titulů monografií a periodik do Knihovny NTM se v roce 2022 úspěšně realizovaly podle potřeb odborných pracovníků NTM a zájmu a požadavků badatelů. Nově bylo zakoupeno přes 250 titulů za více než 150 000 Kč, částečně také díky finančním prostředkům z projektů DKRVO a NAKI II. Další tituly získala knihovna v rámci plnění smluv s jinými institucemi a v neposlední řadě z darů a pozůstalostí. Výměnou publikací s ostatními kulturními institucemi byl fond knihovny obohacen o přibližně 28 titulů.

V roce 2022 nadále probíhala katalogizace fondu knihovny, kromě nových přírůstků také retrokatalogizace historického fondu do elektronického systému *Tritius*. Celkem zaznamenal elektronický katalog knihovny přírůstek 4 180 knihovních jednotek, z toho 3 955 monografií. Zkatalogizováno bylo 3 500 monografií v rámci grantu *VISK 5 Retrokon*. Knihovna se nadále podílela na tvorbě národních autorit z oblasti vědy a techniky, bylo vytvořeno 85 autoritních záznamů. Na základě grantového projektu *VISK 9 Caslin* bylo opraveno a harmonizováno 9 000 autoritních záznamů. Do konce roku 2022 bylo v elektronickém katalogu *Tritius* zpracováno 138 439 knihovních jednotek. Do Souborného katalogu NK ČR bylo zasláno 2 950 záznamů monografií a 10 záznamů seriálů.

Práce na revizi knihovního fondu se oproti předpokladům ukázaly být časově náročnější. V průběhu roku 2023 bude revize fondu uzavřena.

Po celý rok 2022 úspěšně probíhala spolupráce Knihovny NTM s knihovnami podobně zaměřených institucí v rámci *Brány Art (VISK 8)*, zastoupení v knihovnické komisi AMG, spolupráce se Souborným katalogem a oddělením Národních autorit NK ČR.

5 Archiv Národního technického muzea¹

V Archivu NTM je k 31.12.2022 evidováno celkem 606 archivních souborů v celkové metráži 2 355,81 bm; nezpracovaná část (346 archivních souborů) tvoří 2 086,20 bm (88,56 %), zpracovaná (161 archivních souborů, dalších 106 souborů je částečně zpracováno) 269,61 bm (11,44 %), z toho inventarizovaná (46 archivních souborů) 36,32 bm (1,56 %, resp. 13,47 % ze zpracované části). Všechny archivní soubory jsou evidovány v evidenčním statusu 1 jako „archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci“. Za rok 2022 byl přírůstek 4 archivní soubory, úbytek rovněž 4 archivní soubory (sloučením s jinými). Celkově došlo k přírůstku 83,9 bm, z toho 82,46 bm u nezpracovaných archivních souborů, 0,4 bm u zpracovaných archivních souborů, u inventarizovaných archivních souborů došlo k úbytku o 5,7 bm (při aktualizaci archivní pomůcky došlo zároveň k přehodnocení kvality zpracování).

Z celkového počtu 606 archivních souborů, které Archiv NTM vede v základní evidenci NAD, je 256 (42,24 %) archivních souborů nepoškozeno a 350 (57,76 %) archivních souborů poškozeno (především: voda, tj. povodeň 2002 (202 / 33,55 %), trhliny a přelomení (121 / 20,10 %), křehkost a lámavost (110 / 18,27 %) či prach (94 / 15,61 %).

V průběhu roku 2022 byly do nových archivních obalů přebaleny archiválie v kartonech, resp. filmových krabicích, v souhrnné metráži cca 40 bm.

Evidence v programu PEVA byla vykonávána průběžně, nově byly zapsány 4 archivní soubory (NAD 913 ÷ 916), průběžně aktualizováno bylo 271 listů NAD.

Základní evidence archivních pomůcek obsahuje 273 archivní pomůcky. 5 archivních pomůcek bylo (alespoň z části) nahrazeno 2 novými.

V průběhu roku 2022 byla prováděna především průběžná inventarizační práce v rámci rozsáhlejších archivních souborů: 237 *Křížík František, Ing.* (Cedlová, 7 bm průběžně zpracováno, příprava pomůcky); 345 *První česká vzájemná pojišťovna* (Vácha, zahájena rekonstrukce archivního souboru po poškození povodní 2002; vyhotoven soupis obcí na základě dochovaných mapových podkladů, probíhala identifikace záznamů podle původní archivní pomůcky – alespoň částečně bylo prozatím identifikováno 3 035 z 5 661 záznamů); 484 *Cenek Josef* (Cedlová, průběžné zpracování – pořízen hrubý seznam obsahu); 540 *ČKD* (Patočka, zpracování části výkresů nalezených v souboru 807 *Sbírka výkresů, technické dokumentace, map a schémat*, původně při GI označených jako nedohledané, aktualizovaná archivní pomůcka 224); 550 *Hodek Gustav* (Cedlová, průběžná inventarizace); 574 *Národní technické muzeum* (Vácha, 12,17 bm, zpracováváno průběžně); 621 *Koblic Přemysl* (Nedbalová, průběžná kontrola nefotografické části archivního souboru v rámci přípravy archivní pomůcky); 697 *Sbírka průmyslových patentů*

¹ Plné znění výroční zprávy ANTM za rok 2021 je na základě odst. 1 a 2 § 62 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů vyvěšeno na <http://www.NTM.cz/data/archiv/vyrocní-zpravy/2021.pdf>.

(OON, 0,6 bm, zpracováno průběžně); 749 *Sbírka fotografií a negativů* (Sbírka LA) (Patočka/Ulrich, rekonstrukce původní pomůcky po poškození materiálu při povodni 2002, zpětná identifikace dalších 200 snímků z 4 990 položek. Identifikace probíhala zatím tam, kde se u snímku alespoň částečně dochovaly původní údaje); 791 *Sbírka vzpomínek a rukopisů k dějinám techniky a průmyslu* (Kleplova sbírka) (Ulrich, Lounová, Nádeníčková – proběhlo rejstříkování 8 svazků); 800 *Sbírka fotografií – Schenkova sbírka* (Lounová, 2,3 bm, zpracováno průběžně); 807 *Sbírka plánů a výkresů* (Lounová, Patočka, práce na seřazení dle témat, průběžně); 809 *Sbírka oborové dokumentace* (Vácha, 1,2 bm, zpracováno průběžně); 810 *Sbírka plaket, medailí, mincí a drobné plastiky* (Cedlová, kontrola popisu v souladu s numismatickými pravidly, dokončování rozpracované AP); 898 *Závody přesného strojírenství Zlín* (Vácha-Lounová 4,0 bm, dokončeno zpracování, archivní pomůcka před dokončením); 914 *Koh-i-noor, a. s. Praha* (Vácha, 0,6 bm, příprava manipulačního seznamu, archivní pomůcka před dokončením).

V roce 2022 byla vydána nová pomůcka (AP 339) k archivnímu souboru Výzkumný ústav matematických strojů (NAD 738). Tato pomůcka nahradila i AP 267, zhotovenou dříve k části archivního souboru. Sloučením čtyř archivních souborů jednoho původce (Ruston, NAD 18, 214, 215 a 219) došlo i k nahrazení pomůcek k jednotlivým archivním souborům (AP 10, 79 ÷ 81) novou archivní pomůckou AP 338. Sloučený archivní soubor NAD 18 respektuje strukturu původních archivních souborů.

Během roku 2022 bylo digitalizováno 5 857 jednotlivin z 24 archivních souborů. Všechny digitální kopie mají statut kopií studijních. Pokračovalo se s průběžnou digitalizací materiálů ze *Sbírky fotografií*: jednalo se především o část negativů „2“, „4“ a vybrané soubory pozitivů a fotoalba (celkem šlo o cca 2 700 skenů). Zároveň se pokračovalo v digitalizaci vybraných souborů i jednotlivin ze *Sbírky grafiky* a dalších archivních souborů. Mimo to se podařilo zdigitalizovat také poměrně velké množství materiálů ze *Sbírky železničních normálí* (NAD 845), kde bylo pořízeno 1 330 skenů. Vedle toho proběhla externí digitalizace 49 filmových archiválií (16 mm a 35 mm filmové cívky) ze *Sbírky fotografií* (NAD 800) v délce necelých 708 minut záznamu. Interním způsobem bylo přepsáno dalších 100 filmových archiválií (beta, u-matic kazety) v délce cca 3 222 minut záznamu.

V průběhu roku 2022 byla ve spolupráci s restaurátorským pracovištěm prováděna očista a restaurování především železničních archiválií – 264 technických výkresů, 1 album typových výkresů salonního vlaku královských Uherských státních drah a 2 fotografická alba z archivního souboru 844 *Vagonka Tatra*, dále 105 kusů výkresové dokumentace areálu Železničních oprav a strojírny České Velenice z archivního souboru 910 *ŽOS České Velenice*. Vedle toho proběhlo restaurování 1 fotoalba stavby kabelovny v Podmoklech z archivního souboru 237 *Křížík František*.

V rámci převodu archivních pomůcek do archivního software ELZA bylo převedeno dalších 5 archivních pomůcek, vyhotovených v jiném pořádacím software. Převod probíhal jak manuálně, tak i částečně strojově skrze on-line konvertor dat. V rámci servisní smlouvy s LightComp. v.o.s. byl dále připravován převod z pohledu zpracování složitých databází *Sbírky fotografií* (NAD 800) a *Sbírky ikonografických pramenů k dějinám techniky*

a průmyslu (NAD 789). Příprava převodu zmiňovaných i dalších databází zhotovených v jiném pořádacím software bude pokračovat i v roce 2023.

V průběhu roku 2022 badatelna archivu nadále zajišťovala badatelské služby pro dvě oddělení, Archiv NTM a Archiv architektury při Muzeu architektury a stavitelství (MAS). Stejně jako v předchozím roce i v roce 2022 byla archivní badatelna otevřena pro veřejnost dva dny v týdnu (úterý a středa, 9:00 ÷ 17:00). V rámci Archivu NTM bylo v roce 2022 zaznamenáno celkem 111 návštěv (z toho 10 návštěv pracovníků NTM) 108 badatelů (z toho 8 pracovníků NTM). Ke studiu bylo předloženo 1 522 manipulačních jednotek či souborů z 61 archivních souborů. Na přípravě materiálu badatelům a badatelkám se podílely všechny pracovnice a všichni pracovníci archivu. Celkem bylo zodpovězeno 111 dotazů týkajících se archivních fondů a sbírek. V rámci MAS bylo zaznamenáno celkem 127 návštěv 86 badatelů. Ke studiu bylo předloženo 1 091 manipulačních jednotek, obsahujících 21 980 jednotlivin, ze 103 archivních souborů. Na přípravě materiálu badatelům a badatelkám se podíleli oba pracovníci archivního pracoviště MAS. Celkem bylo zodpovězeno 132 dotazů týkajících se archivních fondů a sbírek.

V rámci akviziční činnosti Archivu NTM byly nově získány tyto archivní soubory či jejich dílčí přírůstky: 715 *Mackerle Julius, Ing.* (dílčí přírůstek darem); 789 *Sbírka ikonografických pramenů k dějinám techniky a průmyslu* (dílčí přírůstek darem); 796 *Sbírka archiválií různé provenience* (dílčí přírůstky darem); 800 *Sbírka fotografií* (dílčí přírůstky darem a koupí); 807 *Sbírka výkresů, technické dokumentace, map a schémat* (dílčí přírůstky darem a koupí); 809 *Sbírka oborové dokumentace* (dílčí přírůstky darem a koupí); 828 *Siemens Kolejová vozidla, s. r. o.* (dílčí přírůstek koupí); 845 *Sbírka železničních normálií* (dílčí přírůstek darem); 853 *Sbírka železničních výkresů* (dílčí přírůstky darem); 863 *Sbírka jízdních dokladů* (dílčí přírůstek darem); 911 *Sedlák Jan, doc. RNDr., CSc.* (dílčí přírůstek darem); 913 *Vorlíček Václav* (přírůstek darem); 914 *KOH-I-NOOR, a. s.* (přírůstek koupí); 915 *Fischer Štěpán, Ing.* (přírůstek koupí); 916 *Peterka Jaroslav, Ing., CSc.* (přírůstek darem). Před dokončením zůstalo sedm akvizic. V roce 2022 byla vykonána v rámci zřizovatele tři skartační řízení. Archiválie získané cestou skartačního řízení jsou evidovány v programu PEVA pod vnější změnou č. 11/2022 (čj. NTM-AKIZ/10313/2022).

6 Odbor hlavního konzervátora sbírek

Zajišťuje komplexní péči a ochranu sbírek NTM řízením činnosti jemu podřízených organizačních složek. Těmi jsou *odd. restaurátorských dílen*, *odd. restaurování papíru* a *odd. preventivní konzervace*. Základem činnosti odboru byla průběžná kontrola a udržování stálých expozic, a to jak v hlavní budově v Praze na Letné, tak i v mimopražské expozici CSD NTM Plasy. Mimo fyzickou péči o sbírkové předměty jsou součástí práce odboru i účasti na kontrolách sbírkových předmětů formou pravidelných inventarizací společně s odborem *Centrální evidence sbírek* a příslušným kurátorem. Zde restaurátor určí fyzický stav konkrétního sbírkového předmětu a v případě hrozícího nebezpečí poničení degradací, či špatným uložením zajistí nápravu.

Všechna oddělení se podílela na dokončení restaurování a zprovoznění Letenského kolotoče. Došlo ke konzervaci původních autíček, figury čápa a následnému uložení v depozitáři. Odbor odpovídá i za kontrolu tohoto objektu během zimního období, kdy kolotoč není přístupný veřejnosti. K tomuto účelu byly vyrobeny ochranné obaly na figury koní a orchestrion.

Oddělení restaurování papíru

Oddělení tvoří dvě pracoviště – *Atelier restaurování papíru* a *Vysoušecí pracoviště*, které se zabývá konzervačními pracemi širokého spektra sbírkových předmětů, především papíru a souvisejících materiálů.

Na základě probíhajících inventarizací mapové sbírky bylo vybráno 23 map a atlasů k restaurování. Zajímavá a velmi náročná práce byla na mapách podložených na textilu, např. Gömörpanyit helysége határának Terképe (inv. č. MS02183/1). Před započítím výstavy Barvitiús a následnou publikací nákresů bylo nutné provést konzervátorské a restaurátorské zásahy. Architektonické nákresy a kresby byly poškozeny při povodni 2002. U několika předmětů (61 kusů) byl proveden komplexní restaurátorský zásah.

S nástupem nových kolegyní (zástupy za jiné kolegyně na mateřské dovolené) se restaurátorské pracoviště znalostně rozšířilo i o restaurování skla a keramiky. A tak byl zrestaurován např. skleněný broušený pohár - IV. noční orientační soutěž HCP 18.4.1936, inv. č. 14163; Skleněný broušený pohár AKRČs, inv. č. 14155 - prasklý a v minulosti slepovaný nevhodným adhezivem. Dále zde byly restaurovány předměty z kombinovaných materiálů, a to především různé typy modelů. Např. model projektované přehrady na Vltavě u Slap (Slapy) - inv. č. 8153 (papír, sádra, dřevo), nebo modely pražského Hlavního nádraží - inv. č. 38952/a, b (kombinace různých druhů plastů, dřevo, laky), které byly poškozeny během povodní.

Ateliér restaurování papíru se podílel na přípravě sbírkových i nesbírkových předmětů pro výstavy NTM Hardmuth, Od uhlu k tužce, presentace Müllerovy mapy.

Na vysoušecím pracovišti bylo brigádně zpracováno (očista, sušení, vyrovnání a zabalení do nekyselých obalů a přesunutí do archivního depozitáře v Čelákovcích) 12 palet archiválií uložených v mrazícím boxu v Čelákovcích (uložených po zatečení v roce 2011 na Masarykově nádraží). Celkem jde o cca 20 000 výkresů, 570 knih, 6 000 fotografií.

Oddělení restaurátorských dílen

Oddělení zajišťovalo průběžně stálou údržbu expozic. V rámci této údržby došlo k úpravě a výměně některých exponátů v expozici *Čas*.

Dále oddělení připravovalo sbírkové předměty pro výstavy: např. designéri Kočandrle, Míra a Míšek asi 20 předmětů. Pro výměnu originálu Kynžvarské dageurotypie v expozici Fotografický atelier se vyráběla kopie zdobného rámu. Na připravovanou výstavu *100 let Československého rozhlasu* se chystalo více jak 120 předmětů, převážně velkorozměrové vysílače. Také se zahájila příprava restaurování sbírkových předmětů oddělení elektrotechniky, informatiky a akustiky pro chystané Muzeum železnice a elektrotechniky na Masarykově nádraží. Pro zápůjčky do jiných muzeí a expozic se připravovaly např. modely lodí, kapesní hodinky, model Žďákovského mostu a další. Pro dlouhodobé ukládání v depozitářích se restaurovaly např. destilační kolona, 6 kusů gramofonů, tiskařský lis Sauro, Atmosférická dráha a další.

Restaurátorské dílny připravují i vozy pro účast a prezentaci na srazech historických vozidel. V roce 2022 to byly tyto akce: v Muzeu starých strojů Žamberk prezentace vozů Velox a Vartburg, účast na závodě *1000 mil československých* s vozy Aero 50 a Jawa Minor. Další příprava automobilů do provozního stavu - Velox a Vauxhall.

V rámci programu ISO/Dc prošly náročným externím restaurováním lampy inv. č. 9089, 9091 a 78700 a Elektromechanický diferenciální analyzátor Diana inv. č. 79301 a Vysílač SFR inv. č. 20481/a).

Oddělení preventivní konzervace

Oddělení provádělo v průběhu celého roku 2022 v souladu se svými úkoly analýzy a konzultace podle potřeb konzervátorů nebo kurátorů NTM, vedle toho i placené analýzy a konzultace pro externí zájemce (celkem 561 vzorků). V rámci roku 2022 byla též vytvořena metodika použití technik spektrální analýzy (FTIR, Raman) pro identifikaci pigmentů a dalších historických materiálů – součástí sbírkových předmětů. Během celého roku probíhala kontrola klimatu jak v depozitářích, tak v expozicích, a s ní spojená spolupráce s provozním oddělením, zajišťujícím obsluhu topení a klimatizací. Odbor hlavního konzervátora sbírek zajišťoval vlastními silami udržení klimatu ve výstavních vitrínách. Sledování klimatu se rozšířilo i o nové prostory v pivovaru v Brandýse nad Labem a v protiatomovém krytu pod hlavní budovou na Letné pro případnou budoucí možnost ukládání sbírkových předmětů.

Oddělení spolupracovalo se Slovenskou národní galerií (pracoviště Zvolenský zámek) na společném článku s analýzami děl J. Bogdaniho. Projektu se účastní i FF Univerzity Palackého v Olomouci.

7 Oddělení digitalizace

Během roku 2022 poskytovalo oddělení obvyklý servis zaměstnancům a badatelské veřejnosti v oblasti digitalizace – pořizování statických obrazů, tedy především digitalizaci archiválií a sbírkových předmětů, fotodokumentaci akcí a aktivit NTM. Pořízené snímky byly použity v hojné míře pro prezentační účely, zejména pro realizované a připravované publikace a výstavy, např. *Hardtmuth: od uhlu k tužkařskému impériu*, *Čeští architekti jako designéři techniky – Jiří Kočandrlé, Petr Tučný a (česká) designerská scéna*, *Ultraphton: triumf českého gramofonového průmyslu*, *České rozhlasové přijímače 1923–1930*, *Viktor Barvitiús* a další. Z obsahu loňské systematické digitalizace fondů a sbírek stojí za zmínku např. cca 2 700 skenů ze sbírky fotografií, sbírka Karla Šmirouse (zejména autochromy a další fotografie), fotoalba českého Harley-Clubu nebo průběžná práce na sbírce železničních normálií a výkresů. V rámci projektu NAKI bylo pořízeno přes 1 000 skenů z fondů a sbírek průmyslového designu. Vyřízeno bylo také značné množství rešerší na dříve pořízené digitální obrazy (2 579 žádostí oproti 898 v roce 2021).

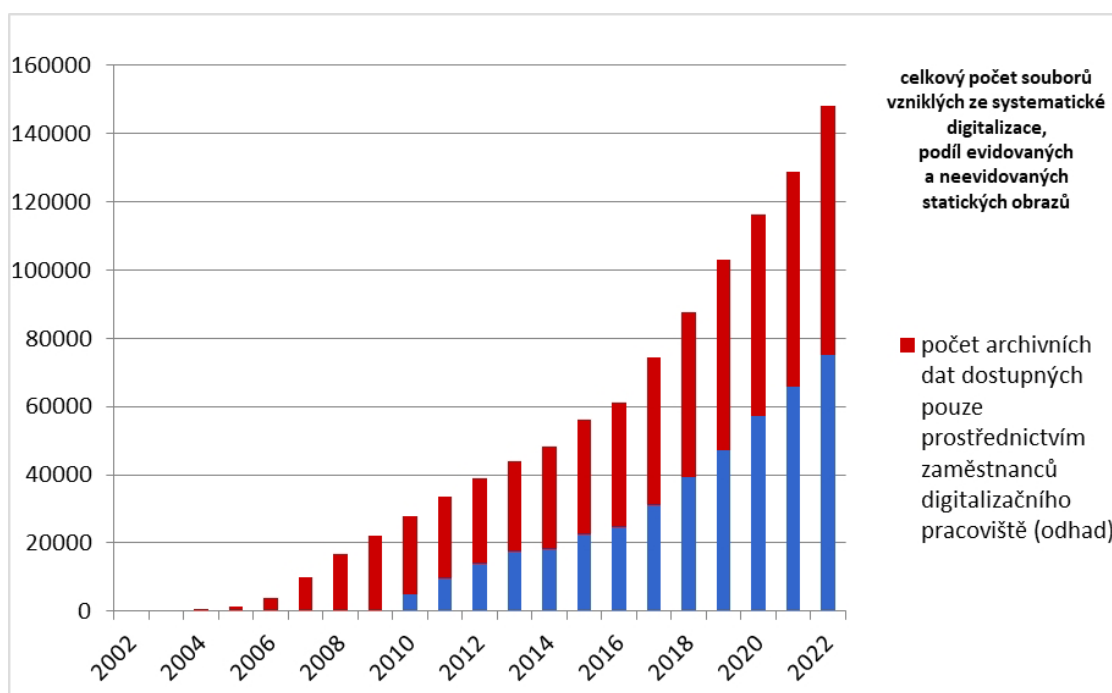
Na sklonku roku byla z fondu reprodukce majetku obnovena část vybavení oddělení (3x A3 skener Epson Expression s dianástavcem, 4x grafický monitor EIZO, grafické tablety Wacom Intuos, systémový blesk, malý fotostan a některé další drobné vybavení fotoateliéru). Počet úvazků klesl v září ze 4 na 3,8.

V poslední čtvrtině roku byla dokončena zadávací dokumentace na realizaci datového skladu pro digitalizované objekty jako první část řešení absence evidence a správy digitálních objektů (počet archivačních dat bez jakékoliv evidence dle odhadů v loňském roce překročil 75 000, stejné množství záznamů se ke konci roku 2022 nacházelo v prozatímní interní databázi EDO – viz graf). Na sklonku byla dokončena a v rámci interní legislativy zveřejněna směrnice digitalizace – pracovních postupů pro statické snímky, oddělení metodicky přispělo rovněž ke zveřejnění interní koncepce a celkové směrnice digitalizace v rámci NTM.

Činnost Oddělení digitalizace v roce 2021 zachycují následující tabulka a graf.

rok	počet nově pořízených skenů/snímků		počet rešerší		počet úvazků (stav ke konci roku)
	kusů	procent	kusů	procent	
2008	4 994	81	1 166	19	2
2009	7 825	77	2 362	23	2,8
2010	7 283	87	1 129	13	2,8
2011	6 102	65	3 347	35	2,8
2012	7 421	61	4 717	39	2,8
2013	8 233	55	6 629	45	2,8
2014	5 841	73	2 137	27	2,8
2015	8 804	87	1 364	13	2,8
2016	6 029	81	1 458	19	2,75
2017	13 875	97	490	3	4
2018	8 393	89	1 061	11	3,5
2019	15 316	92	1 311	8	4
2020	11 073	87	1 621	13	4
2021	9 906	92	898	8	4
2022	16 202	86	2 579	14	3,8

Vývoj počtu nově digitalizovaných předloh, rešerší a postprodukcí v oddělení digitalizace v roce 2022



Přehled evidence digitálního obsahu vzniklého z procesu digitalizace určeného k dlouhodobé archivaci od založení pracoviště v r. 2003 do r. 2022

8 Věda a výzkum

8.1 Institucionální podpora vědy a výzkumu - Dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (DKRVO)

Výzkum v NTM v roce 2022 probíhal dle schválené koncepce. Podařilo se dohnat zpoždění v realizaci výsledků ve všech pěti vytyčených oblastech a realizovat některé interdisciplinární výstupy.

Rozvíjela se spolupráce s tuzemskými výzkumnými organizacemi, vysokými školami a paměťovými institucemi. Podařilo se vytvořit nové kontakty na úrovni jednotlivých pracovníků se zahraničními výzkumnými pracovišti.

Rovněž se v některých oborech podařilo zapojit více studentů na různých stupních vysokoškolského studia.

V rámci projektu DKRVO pokračovala spolupráce s Vysokou školou chemicko-technologickou na publikaci *Zaostřeno na chemii. Kapitoly z dějin Vysoké školy chemicko-technologické*. Za NTM se na projektu podílela RNDr. Ivana LORENCOVÁ, která spolu se spoluautorkou PhDr. Bc. Věrou Dvořáčkovou, PhD. obdržela za tuto práci Cenu rektora VŠCHT.

Dalším projektem, na kterém spolupracuje v rámci DKRVO NTM s VŠCHT je monografie *Emil Votoček*, jejíž autorkou je Ivana Lorencová.

V rámci DKRVO je rozvíjena také spolupráce s Českou společností chemickou. Ivana Lorencová byla garantkou sekce *Historie chemie* na sjezdu chemiků v září 2022 v Olomouci.

Pokračovala rovněž spolupráce se SOA Praha na projektu Waldes – práce na rukopisu monografie *Jindřich Waldes. Král knoflíků a firma Waldes a spol.*. Rovněž probíhal překlad do anglického jazyka, který vyjde v rámci samostatné rozšířené monografie.

V rámci podpory DKRVO pokračovaly výzkumné práce v oblasti metod molekulové spektroskopie (*Ramanova spektroskopie a FTIR spektroskopie*), které byly využity pro potřeby restaurátorských dílen NTM, ale i pro školy a širší odbornou veřejnost (soukromé restaurátory, pracující na obnově movitých i nemovitých památek). Průběžně byly doplňovány databáze FTIR spekter syntetických pigmentů a dalších standardů a databáze Ramanových spekter. Identifikace metalických vrstev vzorků probíhala metodou LIBS; databáze LIBS spekter byla rozšířena o spektra standardů ze vzorníku metalických laků.

V roce 2022 byly dílčí výsledky práce laboratoře NTM publikovány ve dvou článcích.

V rámci DKRVO byla také MK ČR certifikována jedna metodika: SVOBODOVÁ, Eva – KOPECKÁ, Ivana. *Metodika technik spektrální analýzy (FTIR, Raman) pigmentů a dalších materiálů jako součástí sbírkových a historických předmětů*. Certifikovaná metodika č. 293 Ministerstva Kultury ČR, NTM, Praha 2022 (<http://www.nusl.cz/ntk/nusl-520526>).

8.2 VISK MK ČR

VISK 5 – RETROKON. Retrospektivní konverze historického fondu knihovny Národního technického muzea

Cílem projektu pro rok 2022 bylo pokračování v retrokatalogizaci katalogů historických fondů knihovny NTM. Do elektronického katalogu knihovny NTM bylo podle platných katalogizačních pravidel RDA nově zkatalogizováno 3 450 knižních jednotek. Retrokatalogizaci bylo nutné provádět vždy souběžně s fyzickou kontrolou jednoho každého svazku. Nově vzniklé kvalitní bibliografické záznamy byly následně zpřístupněny na webových stránkách v rámci elektronického katalogu NTM a zároveň i ve vyhledávacích Jednotné informační brány a Oborové informační brány ART. Všechny záznamy byly též předány do Souborného katalogu ČR – CASLIN.

VISK 9 – Rozvoj souborného katalogu CASLIN a souboru národních autorit. Zapojení knihovny NTM do tvorby národních autorit a harmonizace jmenných autorit vytvořených v systému Tritius

V roce 2022 probíhala tvorba národních autorit a tím i rozšiřování jejich databáze podle specializace knihovny na dějiny vědy, techniky a průmyslu. Součástí tohoto procesu byla harmonizace databáze lokálních autorit v knihovním systému Tritius knihovny NTM s autoritami Národní knihovny a kontrola duplicit národních a lokálních autorit. Celkem bylo opraveno 9 000 záznamů.

8.3 NAKI MK ČR

Hardtmuth: od uhlu k tužkařskému impériu

Projekt NAKI II DG18P02OVV003, 2018-2022

Řešitelé: koordinátor NTM (řešitel-příjemce koordinátora: prof. PhDr. Jan Županič, Ph.D.; PhDr. Hana Králová, Ph.D., Mgr. Jana Lišková, Mgr. David Bohdál, Ph.D., Prof. PhDr. Jana Geršlová, CSc., Ing. Přemysl Krejčířík, Ph.D., PhDr. Pavel Borský, PhDr. Dagmar Černoušková, Mgr. et Mgr. Daniel Lyčka, Mgr. Martin Golec, Ph.D., Ing. Jiří Dohnal, Ph.D., DiS., Ing. Kamila Krejčíříková, Ph.D.), NZM (řešitel: Ing. Zdeněk Novák; Ing. Roman Zámečník, Ph.D.), NPÚ (řešitel: Mgr. Lenka Šabatová; PhDr. Martin Pácal, Ing. Lenka Křesadlová, Ph.D.)

Projekt má tři hlavní, navzájem se prolínající cíle. Za prvé je zaměřený na zmapování projekčních a stavebních aktivit Josepha Hardtmutha v oblasti klasické architektury. Druhým cílem je stanovení podílu architekta, vynálezce a průmyslníka na krajinných kompozicích realizovaných na liechtensteinských panstvích. Třetím hlediskem výzkumu jsou podnikatelské aktivity Josepha Hardtmutha, historie jím založené firmy a osudy jeho rodiny do 20. století.

Rok 2022 byl posledním závěrečným rokem projektu ve kterém vyvrcholily práce na uskutečnění a vytvoření jednotlivých výstupů. V první řadě byla připravena a pro veřejnost 29.6.2022 zpřístupněna výstava s názvem *Hardtmuth: od uhlu k tužkařskému impériu*, která přehledně zpracovává dosažené poznatky ve všech oblastech výzkumu. K výstavě byl vydán obsáhlý odborný katalog. Vznikly či vznikají další odborné knihy,

kteřé se zabývají zahradní architekturou a historií firmy Koh-i-noor Hardtmuth. Na všech těchto výstupech se aktivně podílel celý tým pracovníků za NTM.

České století motorismu

Projekt NAKI II DG18P02OVV051. Řešení 2018-2022

Řešitelé: příjemce koordinátor Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy (řešitel příjemce koordinátora: doc. PhDr. et JUDr. Jan Štemberk, Ph.D.; doc. PhDr. Bohuslav Šalanda, CSc., Prof. PhDr. Ivan Jakubec, CSc., PhDr. Miroslav Sabol, Ph.D., PhDr. Ludovít Hallon, DrSc., Mgr. Michal Ďurčo); příjemce NTM (řešitel příjemce: Mgr. Arnošt Nezmeřkal; Petr Kožíšek, Ing. Jana Kleinová (manažerka projektu), Mgr. Patrik Virkner, Marek Ronovský, Mgr. Jiří Hulák, PhDr. Jan Králík, Ing. Jiří Krejčí, Ing. Jiří Hera, Mgr. Lukáš Nachtmann, Mgr. Jaromír Patočka, Mgr. Michal Šimůnek, Ph.D., PhDr. Zdeněk Vácha), příjemce Technické muzeum v Brně (řešitel příjemce: Mgr. Sylvie Zouharová Dyková; Mgr. Jan Němec, Mgr. Milan Rudík)

Rok 2022 byl závěrečným rokem řešení projektu a řešitelé se věnovali zejména práci na plnění databáze významných objektů motorismu. Byla prováděna kontrola, opravy a doplňování dosud vytvořených záznamů. Šlo především korekturu a konsolidaci popisných záznamů, kontrolu geografické polohy a doplnění fotografické dokumentace pro uložené záznamy, vytvořené jednotlivými zpracovateli. Data uložená v geografické databázi významných objektů motorismu jsou hlavním podkladem pro obě specializované mapy: „Mapu vývoje silniční sítě a rozvoje motorismu“ a „Mapu výrobců automobilů a motocyklů“. Na základě záznamů v databázi bylo vytvořeno 21 kartografických výstupů, dílčích map, které tvoří obě specializované mapy s odborným obsahem. Mapy byly odevzdány v tištěné podobě, jsou ke stažení v pdf a také je možné je prohlížet i jako interaktivní mapové aplikace dostupné na webových stránkách projektu na adrese <https://motorismus.ntm.cz/>. V rámci etapy probíhala pravidelná pracovní setkání nutná pro úspěšnou konsolidaci shromážděných dat a následnou tvorbu kartografických výstupů. Na závěrečném zpracování dat se za tým NTM podíleli Ing. Jiří Krejčí, Ing. Jana Kleinová, Mgr. Arnošt Nezmeřkal a Marek Ronovský.

Všechny v přihlášce stanovené cíle se podařilo naplnit bez odchylek a ve stanoveném časovém plánu.

Řeč materiálu – tradiční řemeslné technologie pro záchranu kulturního dědictví a současný životní styl

Projekt NAKI II DG18P02OVV030. Řešení 2018-2022

Řešitelé: příjemce koordinátor Filozofická fakulta Univerzity Karlovy (řešitel příjemce koordinátora: PhDr. Barbora Půtová, Ph.D. et Ph.D.; PhDr. Petra Hoftichová, doc. PhDr. Václav Soukup, CSc., PhDr. Petr Janeček Ph.D., doc. Lucie Olivová, MA, Ph.D.), příjemce NTM (řešitel příjemce: Mgr. Pavel Kodera, Ph. D.; Ing. Lukáš Hejný, PhDr. Martin Ebel, Ph.D., Mgr. Jakub Chaloupka, Mgr. Kristýna Koderová, Jan Trnka, Ing. Blanka Kreibichová), NPÚ (řešitel příjemce: doc. Petr Kuthan,

akad. sochař a restaurátor; Mgr. Kateřina Cichrová, Bc. Ivana Troupová, Mgr. Dagmar Geršlová, PhDr. Ludmila Ourodová Ph.D., Ing. Andrea Nasswettrová, Ph.D., MBA., Mgr. Michaela Váchová, PhDr. Eva Lukášová)

Cílem projektu je péče o zachování povědomí o historických řemeslech a historické řemeslné produkci jako dokladu kulturní úrovně a zprostředkovaně i slohového vývoje. Systematické studium mnoha řemeslných dovedností zůstávalo během posledního půlstoletí spíše stranou zájmu odborné veřejnosti. Aplikovaný výzkum v rámci tohoto projektu má proto přispět k detailnímu poznání, zdokumentování i prezentaci technologií řemesel, užívaných zejména v aristokratickém nebo městském prostředí. Výsledky výzkumu budou užitečné pro specialisty na péči a obnovu řemeslných artefaktů, které jsou součástí muzejních sbírek i památkových objektů.

V roce 2022 pokračovaly všechny typy realizovaných aktivit s důrazem na předpokládané výstupy a na uzavření projektových aktivit a celkové ukončení projektu.

Ve spolupráci s FF UK byla realizována výstava štukatérství. Ta se skládala ze dvou částí – prezentace technologických postupů a ze samostatné prezentace tematických sbírkových předmětů. K výstavě byl rovněž realizován kritický katalog (FF UK). V návaznosti na výstavu byl připraven tematický výukový program muzejní pedagogiky, vybrané štukatérské technologie bylo možné vyzkoušet i v průběhu výstavy v rámci doprovodného lektorovaného programu.

K etapě stavebního truhlářství byl připraven odborný článek „Muzealizace stavebního truhlářství“ zaměřený na muzejní dokumentaci tradičního truhlářského řemesla a jeho postupů. Autor článku Ing. Lukáš Hejný text umístil do recenzovaného periodika „Muzejní a vlastivědná práce“.

V rámci etapy stavebního truhlářství a parketářství byl rovněž zorganizován workshop pro odbornou veřejnost „Ruční výroba a povrchová úprava zámecké parkety“. Workshop se uskutečnil 8. ÷ 9.9.2022 v prostorách CSD NTM Plasy pod vedením restaurátora parket Reného Carana.

Tematický workshop byl realizován i na závěr etapy stavebního zámečnictví. Pracovní seminář s názvem „Stavební zámečnictví – proměny okenních a dveřních kování a zámků“ se uskutečnil 25.11.2022 v NTM v Praze, součástí byla rovněž odborná tematická exkurze do Desfourského paláce. Garantem akce byl PhDr. Martin Ebel, Ph.D.

V rámci dané etapy byl rovněž připraven videodokument prezentující tradiční řemeslné postupy při výrobě repliky historického gotického zámku. Aktérem edukačního dokumentu je kovář Jiří Javůrek z Ostrova nad Ohří.

V rámci projektu se uskutečnila zahraniční cesty do Velké Británie v termínu 19. ÷ 23.9.2022, zúčastnili se jí Mgr. Jakub Chaloupka a Jan Trnka.

Plánované výstupy NTM za Řeč materiálu (1x J, 2x W, 1x A) byly splněny.

Výstava štukatérství byla realizována v prostorech CSD NTM Plasy a financována z projektového rozpočtu NTM, výstup je v rámci projektu vykazován za FF UK, včetně katalogu (Ekrit/B).

Tradiční městské stavitelství a stavební řemesla na přelomu 19. a 20. století

Projekt NAKI II DG18P02OVV038. Řešení 2018-2022

Řešitelé: příjemce koordinátor Fakulta stavební ČVUT (řešitel příjemce koordinátora: tým pod vedením prof. akad. arch. Mikuláše Hulce a doc. Ing. Kláry Kroftové, Ph.D.), příjemce NTM (řešitel příjemce PhDr. Martin Ebel, Ph.D.; Ing. Lukáš Hejný; Mgr. Jakub Chaloupka; Mgr. Pavel Kodera, Ph.D.; Robert Vejvoda).

Cílem projektu je vytvoření komplexního přehledu a dokumentace technologií a terminologie českého městského stavitelství a souvisejících řemesel (s hlavním zaměřením na obytné/činžovní a veřejné stavby). Zkoumaným obdobím je 2. polovina 19. a počátek 20. století. V rámci projektu jsou shromažďovány dobové písemné a grafické materiály, tedy skripta, učebnice, odborná literatura, grafické vzorníky stavebních řemesel, učňovské a středoškolské školní práce, pomůcky apod. Zpracována bude odborná stavební a řemeslná terminologie. Závěry a výsledky projektu jsou zacíleny na rozšiřování a doplňování konkrétních odborných znalostí posluchačů středních, a především vysokých stavebních a architektonických škol, projektantů a architektů, pracovníků památkové péče a státní správy, majitelů památek a dalších zájemců o danou problematiku.

V roce 2022 byl završen projekt věnovaný tradičnímu stavitelství, na kterém se podílelo NTM spolu s Fakultou stavební ČVUT. Hlavním výstupem roku 2022 je výstava „Tradiční stavitelství za císaře Franze Josefa“, která je umístěna v prostorách Centra stavebního dědictví NTM. Výstava je předně orientována na stavby činžovních domů a jejich konstrukční řešení. Každý tematický okruh obsahuje historický výklad řešení základních konstrukcí těchto domů, doložené příklady z historických staveb s dobovou literaturou a stavební dokumentací, včetně uvedení používané terminologie. Byl vydán stejnojmenný doprovodný kritický katalog, který shrnul prezentovanou výstavu.

V roce 2022 byla završena i trilogie „Tradiční městské stavitelství a stavební řemesla na přelomu 19. a 20. století“ vydáním posledního svazku, který je věnován střešním konstrukcím v době přechodu od krokevního systému k vaznicovým krovům. Ve stejném roce proběhly za spolupráce obou jmenovaných institucí tři workshopy s tematikou řemeslné obnovy historických staveb a stavebních a architektonických detailů městských činžovních domů 19. a počátku 20. století. Byly publikovány další články orientované na stavební a architektonické detaily a střešní konstrukce činžovních domů (navíc byly publikovány v rámci projektu dva odborné příspěvky k dřevěným podlahám). Výstupy za Tradiční stavitelství: 1 x Ekrit (ve spolupráci s FSv ČVUT); 2 x B (ve spolupráci s FSv ČVUT, financování z projektového rozpočtu FSv); 1x D; 1x W byly splněny. Výstava Tradiční stavitelství za císaře Franze Josefa je v prostorech CSD NTM Plasy, s ohledem na její úspěch bylo rozhodnuto o jejím prodloužení do konce roku 2023.

Designéři v českých zemích a československý strojírenský průmysl

Projekt NAKI II DG18P02OVV059. Řešení 2018-2022

Řešitelé: příjemce koordinátor Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (řešitel příjemce koordinátora: doc. PhDr. Zdeno Kolesár, Ph.D.; Mgr. Vít Jakubíček, Mgr. Zuzana Ragulová, MgA. Martin Čada), příjemce NTM (řešitel příjemce: Mgr. Jiří Hulák; Johanna Pauly)

Projekt se věnuje aplikovanému výzkumu průmyslového designu technických oborů v českých zemích v období existence československého státu (1918-1992). Zaznamenává vazbu na období bezprostředně předcházející a také následující.

Poslední rok řešení celého projektu byl ve znamení přípravy závěrečné stejnojmenné publikace ve spolupráci celého týmu Designéři v českých zemích a československý strojírenský průmysl 1918-1992 (autoři textů Jiří Hulák, Zdeno Kolesár, Vít Jakubíček, Johanna Pauly), vydaného příjemcem – koordinátorem. Tým NTM se dále soustředil na realizaci posledních dvou výstav a katalogů projektu: Architekti jako designéři techniky - J. Kočandrle, výstavní sál 2. patra NTM 25.10.2022 ÷ 30.4.2023 a Bohumil Míra a Milan Míšek - "silná dvojka" českého designu, foyer 1. patra NTM, 22.11.2022 ÷ 2.4.2023.

Příprava nových projektů NAKI

V roce 2022 připravilo Muzeum architektury a stavitelství NTM spolu s CSD NTM Plasy projekt do nového programu NAKI III – Řeč materiálu II - Stavební materiátka a řemeslné technologie pro záchranu kulturního dědictví i pro současný životní styl (konsorcium s NPÚ a FF UK). Projekt byl doporučen, avšak nebyl přijat k finanční podpoře. Dále byl podán návrh projektu Československo – gramofonová velmoc: Československé gramofony 1946-1993 (konsorcium s TM Brno). Projekt byl doporučen, avšak nebyl přijat k finanční podpoře. NTM se podílelo i na podaném návrhu projektu Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, v. v. i.: Dokumentace měřických metod používaných při urbanizaci a industrializaci naší kulturní krajiny. Konsorciální projekt byl doporučen, avšak nebyl přijat k finanční podpoře. Konsorciální projekt FHS UK, ČVUT a NTM - Dvě století železnice v českých zemích, kulturní, socioekonomické a dopravně technické aspekty vývoje českých (československých) železnic byl přijat k podpoře pro roky 2023 až 2027.

9 Projekty ESIF a EHP

Rozvoj depozitárního areálu Čelákovice

Registrační číslo: CZ.06.3.33/0.0/0.0/16_026/0001625

Operační program: Integrovaný regionální operační program (IROP)

Místo realizace: Čelákovice, Středočeský kraj

Celkový rozpočet projektu: 126 958 559,21 Kč

Předmětem projektu je výstavba nové depozitární haly CD04 v areálu NTM v Čelákovících. Zhotovitelem je společnost IMOS Brno, a.s. Dokončením stavebních prací vznikne dlouho očekávaná a potřebná, v pořadí již čtvrtá, moderní depozitární hala. Její existence zlepší podmínky uložení sbírkových předmětů NTM a v neposlední řadě také umožní realizaci projektu vybudování Muzea železnice a elektrotechniky (MŽE NTM) na Masarykově nádraží, o jehož financování bylo rozhodnuto Usnesením vlády České republiky č. 53 ze dne 21.1.2019. V areálu budoucího MŽE NTM, v prostorách bývalého depa kolejových vozidel nádraží Praha – střed, byly umístěny sbírkové předměty, které po dokončení probíhajících konzervačních prací bude možno přemístit do nově vybudované haly CD04 v Čelákovících. Konzervaci sbírkových předmětů provádí společnost BRADNA RESTAUROVÁNÍ, s. r. o. V roce 2022 byla dokončena konzervace zhruba poloviny dotčených sbírkových předmětů.

Rozvoj depozitárního areálu Čelákovice II.

Registrační číslo: CZ.06.3.33/0.0/0.0/17_099/0007815

Operační program: Integrovaný regionální operační program (IROP)

Lokalizace: Čelákovice, Středočeský kraj

Celkový rozpočet projektu: 33 059 739,00 Kč

Předmětem projektu je vybudování depozitní plochy pro dlouhodobé uložení rozměrných a těžkých předmětů, konzervovat a přemístit na tuto plochu vybrané rozměrné sbírkové předměty a postavit nový vstupní objekt do depozitárního areálu Čelákovice zajišťující funkce vrátnice a centrálního velína pro bezpečnostní a monitorovací systémy v celém areálu. V roce 2022 byly stavební práce pozastaveny z důvodu odstoupení NTM od smlouvy o dílo pro její podstatné porušení. V následném zadávacím řízení byl vybrán náhradní zhotovitel spol. RONELI Stavby SE, který v prosinci roku 2022 práce na dokončení objektu zahájil.

Restaurování kolejových vozidel ze sbírky Železničního muzea NTM

Registrační číslo: CZ.06.3.33/0.0/0.0/17_099/0007820

Operační program: Integrovaný regionální operační program (IROP)

Lokalizace: Chomutov, Ústecký kraj

Celkový rozpočet projektu: 56 026 113,81 Kč

V rámci projektu budou kompletně zrestaurovány 3 parní lokomotivy: 210.001 *Serenyi*, 411.019 *Conrad Vorlauf* a 464.102 *Ušatá*. Do projektu byly zařazeny lokomotivy, které jsou velmi cenné z pohledu dokumentačního a zároveň první dvě z nich jsou v současné době poškozeny dlouhodobým nevyhovujícím způsobem uložení. Cílem projektu

je zlepšit podmínky uchování sbírkových předmětů, zastavit jejich desítky let trvající degradaci a uvést je do vystavovatelného stavu, lokomotivu 464.102 do provozuschopného stavu. V květnu 2022 byly vybraným dodavatelem, společností 1. Kolínská lokomotivní, s. r. o. zahájeny restaurátorské práce na parní lokomotivě Ušatá, která se tak zařadila k lokomotivám 210.001 Serényi a 411.019 Conrad Vorlauf, na kterých práce již od roku 2020, resp. 2021 probíhají. Restaurování parní lokomotivy 210.001 Serényi zajišťuje společnost Railway Capital, a. s., restaurování parní lokomotivy 411.019 Conrad Vorlauf s tendrem probíhá v dílnách společností 1. Kolínská lokomotivní s. r. o.

Restaurování NKP Tatra 77a

Registrační číslo: CZ.06.3.33/0.0/0.0/16_059/0004618

Operační program: Integrovaný regionální operační program (IROP)

Lokalizace: Plasy, Plzeňský kraj

Celkový rozpočet projektu: 6 737 703,00 Kč

Předmětem projektu je restaurování NKP automobilu Tatra 77a a jeho prezentace v nové expozici v Plasích. Restaurování automobilu Tatra 77a probíhá v dílnách společnosti ECORRA, spol. s r. o. v Kopřivnici. Dokončení celé expozice a zpřístupnění nově restaurované NKP Tatra 77a se předpokládá v polovině roku 2023.

Expozice středověkých stavebních strojů

Registrační číslo: CZ.06.4.59/0.0/0.0/16_073/0010517

Operační program: Integrovaný regionální operační program (IROP)

Lokalizace: Plasy, Plzeňský kraj

Celkový rozpočet projektu: 15 630 447,83 Kč

Cílem projektu byla obnova a oživení památkově chráněného objektu a jeho využití pro nové kulturní a vzdělávací služby. Uvedený hlavní cíl naplnil projekt prostřednictvím obnovy interiérové části budovy ležáckých sklepů v areálu Kláštera Plasy, kterou realizovala společnost Konsit, a.s. Podařilo se tak dosáhnout zvýšení celkové hodnoty areálu památky a doplnění nabídky unikátního projektu památkové obnovy CSD NTM Plasy. Expozice byla veřejnosti zpřístupněna v červenci 2022. Podstata expozice tkví ve dvou replikách středověkých stavebních strojů – jeřábu a beranidle. Došlo tak k vhodnému využití zatím nepřístupných prostor v komplexu národní kulturní památky, k jejich ochraně a zabezpečení a zároveň také k trvalému uplatnění replik a jejich zpřístupnění veřejnosti.

Zvýšení zabezpečení objektu Rotunda I. v Železničním depozitáři NTM Chomutov – projekt v přípravě

Registrační číslo: CZ.06.3.33/0.0/0.0/17_099/0007820

Operační program: Integrovaný regionální operační program (IROP 2021-2027)

Lokalizace: Chomutov, Ústecký kraj

Rozpočet projektu: 25 302 387,86 Kč

V roce 2022 registrovalo projektovou žádost v novém programovém období 2021-2027. Projektový záměr spočívá ve stavebních pracích

týkajících se rekonstrukce silnoproudé elektroinstalace objektu, doplnění slaboproudé instalace včetně všech navazujících bezpečnostních technických systémů (EZS, EPS, CCTV) a výměny celkem 22 ks sekčních drážních vjezdových vrat pro železniční vozidla. Cílem projektu je zvýšení zabezpečení významného depozitárního objektu a v něm uložených sbírkových předmětů včetně zlepšení péče o ně pořízením nové skladové a manipulační techniky. Žádost o podporu prošla úspěšně procesem hodnocení a byla ze strany Centra pro regionální rozvoj České republiky doporučena na ŘO IROP k financování.

Technika ožívá – inovativní dílny v Železničním depozitáři Národního technického muzea v Chomutově

NTM zpracovalo v roce 2021 žádost o grant s názvem *Technika ožívá – inovativní dílny v Železničním depozitáři NTM v Chomutově* a zaregistrovalo ji do výzvy *Inovativní využití movitého a nemovitého kulturního dědictví* v Programu Kultura financovaného z Fondů EHP 2014-2021. Záměr projektu spočívá ve vytvoření souboru edukačních aktivit vedoucích k dalšímu inovativnímu využívání sbírkových předmětů (evidovaných v CES) v Železničním depozitáři NTM v Chomutově. Na základě spolupráce s místními subjekty vznikne široká edukační nabídka – programy pro školní i běžné návštěvnické skupiny: dílny, zážitkové aktivity a cykly prohlídek, využívající velký potenciál železniční sbírky. Sběrka je uložena v atraktivním autentickém prostředí a je dokladem umu a spolupráce mnohých profesí z železničního prostředí a názorným dokladem mnoha technologií a procesů i historických mezníků včetně regionální tematiky. Vznik a realizace nabídky aktivit povede k obohacení možnosti smysluplného trávení volného času a rozšíření prostoru nejen pro celoživotní vzdělávání a současně k propojení komunity, inkluzi vyčleněných skupin a posílení místní identity. Projekt úspěšně prošel kontrolou formálních náležitostí a oprávněnosti, s ohledem na disponibilní zdroje dané výzvy ale nebyl vybrán k podpoře.

10 Přednášková, pedagogická činnost

10.1 Přednášková činnost v NTM

10.1.1 Přednáškový cyklus

Nekonáno.

10.1.2 Konference a semináře a účast pracovníků NTM na nich

- 8.2.2022 - Seminář z dějin gramofonového průmyslu 1 - Vlasta Burian na gramofonových deskách známý – neznámý
- 8.3.2022 - Seminář z dějin gramofonového průmyslu 2 - Proč mi skřípe tón
- 7. ÷ 9.4.2022 - Konference Dějiny staveb, Centrum stavitelského dědictví NTM Plasy; EBEL, Martin. Pár poznámek k zámkům u dveří 17. až 19. století.
- 12.4.2022 - Seminář z dějin gramofonového průmyslu 3 - Československé gramofony 1946-1993 (spojený s křestem stejnojmenné publikace)
- 17.5.2022 - Seminář z dějin hutní výroby
- 18.5.2022 - Hornický seminář
- 19.5.2022 - Seminář Jednotný čas
- 15.6.2022 - Seminář z dějin gramofonového průmyslu 4 - Legendy o legendě Tino Muff
- 22.8.2022 - Slavnostní zahájení a společné setkání účastníků 26. generální konference Mezinárodní rady muzeí ICOM Praha 2022, NTM a NZM
- 4. ÷ 6.10.2022 - Setkání evropských institucí zaměřených na dokumentaci tradičního stavitelství formou tvorby sbírky („knihovny“) historických stavebních prvků a materiálů – tzv. materiáték. „2nd International Meeting Libraries of architectural heritage materials“, CSD NTM Plasy; vedle NTM jakožto hostitelské instituce se zúčastnily „Centre des métiers du patrimoine La Paix-Dieu“ z Belgie, „Kartause Mauerbach - Mauerbach Centre“ zřízené rakouským památkovým úřadem, „Bayerische Landesamt für Denkmalpflege Bauarchiv Thierhaupten“ z Německa a pařížská „Médiathèque de l'Architecture et du Patrimoine“.
- 11.10.2022 - Seminář z dějin gramofonového průmyslu 5 - Mechanické HiFi
- 24. ÷ 25.10.2022 - Mezinárodní vědecká konference „Podnikatel versus kapitál. Dvě tváře jednoho vztahu ve střední Evropě 19. a 20. století!“, NTM ve spolupráci s ÚHSD FF UK a AČNB; HOŘEJŠ, Miloš. Podnikání napříč režimy. Jindřich Kolowrat-Krakowský (1897-1996) a nové formy podnikání na velkostatku v letech 1925-1943; KRÁLOVÁ, Hana. Waldes a spol. – knoflíkové impérium; PLAVEC, Michal. Rozpačité námluvy. Financování leteckého průmyslu a letecké dopravy v době zrodu republiky (1919-1923)
- 24. ÷ 28.10.2022 - „Conférence internationale Matériaux“ Lille, France RŮŽIČKA, Jan.; Novák, P.; Bouquerel, J.; Vogt, J. Investigation of the microstructure of Silichrome-1 steel processed between 1929 and 1942 for engine valves

- 4.11.2022 - Workshop NAKI 038, Fakulta stavební ČVUT; EBEL, Martin. Stavební zámečnictví pro okna a dveře "Ietem světem"
- 4.11.2022 - Konference "Tradiční městské stavitelství 19. a počátku 20. století. Architektura, urbanismus." Fakulta stavební ČVUT; EBEL, Martin. Odborná zámečnická profesní terminologie ve 2. polovině 19. století
- 15.11.2022 - Seminář z dějin gramofonového průmyslu 6 - Politická píseň
- 25.11.2022 - Workshop NAKI 030. NTM, Desfourský palác
- 25.11.2022 - Seminář – Stavební zámečnictví – proměny okenních a dveřních kování a zámků.
- 30.11.2022 - XLII. symposium Z dějin geodézie a kartografie; ŠVEJDA, Antonín – DVOŘÁK, Stanislav. České mechanické kalkulačky Mira a Nisa
- 20.12.2022 - Seminář z dějin gramofonového průmyslu 7 - Vánoce na gramofonových deskách

10.2 Přednášková činnost mimo NTM

- BUREŠOVÁ, Lucie. *Explaining the La Tène period treatment practices through the traceology analysis of a set of artefacts identified as surgical tools*. 8th Doctoral Meeting of the European School of Protohistory of Bibracte. Glux-en-Glenne, 13 ÷ 16. 3. 2022
- BUREŠOVÁ, Lucie. *The benefits of a closer look: trace analysis on the La Tène Period and Roman surgical instruments found in Central Europe*. University of Oxford, Ancient Medicine Seminar, 19.10.2022
- BUREŠOVÁ, Lucie. *The benefits of a closer look: Traceology analysis of the La Tène Period and Roman Age surgical tools found in Central Europe*. Prehistoric, Ancient and Medieval Medicine: New Perspectives and Challenges for the Twenty-first Century. Praha, Prague, 21.9.2022
- EBEL, Martin. *Kování na oknech*. Workshop NPÚ: "O historických oknech", Šárovцова Lhota, 26.5.2022
- EBEL, Martin. *Odborná zámečnická profesní terminologie ve 2. polovině 19. století*. Konference: Architektura a urbanismus. Tradiční městské stavitelství 19. a počátku 20. století. ČVUT Praha 3.11.2022
- Hamr David, [Hledání badatelských cest k uplatnění kalibru LIP R 25 ve výrobě Chronotechny 1945–1958](#). 12. sjezd českých historiků, Ústí nad Labem, 20.9.2022
- HAMR, David, [Plumbing system designer Romuald Božek in cooperation with the aristocratic family Rohan in Sychrov \(northern Bohemia\) in the 1860s](#). XXIII. International congress of historical sciences Poznań, 24.8.2022
- HEJNÝ, Lukáš. *Konstrukce a detaily oken městského prostředí 2. poloviny 19. a počátku 20. století*. Workshop NPÚ: "O historických oknech", Šárovцова Lhota, 26.5.2022
- HOŘEJŠ, Miloš, Vincenc (Čeněk) Daněk, podnikatel, velkostatkář a jeho rodina, 27.5.2022 v 19:00 hodin na zámku v Cholticích
- CHALOUPKA, Jakub. *Materiatéka Centra stavitelského dědictví NTM Plasy*. Workshop NPÚ: "O historických oknech", Šárovцова Lhota, 26.5.2022
- KOPECKÁ, Ivana. *Plasty ve stavebnictví a jejich degradace*. STOP, Praha, 6.10.2022

- NOVOTNÝ, Michal. *Rodinný fideikomis Schliků na bývalých panstvích Kopidlno a Staré Hrady*. Mezinárodní konference Stát a právo v běhu času 2022, FPR ZČU Plzeň, 23.–24. 6. 2022
- NOVOTNÝ, Michal. *Problematika rodinného fideikomisu šlechty v českých zemích na sklonku monarchie*. Konference Právo v běhu času 2022, FPR ZČU Plzeň, 16. 12. 2022
- PLAVEC, Michal, *Polozapomenutý dálkový přelet Vídeňské Nové Město – Pardubice – Praha. Rudolf Holeka květen/červen 1913*. Dopravní fakulta Univerzity Pardubice, 26.4.2022
- PLAVEC, Michal, *První vzduchoplavci na Písecku (1891-1914)*. Prácheňské muzeum Písek, 13.10.2022
- PLAVEC, Michal. *Brigádní generál Vladimír Příkryl*. Městská knihovna Lysá nad Labem, 2.6.2022
- PLAVEC, Michal. *Československé meziválečné letecké zdravotnictví a jeho zakladatel MUDr. Dominik Čapek*. Mezinárodní konference Dějiny zdravotnictví první Československé republiky interdisciplinárním pohledem, Zdravotně-sociální fakulta Jihočeské univerzity České Budějovice, 14.10.2022
- PLAVEC, Michal. *Hans Christian Andersen a jeho plavba z Obříství do Mělníka v létě 1841*. V. ročník historického semináře (nejen) o plavbě a obchodu na Labi „Proudem, vesly, plachtou, parou“, Regionální muzeum v Mělníku, 8.11.2022
- PLAVEC, Michal. *Jeden z trojlístku konstruktérů. Ing. Karel Tomáš (1898 Plzeň – 1967 Praha)*. Mezinárodní konference Zlatá éra československého letectva. 100. výročí narození Ing. Jana Vlčka, konstruktéra letadla Aero L-39 Albatros, Slovenské technické múzeum/Letecké múzeum Košice, 28.6.2022
- PLAVEC, Michal. *Letecké operace v únoru až květnu 1945. 3. Fliegerdivision nad Slezskem, Moravou a Českomoravskou vrchovinou*. Vlastivědné muzeum Olomouc/Vlastivědná společnost muzejní Olomouc, 16.11.2022
- PLAVEC, Michal. *Letecký pluk 4 v Pardubicích*. Dopravní fakulta Univerzity Pardubice, 8.11.2022
- PLAVEC, Michal. *Letiště Nesvačily/Landeplatz Beneschau bei Prag*. Konference Cvičiště SS Böhmen. Paměť zdevastované krajiny ve středních Čechách, hotel Měříň, 2.11.2022
- PLAVEC, Michal. *Nálety na Pardubice v srpnu a prosinci 1944*. Dopravní fakulta Univerzity Pardubice, 8.11.2022
- PLAVEC, Michal. *Nálety Rudé armády 8. a 9. května 1945 na Českolipsku*. Městské kino Máj Doksy, 24.5.2022
- PLAVEC, Michal. *Nálety Rudé armády 9. května 1945 na Mladoboleslavsku*. Letecké muzeum Metoděje Vlacha Mladá Boleslav, 12.5.2022
- PLAVEC, Michal. *Od bicyklu ke kosmickým raketám. Ludvík Očenášek (1872-1949)*. Hasičská zbrojnice Kříše, 6.8.2022
- PLAVEC, Michal. *Polozapomenutý dálkový přelet Vídeňské Nové Město – Pardubice – Praha. Rudolf Holeka květen/červen 1913*. Dopravní fakulta Univerzity Pardubice, 26.4.2022
- PLAVEC, Michal. *První větroplavci v zemích Koruny české: Jean-Pierre Blanchard (1759-1809) a hrabě Jáchym ze Sternberka (1755-1808)*, Dopravní fakulta Univerzity Pardubice, 26.4.2022

- PLAVEC, Michal. *První větroplavci v zemích Koruny české: Jean-Pierre Blanchard (1759-1809) a hrabě Jáchym ze Šternberka (1755-1808)*. Muzeum barokních soch v Chrudimi, doprovodná akce balonové fiesty 13. balony nad Chrudimí, 30.7.2022
- PLAVEC, Michal. Série pěti přednášek z cyklu „*Střípky z historie létání na Náchodsku (1914-1949)*“. Senior dům Beránek Úpice, 10.5.2022
- PLAVEC, Michal. *Vzlety balonů při příležitosti Jubilejní výstavy v Praze roku 1891 a přistání balonu u Jesničánek*. Dopravní fakulta Univerzity Pardubice, 26.4.2022
- PLAVEC, Michal. *Vzlety balonů při příležitosti Jubilejní výstavy v Praze roku 1891 a přistání balonu u Jesničánek*. Muzeum barokních soch v Chrudimi, doprovodná akce balonové fiesty 13. balony nad Chrudimí, 31.7.2022.
- STEJSKAL, Ondřej. *Emil Kolben*. Strančice, u příležitosti oslav 105. výročí narození. 18.9.2022
- STŘECHOVÁ, Lucie. *Náš život s domácími spotřebiči*. Aktivizační centrum pro seniory Prahy 9, 1.6.2022
- SVOBODOVÁ, Eva – DUDIČOVÁ, Dorota – KOPECKÁ, Ivana. *Analýza terpenických pryskyřic metodou FTIR*. Molekulová spektroskopie, Lázně Bělohrad, 3.10.2022
- SVOBODOVÁ, Eva - KOPECKÁ, Ivana. *Využití mikroskopu s analyzátozem LIBS pro průzkumy historických materiálů*. Konference konzervátorů-restaurátorů, Třebíč, 14.9.2022
- ŠVEJDA, Antonín. *Flašiny v českých zemích*. Setkání flašinetářů na zámku Kačina, 22.10.2022
- ŠVEJDA, Antonín. *Kolotoč na Letné*. Zámek Kačina, 22.10.2022
- ŠVEJDA, Antonín. *Naše mapy od minulosti do dneška*. Přednáška pro studenty Ústavu geodézie Stavební fakulty VUT Brno, 14.5.2022
- ŠVEJDA, Antonín. *Produkce českých geodetických přístrojů od 16. do 20. století*. Přednáška pro studenty Ústavu geodézie Stavební fakulty VUT Brno, 13.5.2022
- VÍTEK, František. *Historie a současnost těžby – hornictví*. Přednáška a beseda pro seniory Prahy 9, 4.5.2022

10.3 Pedagogická činnost

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

EBEL, Martin: Přednášky k Archivnímu průzkumu v rámci předmětu „Stavebněhistorický průzkum“

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta elektrotechnická

HAMR, David: Historie techniky

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta stavební

STEJSKAL, Ondřej: Vývoj techniky

Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

HULÁK, Jiří: Dějiny a teorie designu 1 a 2

Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze

KOPECKÁ, Ivana: Moderní materiály

ŠTANZEL, Tomáš: Fotografické techniky

11 Ediční a publikační činnost

11.1 Ediční činnost

Práce z dějin techniky a přírodních věd

- HLAVAČKA, Milan. Komentované paměti Eduarda Baziky (1830–1914). Práce z dějin techniky a přírodních věd 64, NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-370-5, v tisku
- PLAVEC, Michal - ĐURČANSKÝ, Marek (eds.). Lodě a šífy. Práce z dějin techniky a přírodních věd, svazek 63, NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-369-9, 174 s

Katalogy výstav NTM

- ČAPKOVÁ, Helena. Bedřich Feuerstein, architekt: Praha-Paříž-Tokio. Katalog výstavy. NTM, Praha 2021, ISBN 978-80-7037-336-1, 287 s
- ČAPKOVÁ, Helena. Bedřich Feuerstein - architect: Prague-Paris-Tokyo (translation Ashley Davies). Katalog výstavy. NTM, Praha 2021, ISBN 978-80-7037-363-7, 287 s
- EBEL, Martin - CHALOUPKA, Jakub - KSANDR, Karel. Středověké stavební stroje. NTM, Praha - Plasy 2022, ISBN 978-80-7037-366-8, 132 s
- EBEL, Martin - KROFTOVÁ, Klára - HEJNÝ, Lukáš - KODERA, Pavel - HEXNEROVÁ, Helena - HULEC, Mikuláš. Tradiční stavitelství za císaře Franze Josefa. Katalog výstavy. FSv ČVUT - NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-368-2, 230 s
- HEJNÝ, Lukáš - KROFTOVÁ, Klára - EBEL, Martin - KODERA, Pavel - HEXNEROVÁ, Helena - HULEC, Mikuláš. Tradiční stavitelství za císaře Franze Josefa. Katalog výstavy. FSv ČVUT - NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-368-2, 230 s
- HULÁK, Jiří (ed.). Čeští architekti jako designéři techniky - Jiří Kočandrlé. Katalog výstavy. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-385-9, 140 s
- HULÁK, Jiří. Bohumil Míra a Milan Míšek - "silná dvojka" českého designu. Katalog výstavy. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-386-6, 92 s, v tisku
- CHALOUPKA, Jakub - EBEL, Martin - KSANDR, Karel. Středověké stavební stroje. NTM, Praha - Plasy 2022, ISBN 978-80-7037-366-8, 132 s
- KODERA, Pavel - KROFTOVÁ, Klára - EBEL, Martin - HEJNÝ, Lukáš - HEXNEROVÁ, Helena - HULEC, Mikuláš. Tradiční stavitelství za císaře Franze Josefa. Katalog výstavy. FSv ČVUT - NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-368-2, 230 s
- KRÁLOVÁ, Hana (ed.). HARDMUTH, od uhlu k tužkařskému impériu. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-387-3, 319 s
- KROFTOVÁ, Klára - EBEL, Martin - HEJNÝ, Lukáš - KODERA, Pavel - HEXNEROVÁ, Helena - HULEC, Mikuláš. Tradiční stavitelství za císaře Franze Josefa. Katalog výstavy. FSv ČVUT - NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-368-2, 230 s
- KSANDR, Karal - CHALOUPKA, Jakub - EBEL, Martin. Středověké stavební stroje. NTM, Praha - Plasy 2022, ISBN 978-80-7037-366-8, 132 s

- MELKUS, René. Československé rozhlasové přijímače 1923-1930 ve sbírkách NTM. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-351-4, 495 s

Mimo řady

- HOSTÁK, Jan - MÜLLER, Jan (eds.). Ultraphon : triumf českého gramofonového průmyslu = triumph of the Czech record industry. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-347-7, 375 s
- KREJČÍŘÍK, Přemysl - LYČKA, Daniel - KŘESADLOVÁ, Lenka - GOLEC, Martin - ALFÖDY, Gábor (eds.). Krajinářské kompozice v období Josepha Hardtmutha. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-388-0, 319 s
- LORENCOVÁ, Ivana - ŽILKA, Luděk (eds.). Státní radiologický ústav v Praze (1919-1959) a Ústav pro výzkum, výrobu a využití radioizotopů (1959-1960). Historie a transformace. NTM, Praha 2022; ISBN 978-80-7037-343-9, 112 s

11.2 Publikační činnost

- EBEL, Martin - KROFTOVÁ, Klára - BLÁHA, Jiří - HEJNÝ, Lukáš - BOHÁČ, Matěj - HULEC, Mikuláš, Tradiční městské stavitelství a stavební řemesla a přelomu 19. a 20. století. Střešní konstrukce. Praha 2022, ISBN 978-80-7037-367-5, 244 s
- EBEL, Martin. Kapucínské dřevěné podlahy v panském domě čp. 128 zvaném Ohrazenice v Ratibořských Horách. Průzkumy památek XIX - 1/2022 ISSN 1212-1487, s. 117-120
- EBEL, Martin. Parkety a parketárny firmy Lanna. In: Lanna: evropské kulturní cesty, LANNA et LANNA, Interdisciplinární vědecká konference Praha 2021, Historický ústav akademie věd. Praha 2022, ISBN 978-80-906008-1-2, s. 176-185
- EBEL, Martin, Prvky stavebního zámečnictví jako pomůcka datování úprav historických objektů. In: Půtová, Barbora, Svoboda, Milan (ed.): Řeč materiálu, Univerzita Karlova. Filosofická fakulta, Praha 2022. ISBN 978-80-7465-558-6, s. 154-159
- EBEL, Martin. Odborná zámečnická profesní terminologie ve 2. polovině 19. století. In: KROFTOVÁ, Klára (ed.). Tradiční městské stavitelství 19. a počátku 20. století. ČVUT Praha 2022, ISBN 978-80-01-07081-9, s. 35-47
- EBEL, Martin - CHALOUPKA, Jakub - KSANDR, Karel. Středověké stavební stroje: Medieval construction machinery. Praha Plasy: NTM 2022. 128 stran. ISBN 978-80-7037-366-8, 128 s
- HAMR, David. Československý příběh: technické kameny v jemné mechanice a hodinářství. In: Sklář a keramik 11-12/2022, s. 231-237
- HEJNÝ, Lukáš - KROFTOVÁ, Klára - BLÁHA, Jiří - EBEL, Martin - BOHÁČ, Matěj - HULEC, Mikuláš. Tradiční městské stavitelství a stavební řemesla a přelomu 19. a 20. století. Střešní konstrukce. Praha 2022, ISBN 978-80-7037-367-5, 244 s
- HEJNÝ, Lukáš. Muzealizace stavebního truhlářství. Muzejní a vlastivědná práce, 2022, č. 1, ISSN 1803-0386, s. 3-13
- HEJNÝ, Lukáš - KROFTOVÁ, Klára, Selected details of the building structures of urban apartment houses realized at the End of the 19th century. In: Architecture in Perspective 2022, Vysoká škola báňská -

Technická univerzita Ostrava, Fakulta stavební, Katedra architektury, 2022, str. 169-173, ISBN 978-80-248-4646-0, s. 169-173

- HOŘEJŠ, Miloš, /ed./ Invence ve službách československého zahraničního obchodu a průmyslové výroby v letech 1918–1992 Národní technické muzeum 2022, ISBN 978-80-7037-349-1, 306 s
- HOŘEJŠ, Miloš - KOSTLÁN, Antonín – ŠIMŮNEK, Michal V. Between Persecution and Redeployment. The contribution to prosopography of the academic staff of the Charles University in Prague in context of the measures from the autumn 1939. In: ŠIMŮNEK, Michal (ed.). Science, Occupation, War: 1939–1945. A Collective Monograph. Praha: Academia - Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 2021, sv. 41, ISBN 978-80-200-3296-6 (Academia)/ISBN 978-80-7285-251-2 (USD), s. 76-117
- HOŘEJŠ, Miloš. Architecture and Space between Planning and Realization. German influence on the architectural and urbanistic planning in the Protectorate of Bohemia and Moravia, 1939–1945. In: ŠIMŮNEK, Michal (ed.). Science, Occupation, War: 1939–1945. A Collective Monograph. Praha: Academia - Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 2021, sv. 41, ISBN 978-80-200-3296-6 (Academia)/ISBN 978-80-7285-251-2 (USD),), s. 207-235
- HOŘEJŠ, Miloš. Zahraniční obchod československých průmyslových produktů mezi lety 1918–1992, vzhled do problematiky. In: HOŘEJŠ, Miloš (ed.). Pod značkou "Made in Czechoslovakia": invence ve službách československého zahraničního obchodu a průmyslové výroby v letech 1918–1992. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-349-1, s. 10-27
- HOŘEJŠ, Miloš, Auto pro děti v podání Alexandra (Saši) Kolowrata. Drobná sonda do období počátků motorismu. České století motorismu. III., Technická stránka motorismu / (kolektiv autorů). Praha: Národní technické muzeum, 2021, s. 44–62
- HOŘEJŠ, Miloš, Lovecké stavby Rohanů, princů královské krve, Svět myslivosti 12/2022, s. 56–59
- HULÁK, Jiří – PAULY, Johanna. Výtvarníci „mezi špendlíkem a lokomotivou“. Čeští designéři napříč technickými obory a 20. stoletím. In: JAKUBÍČEK, Vít - KOLESÁR, Zdeno (edd.). Designéři v českých zemích a československý strojírenský průmysl 1918–1992. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Zlín 2022, ISBN 978-80-7678-125-2, s. 25-157
- HULÁK, Jiří. Ikony, neikony a antiikony československého průmyslového designu. In: JAKUBÍČEK, V. - KOLESAR, Z. (edd.). Designéři v českých zemích a československý strojírenský průmysl 1918–1992. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Zlín 2022, ISBN 978-80-7678-125-2, s. 223-275
- CHALOUPKA, Jakub – EBEL, Martin - KSANDR, Karel. Středověké stavební stroje: Medieval construction machinery. Praha Plasy: NTM 2022. 128 stran. ISBN 978-80-7037-366-8, 128 s
- KOPECKÁ, Ivana – SVOBODOVÁ, Eva. Využití mikroskopu s analyzátozem LIBS pro průzkumy historických materiálů. In: Fórum pro konzervátory-restaurátory, roč. XII, č. 1, 2022, s. 62-72
- KOPECKÁ, Ivana. Plasty ve stavebnictví a jejich degradace. Moderní materiály ve stavbách minulého století I, STOP 2022, s. 17-25
- KOUKALOVÁ, Martina. Vnitřní zařízení Lannovy villy od Ladislava Machoně z roku 1916. In: HLAVAČKA, Milan - KOPÁČEK, Jiří (eds.).

- Lanna et Lanna: rodina a podnikání. HÚ AV ČR Praha – Nebe s. r. o. České Budějovice, 2022, ISBN 978-80-7286-399-0, s. 110-123
- KRÁLOVÁ, Hana. Společnost Waldes a spol. In: HOŘEJŠ, Miloš, ed. Pod značkou "Made in Czechoslovakia": invence ve službách československého zahraničního obchodu a průmyslové výroby v letech 1918–1992. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-349-1, s. 210-229
 - KSANDR, Karel – EBEL, Martin - CHALOUPKA, Jakub. Středověké stavební stroje: Medieval construction machinery. Praha Plasy: NTM 2022. 128 stran. ISBN 978-80-7037-366-8, 128 s
 - LORENCOVÁ, Ivana - DVOŘÁČKOVÁ, Věra. Zaostřeno na chemii. Kapitoly z dějin Vysoké školy chemicko-technologické v Praze. VŠCHT v Praze – NTM, Praha 2022, ISBN: 978-80-7592-121-5, 312 s
 - LORENCOVÁ, Ivana. Emil Votoček. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-345-3, 350 s
 - LORENCOVÁ, Ivana. Státní radiologický ústav v letech 1919–1959. In: Státní radiologický ústav v Praze (1919 – 1959) a Ústav pro výzkum, výrobu a využití radioizotopů (1959 – 1960). historie a transformace. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-343-9, s. 7-14
 - PAULY, Johanna. Od moderní světelné reklamy a osvětlování veřejných prostor ke kinetické plastice v Československu 1920-1940. In.: HOŘEJŠ, Miloš (ed.). Pod značkou Made in Czechoslovakia. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-349-1, s. 284-299
 - PLAVEC, Michal - BENDOVIÁ, Eva. Dál, výš, rychleji. Aviatika jako moderní prostředek komunikace v době zrodu republiky (1919-1923). In: Paginae Historiae 30/1, 2022, ISSN 1211-9768, s. 311-330
 - PLAVEC, Michal. Bitwa o Dunaj — bitwa o paliwo. Nieznana bitwa powietrzna nad rzeką (kwiecień- maj 1944). In: JANUSZEWSKI, Stanisław (ed.). Zapomniane bandery. Flotylle rzeczne II Rzeczypospolitej. Wrocław. Fundacja Otwartego Muzeum Techniki 2019, ISBN 978-83-64688-22-5, s. 89-98
 - PLAVEC, Michal. Letiště Krašovice. Střípky z historie píseckého létání. PRIMOCO UAV SE, Praha 2022. ISBN 978-80-11-00199-5, 293 s
 - PLAVEC, Michal. Od Šmolíku k Delfínovi. Ing. Karel Tomáš (31. března 1898 Plzeň – 29. ledna 1967 Horní Počernice). In: ŠULLOVÁ, Zuzana - HÁJEK, Miroslav - NIKA, Katarína (eds.). Zlatá éra československého letectva. Zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie k 100. výročíu narodenia Ing. Jana Vlčka — konstruktéra lietadla Aero L-39 Albatros 28.-29.6.2022 v Košiciach. Slovenské technické muzeum, Košice 2022, ISBN 978-80-974301-4-6, s. 18-39
 - PLAVEC, Michal. Počátky vzduchoplavby v zemích Koruny české, fotografie a film 1894-1914. In: STRÍTESKÝ, Hynek (ed.), Příspěvky k počátkům kinematografie v českých zemích. NTM, Praha 2021 [vyšlo 2022], ISBN 978-80-7037-294-4, s. 166-186
 - PLAVEC, Michal. Poslední sestřely Juliuse Arigiho na albánské frontě v roce 1918 a děčínský závěr jeho válečné kariéry. In: Děčínské vlastivědné listy 1-2, 2022, ISSN 1212-6918, s. 3-23
 - PLAVEC, Michal. Využitá šance? Moderní konstrukce československých vojenských letadel ve 30. letech 20. století. In: HOŘEJŠ, Miloš (ed.).

Pod značkou Made in Czechoslovakia. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-349-1, s. 96-111

- STŘECHOVÁ, Lucie. Homuta Oldřich (biografické heslo). Biografický slovník českých zemí, Historický ústav AV ČR, v tisku
- SVOBODOVÁ, Eva - KOPECKÁ, Ivana. Využití mikroskopu s analyzátozem LIBS pro průzkumy historických materiálů. In: Fórum pro konzervátory-restaurátory, roč. XII, č. 1, 2022, s. 62-72
- ŠIMŮNEK, Michal. Restrikce, evidence, přídělky: k zásobování protektorátu Čechy a Morava pohonnými hmotami: 1939-1942. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-381-1, 230 s
- VÁCHA, Zdeněk jako spoluautor v: WANNER, Michal a kol., Slovník současné archivní terminologie. Odbor archivní správy a spisové služby MV ČR, Praha 2022, ISBN 978-80-7616-118-4, 599+XIV s
- WIRKNER, Patrik. Vila Lanna bez Lannů. 1913–1957. In: HLAVAČKA, Milan -KOPÁČEK, Jiří (eds.). Lanna et Lanna: rodina a podnikání. HÚ AVČR Praha – Nebe s. r. o. České Budějovice, ISBN 978-80-7286-399-0, s. 124-141
- ZEITHAMMER, Karel. Československý export parních lokomotiv v letech 1921–1957. In: HOŘEJŠ, Miloš, ed. Pod značkou "Made in Czechoslovakia" : invence ve službách československého zahraničního obchodu a průmyslové výroby v letech 1918–1992, NTM, Praha 2022. 306 stran, ISBN 978-80-7037-349-1, s. 124-141
- ŽÁKOVÁ, Michaela. První ženy za volantem. Dámský automobilismus na počátku 20. století. NTM; Praha 2022, ISBN 978-80-7037-365-1, 83 s
- ŽILKA, Luděk. Ústav pro výzkum, výrobu a využití radioizotopů (ÚVVVR) v letech 1959–1990. In: Státní radiologický ústav v Praze (1919–1959) a Ústav pro výzkum, výrobu a využití radioizotopů (1959-1960). Historie a transformace. NTM, Praha 2022, ISBN 978-80-7037-343-9, s. 24-55

12 Prezentační činnost

12.1 Vývoj návštěvnosti

Na rozdíl od předchozích dvou let, návštěvnost v roce 2022 již nebyla přímo ovlivněna pandemií koronavirového onemocnění COVID-19. Návštěvníci si po opadnutí pandemie zase pomalu hledali do NTM cestu, ke konci roku 2022 dosáhla návštěvnost 87,5 % návštěvnosti posledního předcovidového roku – 2019.

Celkem navštívilo všechny objekty NTM 273 285 návštěvníků. To je o 149 063 návštěvníků více než v předchozím roce. Ve srovnání s posledním rokem před začátkem pandemie, kdy přišlo celkem 312 317 návštěvníků, je to oněch zmíněných 87,5 %, tj. o 39 032 méně.

Budovu NTM v Praze na Letné a další akce, na kterých se NTM v hlavním městě podílelo, v roce 2022 navštívilo 239 122 návštěvníků, CSD NTM Plasy 23 796 návštěvníků, DKV NTM Chomutov a jím pořádané akce si přišlo prohlédnout 10 367 návštěvníků. V badatelně Archivu NTM bylo vykonáno 263 návštěv, ve studovně knihovny 452.

Vzdělávacích programů pro školy a veřejnost se v Praze zúčastnilo 6 129 zájemců a v CSD NTM Plasy 3 938 zájemců. Ostatní akce navštívilo v Praze 19 755 zájemců, v CSD NTM Plasy 1 055 zájemců, v DKV NTM v Chomutově 1 119 zájemců.

Průměrná měsíční návštěvnost všech prostor a akcí NTM v roce 2022 činila 22 774 návštěvníků.

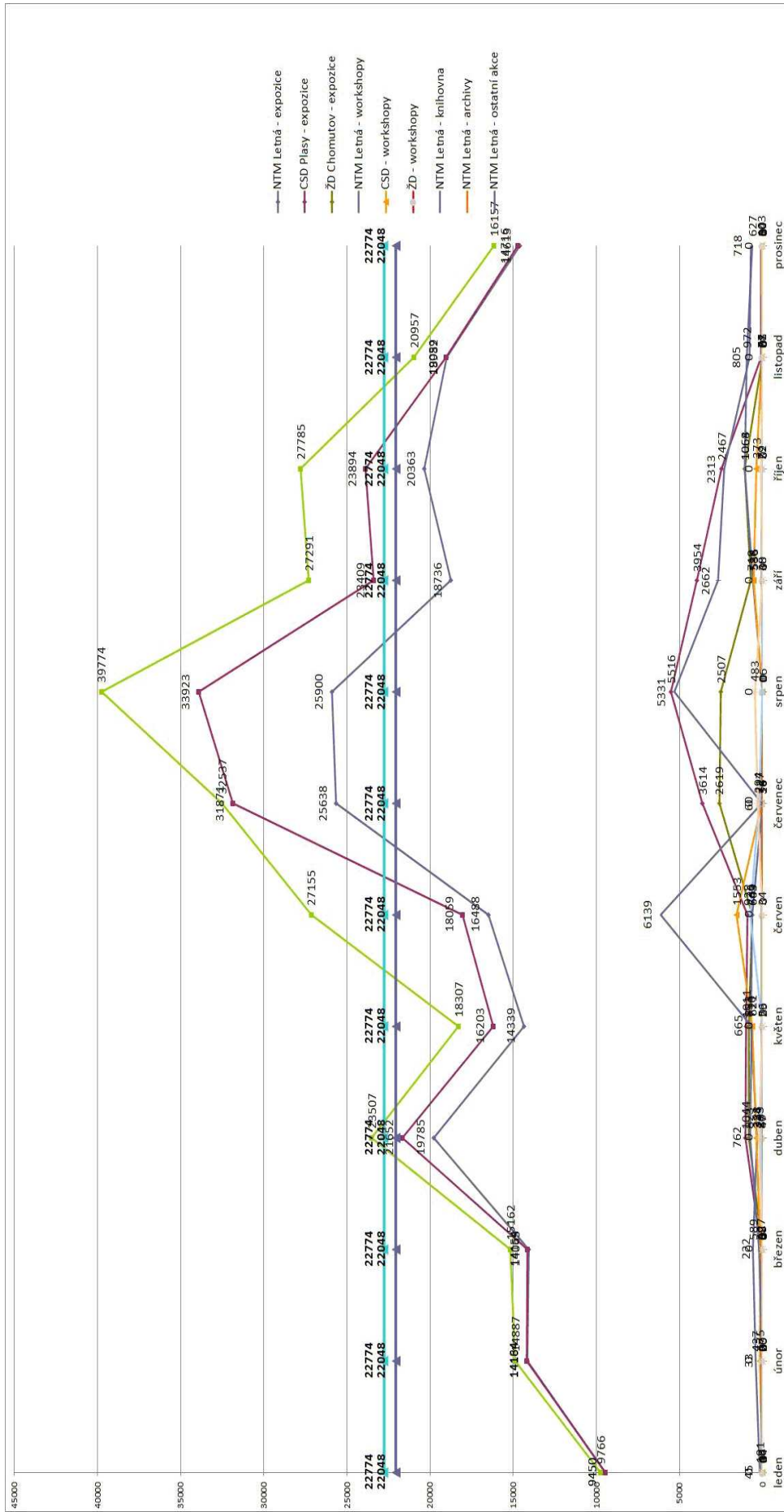
Nejvíce návštěvníků navštívilo NTM tradičně o prázdninových měsících. V srpnu to bylo 39 774 návštěvníků, v červenci 32 537 návštěvníků. Nejméně to bylo v lednu, tj. v době, kdy ještě nebyly otevřeny CSD Plasy a DKV Chomutov – 9 766 návštěvníků.

Nejvíce návštěvníků (1 800) v jednom dni přišlo v sobotu 11.9.2022 na Masarykovo nádraží, kde se konal Pražský železniční den. Při příležitosti 30. výročí odchodu sovětských okupačních vojsk z bývalého Československa zpřístupnilo NTM salonní vůz prezidenta Ludvíka Svobody. Tento speciální vagón byl v létě 1968 svědkem československo-sovětských jednání v Čierne nad Tisou, v období krátce před přepadením ČSSR.

Z hlediska denní návštěvnosti jednotlivých expozičních lokalit byla nejúspěšnější středa 28.9.2022, Den české státnosti, kdy do budovy na Letné přišlo 3 128 návštěvníků; dále středa 31.8.2022, kdy CSD Plasy navštívilo 2 244 návštěvníků, resp. pátek 28.10.2022, kdy do DKV NTM v Chomutově dorazilo 221 návštěvníků.

Vybrané údaje o návštěvnosti zachycují následující tabulka a graf.

měsíc	NTM PRAHA-Letná					CSD NTM PLASY			ŽD NTM CHOMUTOV			NTM celkem	
	expozice	edukace	knihovna	archivy	ostatní akce	expozice	edukace	ostatní akce	expozice	edukace	ostatní akce	expozice celkem	vše celkem
leden	9 450	191	46	20	45	0	14	0	0	0	0	9 450	9 766
únor	14 164	437	33	25	33	0	175	0	20	0	0	14 184	14 887
březen	14 065	589	38	32	222	89	127	0	0	0	0	14 154	15 162
duben	19 785	324	47	21	762	1 044	388	80	823	0	233	21 652	23 507
květen	14 339	710	56	29	665	1 011	621	23	853	0	0	16 203	18 307
červen	16 488	609	34	26	6 139	928	1 553	735	643	0	0	18 059	27 155
červenec	25 638	16	34	9	60	3 614	36	217	2 619	0	294	31 871	32 537
srpen	25 900	0	16	21	5 331	5 516	0	0	2 507	0	483	33 923	39 774
září	18 736	586	48	20	2 662	3 954	536	0	719	0	30	23 409	27 291
říjen	20 363	1 068	32	26	2 313	2 467	373	0	1 064	0	79	23 894	27 785
listopad	18 982	972	38	22	805	77	61	0	0	0	0	19 059	20 957
prosinec	14 613	627	30	12	718	103	54	0	0	0	0	14 716	16 157



12.2 Expozice a výstavy

12.2.1 Expozice

Letenský kolotoč

Za zvuků čtyř flašinetů uvedlo NTM 11.7.2022 do provozu Letenský kolotoč, který je jedním z nejstarších podlahových kolotočů v Evropě. Bylo tak završeno dlouhodobé úsilí NTM o záchranu a zprovoznění této unikátní historické památky a oblíbené pražské atrakce. Oprava kolotoče z roku 1894 byla velmi náročná. Restaurátorské práce byly vedeny tak, aby byly dodrženy původní řemeslné postupy. Citlivě bylo renovováno také vybavení interiéru kolotoče, včetně figur koní, které jsou potažené pravou koňskou kůží. Opravit tuto památku se NTM podařilo za podpory Ministerstva kultury, městské části Praha 7, sponzorů i veřejnosti. Veřejná sbírka a ostatní finanční příspěvky na opravu činily 2 307 655 Kč. Po úspěšném zprovoznění 11.7.2022 se během první sezóny na kolotoči svezlo 12 837 osob.



Středověké stavební stroje (CSD Plasy)

NTM v CSD NTM Plasy 19.7.2022 otevřelo v nově renovovaném prostoru bývalých ležáckých sklepů 25. stálou expozici „Středověké stavební stroje“. V atraktivní instalaci jsou zde prezentovány rozměrné funkční repliky středověkých stavebních strojů z doby Karla IV. a Václava IV., které byly zhotoveny na základě studia historických pramenů a důsledně vyrobeny za použití dobových řemeslných postupů. Představují v evropském měřítku ojedinělou rekonstrukci původní středověké stavitelské technologie a její zpřístupnění veřejnosti doplňuje ucelený výklad dějin stavitelství v plaském areálu NTM. Návštěvníci mohou vidět klecový jeřáb vyrobený dle předlohy v bibli Václava IV., beranidlo zhotovené podle vyobrazení tzv. husitského anonyma a vrátek s vijákem podle vyobrazení v knize Domenica Fontany. Kromě strojů se návštěvník v iluzivním prostředí středověkého staveniště může seznámit s fungováním tehdejších řemeslných hutí, jednotlivými řemesly, která byla při stavbě potřeba, nástroji a materiály, jež se ve středověku běžně používaly. Expozice je doplněna i o obrazový a filmový materiál, který dokumentuje výrobu replik strojů a jejich následné využití ve stavební praxi.

Fotografický atelier (úpravy)

Z důvodu zamezení degradace sbírkových předmětů atmosférickými vlivy došlo k obměně vystavených sbírkových fotografií za jejich repliky. Byla zajištěna generální oprava distribučního a registračního systému výroby dusíku pro daguerrotypické vitríny v expozici, prováděna byla periodická údržba a kontrola výrobní jednotky dusíku. Replikou byla nahrazena rovněž vystavovaná daguerrotypie Řez stonkem rostliny od I F. Staška. Opraveny byly interaktivní fotografické přístroje (kamery na 8 mm film, projektory na 8 a 16 mm film, fotoaparát na inverzní film, diaprojektory) a mutoscop. Dořešena byla generální oprava a znovuzprovoznění interaktivity Experimental Truck (Eadward Muybridge). V expozici rovněž došlo k výměně/doplnění inventáře ošacení pro fotografování návštěvníků.

CSD NTM Plasy (úpravy a aktualizace)

V expozici stavitelství došlo k úpravě a doplnění prezentace stavebního kování v části expozice Okna-dveře a nově byla instalována do expozice listová pila v rámu z katru v Nebřezinech. V expozici Dvůr stavebních řemesel došlo k aktualizaci vystavených sbírkových předmětů, mj. k instalaci nových strojů do truhlářské dílny.

12.2.2 Výstavy

NTM Praha

29.6.2021 – 27.2.2022

Jak se měří svět. Astronomické a zeměměřické přístroje

Výstava představila historické i současné dalekohledy, teodolity, námořní sextanty, pomůcky na tvorbu map a navigační stanice GPS. Mezi 200 prezentovanými předměty bylo několik unikátů: sextant Josta Bürgiho a teodolit Heinricha Stolle z doby Rudolfa II., zrcadlový sextant z majetku Napoleona I. nebo náš nejvýznamnější astronomicko-geodetický přístroj 20. století – cirkumzenitál. Výstava měla dvě navzájem prolínající se části - astronomie (zaměřování vzdálených světů ve vesmíru) a zeměměřictví (měření blízkého okolí na Zemi).

Výstavu doprovázely jak barvitě příběhy z historie, tak byli svými exponáty zastoupeni současní zahraniční výrobci – Zeiss, Wild, Kern, Leica, ale i domácí tvůrci – firmy Josef a Jan Fričovi, Srb a Štys, Rolčík, ETA, Somet a Meopta.

21.9.2021 – 31.1.2022

Jindřich Waldes. Podnikatel, sběratel, mecenáš

Výstava, uspořádaná NTM ve spolupráci se SOA v Praze, vznikla při příležitosti 80. výročí úmrtí Jindřicha Waldese a na základě výzkumu rozsáhlého archivního materiálu. Poprvé tak byla prezentována osobnost Jindřicha Waldese a historie jeho firmy v uceleném obraze.

30.9.2021 – 27.2.2022

FOMA 100 let

NTM ve spolupráci se společností FOMA BOHEMIA připravilo při příležitosti stého výročí retrospektivní výstavu firmy FOMA. Výstava mapovala historii této ryze české firmy a z bohaté historie druhů výrobků prezentovala typické ukázky jejich originálního designu v zajímavé stylové konfrontaci, ale také výrobní zařízení (stroj k perforaci filmů), laboratorní pomůcky apod.

12.10.2021 – 31.8.2022

Vavříny s vůní benzínu. Meziválečný československý automobilový sport

Výstava provedla historii meziválečného československého automobilového sportu a ukázala jeho význam v životě československé společnosti. Vystaveno bylo celkem 24 automobilů s meziválečnou sportovní historií v atraktivní instalaci evokující dobové prostředí. Automobily na výstavě doplnilo více než sedm desítek sportovních

memorabilií. Jednalo se zejména o ceny a trofeje z domácích i zahraničních automobilových závodů a soutěží, mezi kterými byly například i plastiky Ladislava Šalouna a Otakara Švece.

Připomenuty byly nejen tři největší legendy československého meziválečného automobilového sportu – závod do vrchu Zbraslav-Jíloviště, Velká cena na Masarykově okruhu a závod 1000 mil československých, ale i další domácí automobilové soutěže a také starty československých závodníků v zahraničí a dálkové automobilové expedice po cizích kontinentech. Svoji pozornost výstava věnovala i nejvýznamnějším československým automobilovým sportovcům – Elišce a Vincenci Junkovým, Jiřímu Kristianu Lobkowiczovi, Zdeňku Pohlovi, Janu Kubíčkoví, Jindřichu Knappovi a řadě dalších.

26.10.2021 – 12.6.2022

Jan Tatoušek. Umělec v technice, architekt v designu

Výstava byla první retrospektivou tvorby akad. arch. Jana Tatouška (1929-2021), pozoruhodné osobnosti průkopnické generace českých průmyslových designérů. Zachycuje Tatouškův mimořádně široký oborový záběr od dopravních prostředků a strojů přes gramofony TESLA až po prototypy pianin Petrof a práce pro interiéry Nové scény Národního divadla a Stavovského divadla, ale i jeho privátní malířskou tvorbu i četné texty pro publikační účely, soukromou potřebu a konečně i pro potřeby výstavy samotné. Vzácné zachované designérské modely, darované autorem do sbírky NTM v polovině devadesátých let doplňují výpůjčky, velmi důležitá je multimediální projekce (s využitím autentických nahrávek Tatouškova vyprávění) včetně prezentace autorských návrhů přístrojových desek a volantů prakticky všech tuzemských motorových vozidel (výrobce PAL Kbely) a práce na vývoji motocyklu JAWA "Bizon" z konce šedesátých let. Sériový exemplář tohoto motocyklu je také jedním z největších magnetů výstavy. Výstava byla realizována v souvislosti s projektem NAKI II Designéri v českých zemích a československý strojírenský průmysl.

9.11.2021 – 31.7.2022

Bedřich Feuerstein, architekt. Praha- Paříž- Tokio

Velkoryse koncipovaná výstava kurátorky Heleny Čapkové v architektonické instalaci Davida Vávry prezentovala život a fascinující rozsah tvorby Bedřicha Feuersteina. Poprvé bylo v ucelené formě prezentováno Feuersteinovo dílo v architektuře, scénografii, divadelním kostýmu a v grafickém, užitém a nábytkovém designu.

Na výstavě mohl návštěvník vidět celou řadu běžně nevystavovaných obrazů, audio a video nahrávky připomínaly jeho práci pro film, Feuersteinovu esejistickou a přednáškovou činnost a spolupráci s básníky a hudebníky. Nahlédnout bylo možné do rodinného zázemí Bedřicha Feuersteina a vystaveny byly i předměty, které užíval či zakoupil při svých cestách. Pozornost byla věnovaná také Feuersteinovu nasazení v první světové válce, francouzskému a japonskému období i práci pro divadlo. Architektonické dílo prezentovalo několik modelů či technická dokumentace z Archivu architektury a stavitelství NTM, který spravuje nejrozsáhlejší osobní fond této osobnosti.

14.4.2022 – 2.10.2022

HOT HOT HOT. Sklo, keramika a porcelán od A po Z

Výstava představila české sklo, keramiku a porcelán ve všech svých podobách od surovin a polotovarů po hotové výrobky a umělecká díla, od unikátní a ruční výroby po automatickou produkci, mající nejen bohatou tradici, ale zejména pozoruhodnou současnost a zajímavou budoucnost.

Výstavu připravilo NTM díky spolupráci s Asociací sklářského a keramického průmyslu ČR a Muzeem skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou.

15.6.2022 – 26.2.2023

Zapomenutá krása zapomenuté porcelánky

Tématem výstavy NTM, jež vznikla ve spolupráci s městem Ostrov a Uměleckoprůmyslovým museem v Praze, je porcelán vyrobený v porcelánce Pfeiffer und Löwenstein Schlackenwerth (PULS) a její majitelé. Vystaveno bylo velké množství krásných výrobků, např. terina tvaru Doris, která byla oceněna na výstavě v Paříži v roce 1925, kávové a čajové servisy tvaru CALAIS či drobné plastiky. Ostrovská porcelánka se v 1. polovině 20. století řadila k těm nejúspěšnějším v regionu. Její produkce je již dnes zcela uzavřena.

16.6.2022 – 2.10.2022

NTM připomnělo 150. výročí narození Theodora von Liebiega

Při příležitosti 150. výročí narození významného průkopníka motorismu v českých zemích Theodora von Liebiega (15.6.1872 až 24.5.1939) NTM ve své dopravní expozici dočasně vystavilo čtvrtý Liebiegův automobil, s nímž podnikl se svojí ženou Marií Idou v květnu 1901 svatební cestu. Vůz NW 9 HP „Dreier“ si v kopřivnické továrně koupil na jaře 1901 právě pro tuto příležitost.

29.6.2022 – 26.3.2023

Hardtmuth: od uhlu k tužkařskému impériu

Výstava, vzniklá spoluprací NTM, NZM a NPÚ, představila celou šíři činnosti architekta, vynálezce a podnikatele Josepha Hardtmutha, úspěšnou firmu, kterou založil a která dosáhla světové proslulosti, ale i její historii a výrobky. Jednalo se o stěžejní výstavní projekt roku 2022.

První část výstavy zaměřila pozornost na postavu architekta Josepha Hardtmutha, který svými projekčními a stavitelskými aktivitami ve službách knížecí rodiny Liechtensteinů zanechal stopu jak na jižní Moravě, tak v severním Rakousku. Opomenout nebylo možno ani jeho spolupráci se zahradními architekty na vytváření krajinné kompozice, projevující se zejména v Lednicko-valtickém areálu, zapsaném na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO, ale také na urbanistickém začlenění staveb do krajiny různého typu v oblasti rakousko-moravského pomezí. Návštěvník se zde může seznámit s řadou dosud nepublikovaných plánů, jež jsou spojovány s osobou Josepha Hardtmutha, a to jak dochovaných, tak nedochovaných staveb, které dokládají široký okruh jeho působnosti.

Druhá část výstavy byla zaměřena na osobu Josepha Hardtmutha jako podnikatele, vynálezce a zakladatele firmy ve Vídni, kterou jeho syn přenesl do Českých Budějovic, kde je v provozu do dnešních dnů. Joseph Hardtmuth, ačkoliv se mu nedostalo žádného odborného technického

vzdělání, přišel s řadou inovací. Z nich je možné zmínit způsob výroby tuhy z méně kvalitního typu grafitu, nový postup při výrobě nádobí, takzvanou vídeňskou kameninu, včetně v té době unikátní bezolovnaté glazury, umělé pemzy či neapolské žluti.

Komplexní informace ve výstavě doplňovaly zajímavé předměty z výroby, jako jsou keramické výrobky z 19. století – tzv. vídeňská kamenina, nejstarší dochovaný výrobek Koh-i-noor Hardtmuth – kazeta na tužky z 80. let 19. století, přehled tužkařských výrobků od počátku 20. století po rok 1990, modely staveb nebo replika vévodského klobouku s korunou knížat z Liechtensteina ze 17. století.

16.8.2022 – 24.8.2022

Polovodiče

Při příležitosti podepsání memoranda o porozumění mezi NTM a Národním tchajwanským muzeem byla v NTM otevřena malá výstava s názvem Co jsou polovodiče? Ta zpřístupnila veřejnosti informace o polovodičích a jejich významu pro soudobou techniku, průmysl i každodenní život. Popisovala historii i současnost jejich výroby a snahu Tchaj-wanu v tomto výrobním odvětví.

14.9.2022 – 5.3.2023

300 let Müllerovy mapy Čech

Výstava představila nejkrásnější a největší mapu české historie - Müllerovu mapu Čech, unikátní dílo hodnotné nejen svou uměleckou úrovní, ale také technickou vzácností. Soubor Müllerovy mapy Čech ve sbírce NTM je pozoruhodný díky své celistvosti. „Mappa geographica regni Bohemiae“ vznikla na základě vojenských, správních a hospodářských potřeb Českého království. Byla zhotovena kartografem Janem Kryštofem Müllerem roku 1720 a zobrazuje celé Čechy v měřítku 1:132 000. Skládá se z 25 mapových listů a její celkový rozměr činí úctyhodných 282 x 240 cm. Ve sbírce NTM je velká Müllerova mapa zastoupena tiskem sestaveným z 25 listů. Kromě toho jsou ve sbírce uloženy i samostatné tisky jednotlivých sekcí (47 x 54 cm). V souboru nechybí ani přehledný list k velké mapě, který sloužil k rychlé orientaci na území Čech. Sběrka NTM dále obsahuje také zmenšenou Müllerovu mapu (165 x 155 cm) v provedení J. W. Wielanda a její jednotlivé sekce. Originální tiskové matrice velké mapy a přehledného listu zhotovené rytci M. Kaufferem a J. D. Herzem jsou předním exponátem sbírky NTM, stejně tak i tiskové měděné desky ke zmenšené Wielandově mapě. Mapová sbírka NTM obsahuje též odvozeniny Müllerovy mapy Čech, především z dílny císařského geografa J. B. Homanna, jeho následovníků (Homannovi dědicové) a dalších kartografů v Amsterdamu, Paříži, Augsburgu a Vídni. Součástí výstavy byly také zeměměřické přístroje z doby baroka. Jednalo se o tři desítky přístrojů, které se používaly k mapování a geodetickému měření, mezi nimi vynikal srovnávací délkový etalon sáhu z roku 1751.

Výstava byla otevřena již v roce 2020 k 300. výročí vzniku mapy, ale byla z důvodů pandemie přístupná pouze jeden týden. Vzhledem k tomu, že tisk mapy probíhal až do roku 1722, bylo připomenuto výročí i v roce 2022.

26.10.2022 – 30.4.2023

Čeští architekti jako designéři techniky - Jiří Kočandrlle

Výstava, realizovaná v rámci projektu NAKI II Designéři v českých zemích a československý strojírenský průmysl, se jako první věnovala působení absolventů architektonických ateliérů vysokých škol v českém designu technických oborů a upozorňovala na důležitost architektonického školení ve vzniku a rozvoji průmyslového designu jako samostatné mezioborové disciplíny. Mezi průkopníky průmyslového výtvarnictví – designu v českém a československém průmyslu z řad architektů patřily takové klíčové osobnosti našeho designu jako Stanislav Lachman, František Crhák, Otakar Diblík a Jan Tatoušek, kterým byl v úvodní prezentaci věnován vždy jeden samostatný panel. Významná část výstavy byla pojata jako první retrospektivní prezentace tvorby Jiřího Kočandrlle (1941). Prezentace tvorby Jiřího Kočandrlle byla v rámci aktuální výstavy rozčleněna na dvě hlavní části, rozdělené obrazově-hudební kompozicí ilustrující zásadní životní, tvůrčí i myšlenkovou proměnu na přelomu osmdesátých a devadesátých let. Vedle výše zmíněných i dalších stěžejních exponátů byl součástí výstavy i objekt „Pocta papíru“ jako upomínka na spolupráci s formou EMBA. Každá z obou částí byla dále dělena tzv. mezníky, které představovaly zásadní kapitoly jeho tvůrčího působení.

14.11.2022 – 11.2.2023

Broadcasting

Broadcasting (rozsévání) byl zahájen z londýnského studia ve Strand 14. listopadu 1922. Tedy před sto lety. K tomuto jubileu byla uspořádána ve vestibulu NTM výstava, přibližující vznik proslulé BBC. Výstava se tak stala symbolickým předskokanem velké výstavy československého rozhlasu, která bude slavnostně otevřena 18.5.2023.

23.11. 2022 - 2.4. 2023

Bohumil Míra a Milan Míšek – „silná dvojka“ českého designu

Jednalo se o první retrospektivní výstavu věnovanou ojedinelému tvůrčímu tandemu designérů, fungujícího v šedesátých letech a na počátku sedmdesátých let minulého století - Bohumila Míry (1927-2011) a Milana Míška (1924-1998). Hlavní důraz je kladen na jejich působení v rámci designérského tandemu (cca 1963-1971), který sehrál průkopnickou roli v designu spotřební i investiční elektrotechniky koncernu TESLA. Tomu odpovídá i výběr exponátů, mezi nimiž dominují dva typy televizních kamer z šedesátých resp. sedmdesátých let 20. století. Vystaveny byly také všechny dostupné designérské modely, darované oběma designéry v druhé polovině devadesátých let do sbírky průmyslového designu NTM. Ze sbírek elektrotechniky a akustiky byly kromě zmíněných kamer vybrány rovněž všechny dostupné radiopřijímače a magnetofony, na jejichž vývoji se podílel Bohumil Míra, vesměs ve spolupráci s přeloučskou Teslou.

Výstava byla posledním výstupem týmu NTM v konsorciálním projektu NAKI II Designéři v českých zemích a československý strojírenský průmysl.

CSD NTM PLASY

7.4.2022 – 31.10.2022

Fenomén Jawa aneb Jawa, jak ji neznáte

Výstava byla obměněnou verzí výstavy poprvé představené v Praze, připomněla nejvýznamnějšího československého motocyklového výrobce, jenž výrazně ovlivnil svůj obor i ve světovém měřítku. K vidění bylo 20 motocyklů, v řadě případů šlo o jediné dochované kusy daného typu. Mezi mimořádné vystavené předměty patřil soubor vývojových prototypů motocyklů Jawa představující motocykly od počátku 30. až do 90. let 20. století. Vystaveny byly např. motocykly z tajného válečného vývoje nebo prototyp stroje, tzv. unifikované řady z první poloviny 60. let. Připomenuty byly také osobnosti, které se značkou Jawa spojily své osudy.

7.4.2022 – 31.10.2022

Tradiční stavitelství za císaře Franze Josefa

Výstava Tradiční stavitelství za císaře Franze Josefa vznikla ve spolupráci NTM a Fakulty stavební ČVUT v Praze v rámci projektu NAKI II č. DG18P020VV038 „Tradiční městské stavitelství a stavební řemesla na přelomu 19. a 20. století“. Výstava návštěvníkům přiblížila stavební boom 2. poloviny 19. století a počátku 20. století, vyvolaný potřebou ubytovat lidi přicházející za prací, který v tomto období kulminoval ve všech velkých českých a moravských městech, a jeho projevy, které do značné míry určovaly vizuální charakter městského prostoru. Expozice ukázala nejen charakteristické prvky stavebních konstrukcí, ale také život na sklonku Rakousko-uherské monarchie skrze vizuální, zvukové a interaktivní instalace, které návštěvníky přenesou o 100 až 150 let do minulosti.

7.4.2022 – 24.6.2022

Stavba roku

Výstavu oceněných staveb 29. ročníku prestižní celorepublikové soutěžní přehlídky STAVBA ROKU 2021 si mohli návštěvníci prohlédnout ve venkovní expozici CSD. K vidění byly všechny oceněné stavby. Vystavovaly následující instituce: Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Svaz podnikatelů ve stavebnictví, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě.

25.6.2022 – 31.10.2022

Česká cena za architekturu 2022

Ve venkovní expozici areálu CSD se konala výstava nominovaných děl České ceny za architekturu 2022 spolu s realizací, která letos získala cenu předsedy Senátu Parlamentu ČR Miloše Vystrčila, udělenou na nominačním večeru.

17.7.2022 – 31.10.2022

Štukatéřství CSD Plasy

Výstava vznikla ve spolupráci NTM a FF UK a byla podpořena projektem Ministerstva kultury ČR NAKI II č. DG18P020VV030 – „Řeč materiálu - tradiční řemeslné technologie pro záchranu kulturního dědictví a současný životní styl“. Výstava přinesla stručný historický přehled štukatéřského řemesla, seznámila s různými materiály a technikami,

představila výběr exponátů ze sbírek NTM. Mezi ně byl zařazen i čerstvě získaný soubor fragmentů barokní štukové výzdoby bývalého kostela svatého archanděla Michaela v Praze na Starém Městě, který NTM převzalo od NK ČR v červnu roku 2022.

Štukatérství je obor spočívající ve zpracování tvárné hmoty – štuku, resp. štukové malty za účelem vytváření plastických ornamentů, volných plastik, ale i vytváření ušlechtilých a dekorativních povrchů, jako jsou umělé mramory či sgrafita. Široká škála štukatérských technik často stavěla toto řemeslo na pomezí sochařství, malířství, ale i samotné architektury. Kořeny tohoto velmi starého řemesla sahají hluboko do starověku a techniky zpracování se do dnešních dob téměř nezměnily. Oblibu a rozšíření štukatérské práce v architektuře napříč slohy si lze vysvětlit mimo jiné i tím, že se jedná o poměrně jednoduchý a dostupný způsob provedení rozmanité výzdoby, jehož dosažení např. v kameni by bylo značně obtížné jak z časového, tak i finančního hlediska.

Součástí výstavy byla i praktická dílna, ve které si mohli zájemci vyzkoušet výrobu sádrových odlitků pomocí jednoduchých forem.

Železniční depozitář NTM Chomutov

1.4. 2022

Zahájení letní sezóny

Celkem bylo možno prohlédnout téměř 100 kolejových vozidel několika rozchodů a nejrůznějších typů – od parní lokomotivy vyrobené v roce 1870 až po vozidla nových trakcí o celé století novějších. K vidění byly lokomotivy bývalých ČSD, salonní, osobní i motorové vozy, elektrické a motorové lokomotivy, historické drezíny, ale i vozidla teprve nedávno vyřazená z provozu u Českých drah.

Pozornost návštěvníků mohly v roce 2022 upoutat dvě nové železniční akvizice – elektrické lokomotivy S 699.001 „Velká laminátka“ a E 458.0001 „Žehlička“ a mimořádný neželezniční přírůstek do sbírky NTM – kolové rypadlo. „Velká laminátka“ je unikátní prototyp šestinápravové elektrické lokomotivy S699.001 vyrobené ve Škodě Plzeň v roce 1963 pro testování provozu na nově zaváděné střídavé napájecí soustavě. Jedná se o největší a nejtěžší elektrickou lokomotivu pro traťovou službu na území ČR.

od 5.6.2020

Chomutov ve století páry

Regionálně zaměřenou výstavu připravilo NTM ve spolupráci s Oblastním muzeem v Chomutově a Oblastním muzeem a galerií v Mostě při příležitosti oslav výročí 150 let existence železnice v tomto kraji. Prostřednictvím textových panelů, dobových fotografií a vybraných exponátů mohli návštěvníci poznat Chomutov jako významný železniční uzel, který tuto roli plní už od sedmdesátých let 19. století.

12.3 Spolupráce NTM na výstavách a expozicích jiných organizací

Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze

Síla i budoucnost jest národu národnost

15.10.2020 – 6.2.2021

Anna Marešová designers s. r. o., Praha

Anna Marešová designers, Galerie Neumannka, Prachatice
29.7.-28.9.2022

Czech Architecture Week

Velká Praha 1992-2022 - zrození velkoměsta
12.9.2022 – 9.10.2022

Česká pošta s. p. – Poštovní muzeum, Praha

Až za obzor ... Mezinárodní pošta v proměnách času
29.4.2022 – 30.10.2022

Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně

Zlínský průmyslový design 1959–1992 (NAKI II "Designéri v českých zemích a československý strojírenský průmysl)
16.11.2021 – 27.2.2022

Město Hořice

120 let na závodním motocyklu v Hořicích
20.5.2022 – 15.9.2022

Městské muzeum a galerie ve Svitavách

Dobrodružství cyklistiky
3.6.2022 – 4.9.2022
Epidemie a pandemie
13.4.2022

Muzeum Beskyd Frýdek-Místek

Halo?!
22.9.2022 – 20.11.2022

Muzeum Blanenska, p.o.

Stanislav Lachman zblízka – 100 let od narození významného českého designéra
24.9.2021 – 15.1.2022

Muzeum jižního Plzeňska v Blovicích

Letem světem s naším motocyklem
1.5.2022 – 18.9.2022

Muzeum města Ústí nad Labem

Experimentátor Karel Gottstein
15.5.-30.12. 2022

Muzeum Kampa – Nadace Jana a Medy Mládkových, Praha

Josef Pleskot: Města
5.11.2022 – 12.2.2023

Muzeum Novojičína - Muzeum nákladních automobilů Tatra Kopřivnice

Jiří Španihel – vize a limity

5.6.2022 – 30.12.2022

Národní muzeum, Praha

Cesta kolem světa za osmdesát dní

22.4.2022 – 28.5.2023

Když hvězdy září

25.11.2021 – 30.9.2022

Nikdy se nevzdáme

28.5.2022 – 30.4.2023

**Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště v Brně –
Metodické centrum moderní architektury**

Jan Kotěra

11.6.2022 – 26.9.2022

Národní zemědělské muzeum Praha

Zemědělství 4.0

15.3.2022 – 5.4.2023

Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě

Aviatika v české vizuální kultuře

9.6.2022 – 16.10.2022

Oblastní muzeum v Chomutově

*Průkopník vědy a techniky rytíř František Josef Gerstner. 190 let od
úmrtí slavného rodáka*

5.11.2022 – 31.3.2023

Památník Antonína Dvořáka ve Vysoké u Příbramě

Do Nového světa!

21.4.2022 – 16.10.2022

Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě

Automobil včera a dnes

1.5.2022 – 30.4.2023

Hrom do pedálu! K počátkům cyklistiky v Pardubickém kraji

3.4.2022 – 25.9.2022

Severočeské muzeum v Liberci

Renesanční knižní vazby v Čechách 16. století

15.9.2022 – 8.1.2023

Liberec kontra Reichenberg

5.12.2020 – 31.1.2022

Středisko společných činností AV ČR, Praha

Výstava Věda fotogenická

15.11.2022 – 31.1.2023

Technické muzeum Brno

Výstava Fenomén autoklubů v českých zemích

25.10.2022 – 26.2.2023

Pálená hlína v historických stavbách Moravy

11.10.2021 – 3.4.2022

Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Josef Sudek/Otto Rothmayer: Návštěva u pana kouzelníka

31.3.2021 – 10.4.2022

Vysoká škola uměleckoprůmyslová

Konfliktní dům? Pávilon U.P.Š na Výstavě soudobé kultury v Brně 1928

9.12.2022 – 2.2.2023

Kotěrovi žáci

19.1.2022 – 15.3.2022

I v roce 2022, tak jako v letech předchozích, NTM nadále poskytovalo i dlouhodobé zápůjčky sbírkových předmětů. Tímto způsobem se pracovníci NTM podíleli na přípravě akcí v následujících institucích: Česká národní banka; Česká pošta s. p. – Poštovní muzeum; České dráhy a. s. Praha; České vysoké učení technické v Praze -Fakulta strojní; Dobrovická muzea; Dolní oblast Vítkovice Ostrava; Dopravní podnik hl. m. Prahy; Federace židovských obcí v České republice; Galerie výtvarného umění v Chebu; Geofyzikální ústav AV ČR; Hornické muzeum Příbram; Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně; Kulturní centrum Letohrad; Město Borovany; Město Horní Blatná; Město Králův Dvůr; Město Ostrov; Město Písek; Město Plasy; Město Rtně v Podkrkonoší; Město Rudolfov; Město Šternberk; Město Velké Opatovice; Městské muzeum a galerie Lomnice nad Popelkou; Městské muzeum Antonína Sovy v Pacově; Městské muzeum Česká Třebová; Městské muzeum Žacléř; Městys Choltice; Městys Komárov; Ministerstvo dopravy ČR; Ministerstvo obrany ČR; Muzeum Blanenska; Muzeum Českého ráje v Turnově; Muzeum města Brna; Muzeum Mladoboleslavska Mladá Boleslav; Muzeum naftového dobývání a geologie Hodonín; Muzeum Podblanicka; Muzeum Sokolov; Muzeum Šumavy Sušice; Muzeum Vysočiny Jihlava; Muzeum Vysočiny Pelhřimov; Národní divadlo; Národní muzeum; Národní památkový ústav – Územní památková správa na Sychrově; Národní památkový ústav – Územní památková správa v Českých Budějovicích; Národní zemědělské muzeum Praha; Obec Jiřetín pod Jedlovou; Obecní dům, Praha; Obec Strašice; Obec Vlastiboř; Oblastní muzeum v Děčíně; Památník národního písemnictví; Podkrušnohorské technické muzeum Most; Regionální muzeum v Jílovém u Prahy; Regionální muzeum v Kopřivnici; Regionální muzeum v Litomyšli; Regionální úzkorozchodná železnice Zbýšov; Ruční papírna Velké Losiny; SE. S. TA, z. s.; Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně; Správa Pražského hradu; Správa silnic Olomouckého kraje – Muzeum silnic ve Vikýřovicích u Šumperka; Správa železnic – Centrum telematiky a diagnostiky Hradec

Králové; Správa železnic, státní organizace; Středisko volného času Budišov nad Budišovkou; Škoda Auto a. s. – Škoda Muzeum; Technické muzeum v Brně; Univerzita Karlova, Centrum pro teoretická studia; Univerzita Karlova, Ústav dějin Univerzity Karlovy a Archiv Univerzity Karlovy, Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm; Vlastivědné muzeum Jesenicka; Výzkumný ústav železniční Praha; Vzdělávací a kulturní centrum Jindřichův Hradec; Zámek Klášterec nad Ohří; Železniční muzeum moravskoslezské Ostrava; Židovské muzeum v Praze.

12.4 Muzejní pedagogika

Jednou z hlavních činností NTM je vzdělávání. Proto má ve svém portfoliu širokou nabídku edukačních programů. Nabízíme je ve všech svých pobočkách – hlavní budově v Praze na Letné, v CSD NTM v Plasích a Železničním depozitáři NTM v Chomutově. Hlavní cílovou skupinou jsou žáci škol všech stupňů, v nabídce jsou také ale programy pro seniory, osoby se znevýhodněním, rodiny s dětmi i zájemce z řad odborné veřejnosti. Vzhledem k finanční a organizační náročnosti edukačních aktivit vyhledává NTM možnosti finanční podpory z externích zdrojů, především z fondů EU. Výstupy takto podpořených projektů jsou postupně po jejich ukončení implementovány do stálé nabídky muzea. Ve své edukační činnosti spolupracuje NTM s významnými partnery z řad vysokých škol, sdružení a dalších aktérů v oblasti vzdělávání, ale také se soukromými subjekty, nebo výrobními podniky. Dlouhodobými partnery NTM v oblasti edukace jsou např. Hospodářská komora ČR nebo Svaz průmyslu a dopravy ČR.

Edukační programy NTM jsou návštěvnicky velmi oblíbenou aktivitou. V roce 2022 celkem proběhlo přes 300 programů, kterých se zúčastnilo více jak 6 500 osob.

12.4.1 Stálé edukační programy pro školy

ENTER pro základní školy

Soubor edukačních programů pro žáky 2. stupně základních škol s tématy: Balon, Domácnost, Energie, Fotografie, Gramofon, Čas, Chemie pro osmičku, Chemie pro devítku, Optika a Kniha. Obsah programů je propojen s tematickými okruhy sbírek NTM a současně nabízí workshopové aktivity, které doplňují výuku. Interaktivní formou přibližuje fyzikální či chemické principy a procesy, umožňuje žákům si mnohé vyzkoušet. Programy obsahují demonstrace, experimenty i prohlídky exponátů, sbírkových předmětů, s důrazem i na historický kontext. Využívány jsou speciální didaktické pomůcky a modely jako camera obscura, historický gramofon s troubou, model pražského orloje, kamenná stavebnice Stonehenge či funkční modely parních strojů a další.

ENTER pro střední školy

Workshopy navazují na úspěšnou tradici ENTERu pro základní školy. Jsou určeny pro studenty gymnázií a středních škol a jejich cílem je motivovat žáky k technickému vzdělávání a uspokojit i náročné žáky s technickým zaměřením. Programy jsou plné aktivit, kterých se žáci přímo účastní a mohou si tak vše vyzkoušet. Jedná se o soubor programů s fyzikálně-technickými tématy Mechanismy, Ložiska - smykové tření a valivý odpor, Motory, Elektromagnetismus a Pružiny.

KIDS´ LAB ABRAKADABRA

Program je podpořen německou chemickou společností BASF a je zaměřen na podporu vzdělávání v oblasti přírodních věd. Jeho cílem je umožnit dětem ve věku 6 až 12 let poznat chemii pomocí experimentů a načerpat hrou nové vědomosti. V roce 2022 probíhaly dva hlavní workshopy první s názvem Chytří gurmáni, ve kterém malí výzkumníci zkoumají zejména vitamíny v dostupných potravinách (vitamín C), a Voda miluje chemii zaměřen na znečištění a naopak čištění vody. Workshopy motivují děti k přemýšlení o tom, co jíme a pijeme. Učí je analyzovat vždy prostřednictvím tří chemických experimentů.

Pracovní listy expozic NTM

Žáci mohou poznat a propátrat sedm expozic muzea za pomoci pracovních listů. Samostatně vyhledávají informace v expozici a řeší úkoly v pracovním listě za vedení lektora, který jim pomáhá v navigaci po expozici, odpovídá na dotazy a uvádí vyhledávaná fakta do souvislostí. Na výběr jsou lektorované programy v expozicích Doprava, Fotografický ateliér a Interkamera, Technika v domácnosti, Chemie kolem nás, Architektura, stavitelství a design. Cílovou skupinou jsou žáci 2. stupně základních škol. V druhé polovině roku 2022 jsme pracovní listy využili i k samostatné práci žáků a jejich učitelů.

Mourek a mašinky

NTM v rámci svých edukačních aktivit nezapomnělo ani na nejmenší návštěvníky. Pro děti od 4 do 6 let je připraven lektorovaný program o mašinkách. Děti mají možnost se v něm dozvědět, co pro naše prapradědečky a praprababičky v 19. století objev parní lokomotivy znamenal. Hodinový program je veden hravou formou, prokládán básničkami a písničkami.

Programy pro žáky s hendikepem

Programy z běžné nabídky muzea je po předchozí domluvě možné přizpůsobit potřebám žáků s různým znevýhodněním, týká se i žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Díky projektu Startin Inkluze s NTM vznikl soubor metodik pro práci s žáky se SVP s důrazem na práci se žáky se zdravotním postižením. K dispozici je soubor návodů pro pohyb v muzeu, metodiky popisující specifika práce s žáky s jednotlivými hendikepy a množství speciálních didaktických pomůcek. Pro skupiny žáků nebo dospělých s významným typem postižení jsou připravovány speciální programy na míru, které se konají především v expozicích a výstavách. NTM má dlouhodobé zkušenosti s prací s tímto typem návštěvníků a postupně je ve spolupráci s odborníky a pedagogy z oboru prohlubuje.

Programy pro vysoké školy

NTM dlouhodobě spolupracuje s vysokými školami např. ČVUT, VŠE, UK a VŠCHT. V rámci výuky na těchto školách probíhají návštěvy NTM, komentované prohlídky expozic a výstav nebo ukázky na pracovištích muzea jako je např. chemická laboratoř, při kterých odborní pracovníci muzea přispívají k výuce vybraných témat.

12.4.2 Programy v Televizním studiu

V expozici *Televizní studio* probíhají programy určené pro školní skupiny i veřejnost. Účastníci si pod vedením zkušených televizních pracovníků mohou vyzkoušet profesi moderátora, kameramana, režiséra, střihače nebo technika záznamu a natočit krátkou zpravodajskou relaci.

12.4.3 Komentované prohlídky expozice Uhelný a rudný důl

Věrná maketa dolu z 50. let byla v roce 2013 doplněna o aktivizační prvky, jako jsou zvuky, předměty a figuríny. Expozice Rudný a uhelný důl je přístupná pouze s našimi zkušenými průvodci v pravidelném každodenním režimu. V roce 2022 se komentovaných prohlídek zúčastnilo celkem 6 725 osob. Po omezení aktivit v roce 2021 se tak program komentovaných prohlídek znovu obnovil v plné šíři.

12.4.4 Edukační programy k výstavním projektům

NTM průběžně připravuje programy ke krátkodobým výstavám, které kombinují práci ve výstavě u vystavených exponátů s workshopovými aktivitami a prací s pracovním listem. Programy jsou podle možností připravovány pro všechny stupně škol.

Workshop k výstavě Hardtmuth: od uhlí k tužkařskému impériu

V roce 2022 byly v nabídce muzea programy k výstavě Hardtmuth: od uhlí k tužkařskému impériu. Interaktivní formou se žáci seznámili s problematikou výroby tuhy, vlastnostmi grafitu, historií tužky. Vyzkoušeli si také některé zvláštní výtvarné techniky. Programy byly určené pro žáky 1. a 2. stupně základních škola a školy střední.

Workshop k výstavě Jak se měří svět

Edukační program k výstavě Jak se měří svět byl připraven především pro žáky II. stupně ZŠ a studenty SŠ. Připraveny byly dva programy: Astronomická měření a Terestrická (pozemní) měření. V prvním programu si žáci vyzkoušeli měření výšky nebeských těles za pomoci replik historických měřících přístrojů (Jakubova hůl, astroláb, sextant, kvadrant). Změřili hvězdný čas a seznámili se s tvorbou hvězdného globu. V druhém za pomoci provázkové metody vytýčili pravý úhel pozemku a vyzkoušeli si další tradiční měřící způsoby včetně výroby vizírky.

12.4.5 Technické kroužky

Technické kroužky mají za cíl podpořit jednotlivé zájemce z řad mládeže v technickém vzdělávání. V roce 2022 probíhal kroužek elektrotechniky a radiotechniky a byl zahájen modelářský kroužek. Účastníci se seznámili s elektronickými součástkami a jejich funkcí, naučili se schématické značky nutné k orientaci ve schématech a techniku, jak vyrobit plošný spoj. Stavěli jednoduché obvody pájením a seznámili se s principem měření elektrických veličin. Zábavnou formou se při této příležitosti dotkly řady témat z oblastí energie, času, ale i designu a dalších podobných oblastí. Kroužek radiotechniky byl veden ve spolupráci s Českým radioklubem. Modelářský kroužek se věnuje výrobě konkrétního modelu letadla dle volby žáka, frekventanti jsou postupně seznamováni s taji létání.

12.4.6 Technické soutěže

NTM pořádá soutěže určené pro žáky základních škol, studenty středních škol i širší veřejnost. Cílem soutěží je rozvíjet praktické kompetence účastníků a podpořit jejich vztahy s pedagogy nebo rodiči. Na úspěchy soutěže *Stirlingův motor* pro střední školy navázaly v roce 2022 soutěže do škol z projektu Start In *Inkluze s NTM*.

12.4.7 Muzejní pedagogika v CSD NTM Plasy

Edukační programy se i v Plasích staly stálou a vyhledávanou součástí nabídky. Probíhaly v osvědčeném modelu dvou základních typů. Jeden typ programů se odehrával v muzeu, druhý ve výtvarně řemeslných dílnách. Školy si obvykle volily kombinaci obou programů a ty proto byly časově nastaveny tak, aby mohly probíhat paralelně. Školních programů v roce 2022 proběhlo 130 (z toho 79 programů v muzeu a 51 programů ve výtvarně-řemeslných dílnách). Zúčastnilo se jich 5 309 žáků (z toho 3 350 programů v muzeu, 1 959 výtvarně-řemeslných dílen).

12.4.7.1 Programy v muzeu

Expozice stavitelství – přemýšlej, objevuj, vytvářej

Cesta stavbou domu od základů až po střechu, během kterého se účastníci seznámili s celým muzeem a také novou expozicí středověkých stavebních strojů, řešili praktické úkoly spojené se stavitelstvím, odkrývali problémy, nacházeli řešení. Jako svébytný exponát považujeme také budovu samotného pivovaru, kde je expozice umístěna.

Program je vždy uzpůsoben dané věkové kategorii, čili program pro MŠ, 1. a samostatně pro 2. stupeň ZŠ, SŠ a specializované programy pro SŠ stavební a VŠ.

Expozice statiky – PROČ TO (NE)SPADNE ...

Doprovodný program ke stálé expozici Statika hrou. Hravý program, při kterém cestou experimentů, vlastního tvoření a zdolávání výzev objevovali návštěvníci základní principy statiky – tedy proč to (ne)spadne.

Také tento program přizpůsobujeme věku žáků, případně specializaci.

Expozice stavebně-historického průzkumu

Program pro studenty SŠ a VŠ nabízel základní seznámení s tím, co je SHP, s jeho cíli, využitím, otázkami. Společně s lektorem objevovali historii stavby na konkrétních ukázkách expozice.

12.4.7.2 Výtvarně-řemeslné dílny

Mozaiky

Z připravených různobarevných keramických střípků si účastníci dílny mohli vytvořit svůj obraz a odnést si ho sebou.

Truhlářství

Základy práce se dřevem. Po základním seznámení s materiálem, náradím, postupy a zásadami bezpečnosti si účastníci mohli zhotovit svůj vlastní dřevěný výrobek, který si samozřejmě mohou odvést domů. Byla připravena atraktivní nabídka pro všechny věkové kategorie.

Truhlářství pro nejmenší

Varianta truhlářské dílny pro žáky mateřských škol.

Odborné (specializované) dílny

Pro zájemce především z řad vysokoškolských studentů, případně středoškolských žáků se stavebním zaměřením po domluvě připravíme odbornou dílnu vedenou lektorem – odborníkem z praxe. Nejčastěji probíhají ukázky tradičního tesařství či truhlářství.

12.5 Specializované workshopy

NTM Praha

- 21.5.2022: Fotografická tvůrčí dílna – olejotisk – historický fotografický proces
- 28.5.2022 – 29.5.2022: Víkend s Jednotným časem
- 25.6.2022: Fotografická tvůrčí dílna – bromolejotisk – ušlechtilý fotografický proces z počátku minulého století
- 5.11.2022: Tvůrčí dílna klasické fotografie
- 10.12.2022: Tvůrčí dílna kyanotypie

12.6 Komentované prohlídky

NTM Praha

- 7.6.2022: Komentovaná prohlídka expozice Chemie kolem nás pro studenty ZŠ Jižní. Vedla Gabriela Kopalová
- 14.6. 2022: Komentovaná prohlídka expozice Architektury, stavitelství a designu pro projekt Fresh senior, z.s. Vedl kurátor Lukáš Hejný
- 22.8.2022 Komentované prohlídky v angličtině pro účastníky GI ICOM v expozicích hornictví a hutnictví. Vedl František Vítek ve spolupráci s Ondřejem Stejskalem
- 28.8. 2022: Komentované prohlídky pro šest skupin chemické laboratoře pro účastníky GK ICOM vedla Ivana Kopecká
- 22.08.2022: Komentované prohlídky v angličtině pro účastníky GI ICOM v expozicích hornictví a hutnictví. Vedl František Vítek ve spolupráci s Ondřejem Stejskalem
- 5.10.2022: Exkurze FEL ČVUT - Komentovaná prohlídka expozice hodin. Vedl David Hamr
- 10.11.2022: Komentované prohlídky expozice Historie kontaktních čoček pro studenty ČVUT. Vedla Gabriela Kopalová ve spolupráci s Ing. Jiřím Michálkem z Ústavu makromolekulární chemie
- 2.12.2022: Komentovaná prohlídka expozice Technika v domácnosti pro studenty ČVUT. Vedla Lucie Střechová
- V průběhu školního roku 2022/2023: Pět komentovaných prohlídek expozice Tiskařství pro střední odborné školy vedl kurátor Pavel Pohlreich

CSD NTM Plasy

- 11.6.2022 – 12.6.2022: V rámci akce Letní barokní festival se konaly komentované prohlídky pro veřejnost:
- Dvůr stavebních řemesel (dílny černého řemesla)
 - Expozice stavebněhistorického průzkumu

12.7 Jiné akce

NTM Praha

- 15.2.2022: Výročí znovuotevření NTM (15. 2. 2011)
Den se sníženým vstupným.
- 26.2.2022: Letenský Masopust
Letenský masopust se konal již poosmé. Tradiční akce spojená s průvodem masek a doprovodným programem, jehož trvalou součástí byla i návštěva NTM. Pro všechny maskary byl připraven vstup do muzejních expozic na Letné zdarma.
- 1.3.2022 – 15.3.2022: Účast na EXPO DUBAJ 2020
NTM se zúčastnilo prezentace v expozici českého Pavilonu EXPO 2020, který se konal kvůli Covidové pauze až v roce 2022. Pro prezentaci muzea byla připravena interaktivní hra Technologický strom. Tato hra představuje principy lidmi používaných nástrojů od minulosti po současnost. NTM vystavovalo také cenný originál čočkostroje Otty Wichterleho a originál polarografu Jaroslava Heyrovského, které jsou důkazem českého podílu na rozvoji technické vzdělanosti světa.
- 12.3.2022 – 13.3.2022: Víkend na závodních tratích
Na víkend byl připraven pro veřejnost doprovodný program, přístupný bez příplatku v rámci běžného vstupného do muzea. Víkend na závodních tratích byl zasvěcen závodním veteránům, které se představily na výstavě Vavříny s vůní benzínu. Mimořádně bylo možné nahlédnout pod kapoty vystavených vozů a poslechnout si výklad kurátora automobilové sbírky Petra Kožíška.
- 23.3.2022: Slavnostní vyhlášení soutěže Máte doma muzejní kousek
Výhercem uplynulého ročníku (2021/2022) internetové soutěže „Máte doma muzejní kousek? Věnujte jej NTM“ se stal kavárenský kávovar Merkur pořízený kolem roku 1947 pro cukrárnu v Turnově. Dne 23.3.2022 předal v NTM dárci vítězného předmětu generální ředitel recyklačního systému ELEKTROWIN Roman Tvrzník poukázku na nákup spotřebního zboží v hodnotě 5 000,- Kč. Generální ředitel NTM Karel Ksandr poděkoval dárci za hodnotné rozšíření sbírek a předal mu vybrané publikace z produkce muzea. Získaný kávovar a několik dalších vybraných předmětů je možné si prohlédnout ve vstupní části expozice Technika v domácnosti. Soutěž byla vyhlášena i pro rok 2022 a odstartovala 1.4.2022.
- od 1.4.2022 a po celý zbytek roku: Máte doma muzejní kousek
Počátek dalšího kola internetové soutěže.
- od 4.4.2022 a po celý zbytek roku: Workshopy pro děti a rodiny z Ukrajiny
Od dubna 2022 v souvislosti s válkou na Ukrajině s cílem podpořit adaptaci uprchlíků NTM připravilo a realizovalo speciální programy pro ukrajinské rodiny s dětmi. Workshopy probíhaly ve všední den i o víkendech v Hlavní budově NTM

Praha, ale také v CSD NTM Plasy. Děti si mohly vyrobit knížku a seznámit se s expozicemi muzea nebo se zúčastnit připravených programů zaměřených na poznávání a hry.

- 23.4.2022: Technika ožívá
Akce pro veřejnost byla zaměřena na prezentaci našich historických automobilů a motocyklů. V jízdě se předvedly vozy Tatra 815 PUMA, náš nejúspěšnější závodní vůz, se kterým Karel Loprais 4x startoval v Rallye Dakar, Jawa Minor, Vauxhall 25 GY a motocykly Jawa 350 OHV, Orion F 58A, Jawa 175 OHV nebo unikátní Čechie – Böhmerland 29001. Program byl přístupný pro veřejnost v rámci běžného vstupného bez příplatku.
- 1.5.2022: Den sklářů a keramiků
V rámci výstavy HOT HOT HOT, věnované tuzemskému sklářskému průmyslu, proběhl doprovodný program v areálu NTM. Představena byla mobilní sklářská pec, keramická dílna, výroba skleněných figurek a další se sklářstvím spojené aktivity. Ve výstavě byl k dispozici soutěžní kvíz.
- 18.5.2022: Mezinárodní den muzeí
Den se sníženým vstupným.
- 20.5.2022: Pražské jaro v NTM
Mezi tradiční akce v NTM patří koncert festivalu Pražské jaro, který se odehrává mezi lokomotivami přímo v expozici Dopravní hala. V roce 2022 se konal koncert již po jedenácté a představil se na něm hráč na bicí nástroje Ladislav Bilan Jr. a HAMU Percussion Ensemble.
- 28.5.2022: Víkend s jednotným časem
Jak to, že jdou všechny hodiny stejně? To byla otázkou, na kterou poskytla návštěvníkům odpověď víkendová akce s názvem „Víkend s jednotným časem.“ Návštěvníci měli možnost zúčastnit se prohlídek a workshopů spojených s naší expozicí Měření času a mnohé si vyzkoušet na speciálních didaktických pomůckách.
- 4.6.2022 – 5.6.2022 a 11.6.2022 – 12.6.2022: Letná pod parou
Dva víkendy po sobě se v muzeu nesly ve znamení parních strojů. Na akci s názvem Letná pod parou se ve spolupráci s Muzeem starých strojů a technologií v Žamberku představilo hned několik parou poháněných dopravních prostředků. Zcela mimořádným exponátem v pohybu byl osobní parní automobil, který byl objednan v roce 1902 od americké firmy Locomobile Company of America pro následovníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este.
- 11.6.2022 – 12.6.2022: Letní barokní festival/Hudba smyčců a kovadlin
Tématem Letního barokního festivalu Plzeňského kraje v CSD NTM Plasy byly v roce 2022 železo a jiné kovy ve svých nejrůznějších podobách. Návštěvníci si mohli vyzkoušet, jak se taví ruda, připravují formy, odlévají klíče nebo jiné drobnosti. Nechyběla ukázka práce kováře nebo si rovnou pod jeho vedením mohli účastníci něco vykovat. 12.6.2022 pak v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Plasích vystoupil Pavel

Šporcl a orchestr Praga Camerata. Na programu bylo Čtvero ročních období od Antonia Vivaldiho. Akce se konala za finanční podpory Plzeňského kraje a města Plasy.

15.6.2022 – 18.6.2022: 1000 mil československých

Ve čtvrtek 16.6.2022 odstartoval další ročník soutěže historických vozů 1000 mil československých. NTM v roce 2022 reprezentovaly vozy Jawa Minor z roku 1939 (Jiří Příhoda a Jiří Doležal) a Aero 50 z roku 1938 (Arnošt Nezmeškal a Marek Ronovský). NTM je jedním z partnerů této významné soutěže, která odkazuje na tradiční prvorepublikový závod. Akce je také výbornou příležitostí k prezentaci provozních muzejních exponátů. Cíl závodu se odehrál v sobotu 18.6.2022 tradičně před budovou NTM za velké účasti a zájmu veřejnosti. Připraven byl bohatý doprovodný program. Množství dětí se zúčastnilo druhého ročníku závodu Rallye NTM na šlapacích autíčkách, který se konal po celý den. Následně proběhlo vyhodnocení soutěže 1000 mil čs. a společenský večer pro účastníky podniku.

5.7.2022: Výročí založení NTM (2008)
Den se sníženým vstupným.

6.7.2022: Parním vlakem z muzea do muzea
Ve středu 6.7.2022 bylo možné vyrazit v rámci tradiční akce Z muzea do muzea na výlet parním vlakem taženým lokomotivou Všudybylkou z Lužné u Rakovníka do Železničního depozitáře NTM v Chomutově. Návštěvníci železničního depozitáře měli jedinečnou příležitost vidět představení Pražské mobilní zvonohry, které propojuje hudební zážitek s ukázkou zvonářského umu.

11.7.2022: Letenský kolotoč
Nově opravený kolotoč se poprvé roztočil v pondělí 11.7.2022. Bylo to v den 128. výročí od jeho reinstalace a kolaudace na Letné a zároveň v roce 130. výročí jeho vzniku a první instalace na Královských Vinohradech. O den později odstartovala historicky první návštěvnická sezona restaurovaného Letenského kolotoče. Na koních a v autíčkách se mohli svézt děti i dospělí. Jednalo se o jednu z nejvýznamnějších akcí roku 2022.

5.8.2022: Oprava a provoz vozu M 400.001 zvaného Elinka
Po opravě se 5.8.2022 vrátil na trať nejstarší elektrický železniční vůz v ČR (výroba 1903) – M 400.001 zvaný Elinka ze sbírek NTM. Každou sobotu až do 27.8.2022 bylo možné se svézt na lokálce mezi Tábořem a Bechyní, která je nejstarší elektrifikovanou tratí ve střední Evropě.

13.8.2022: Motocyklem z muzea do muzea
Pro fanoušky motocyklové historie byla připravena jízda, která spojila prohlídku motocyklové sbírky v expozici Doprava v NTM v Praze na Letné, návštěvu motocyklového muzea Splněný sen v Pavlíkově u Rakovníka a prohlídku výstavy Fenomén Jawa v NTM v CSD NTM Plasy. Akce se konala pod záštitou kurátora motocyklové sbírky a ředitele Muzea dopravy NTM Mgr. Arnošta Nezmeškala.

- 22.8.2022 – 25.8.2022: Mezinárodní konference ICOM
 NTM se podílelo na 26. generální konferenci Mezinárodní rady muzeí ICOM Praha 2022. V Praze se při příležitosti této prestižní oborové akce sešlo na 3 000 muzejních odborníků ze 124 zemí světa. Mottem konference bylo „Muzea mají sílu měnit svět kolem nás!“. NTM se společně s NZM v pondělí 22.8.2022 stalo hostitelem největší události generální konference – slavnostního zahájení a společného setkání účastníků z celého světa.
- 25.8.2022: 50. výročí reorganizace CIMUSETu
 50. výročí reorganizace CIMUSETu (Mezinárodní komise pro muzea a sbírky vědy a techniky), které proběhlo z iniciativy NTM v říjnu 1972 v Praze, bylo připomenuto zasedáním právě tohoto výboru v NTM ve čtvrtek 25.8.2022. Zasedání se po padesáti letech opakovalo na tomtéž místě v rámci konference ICOM.
- 26.8.2022: Memorandum o porozumění mezi NTM a Národním tchajwanským muzeem
 NTM a Národní tchajwanské muzeum podepsaly memorandum o porozumění. Jednalo se o mezník v naší dlouhodobé spolupráci s Tchaj-wanem v oblasti kulturního dědictví, která bude pokračovat na poli výzkumu, pořádání výstav a přípravě vzdělávacích projektů. Návštěva tchajwanské delegace v ČR se uskutečnila při příležitosti konání Generální konference ICOM Praha 2022 v Praze.
- 1.9.2022 – 2.9.2022: Po škole na kolotoč
 Ve spolupráci s Prahou 7 proběhla akce „PO ŠKOLE NA KOLOTOČ“, která byla určená pro všechny žáky, studenti, rodiče a prarodiče zdarma. Kromě možnosti se svézt na opraveném Letenském kolotoči byl nabídnout doprovodný program: divadlo, malování na obličej, knižní dílny nebo zmrzlina. Lektoři NTM připravili pro děti v Letenském parku závody šlapacích autíček.
- 3.9.2022: Dožínky na Letné
 Záříjový víkend obohatila také tradiční akce, které se NTM účastní po boku sousedního NZM. NTM se podílelo sníženým vstupným do svých expozic v hodnotě 80 Kč na osobu.
- 8.9.2022: Videokanál pro návštěvníky s postižením sluchu
 V rámci snahy o co největší přístupnost NTM se ve spolupráci s Ústavem jazyků a komunikace neslyšících FF UK v Praze podařilo spustit nový videokanál pro návštěvníky s postižením sluchu. Ve znakovém jazyku a otitulkované jsou na něm k dispozici informace o nejzajímavějších a nejcennějších exponátech, historii a současnosti muzea, sbírkách i našich mimopražských pobočkách.
- 17.9.2022: Dny Evropského dědictví
 NTM se připojilo k oslavám DNŮ EVROPSKÉHO DĚDICTVÍ. Tentokrát se zapojily naše pobočky: Centrum stavitelského dědictví NTM Plasy a Železniční depozitář NTM Chomutov. V rámci tohoto dne byly obě pobočky přístupné za snížené vstupné.

- 28.9.2022: Den otevřených dveří na MKČR
NTM se aktivně prezentovalo na Dni otevřených dveří MK ČR. V Nostickém paláci na Malé Straně NTM představilo v akci historický automobil Jawa Minor z roku 1939 a ukázky edukačních aktivit, které připravuje pro školy i rodiny s dětmi.
- 28.9.2022: Den české státnosti. Výročí prvního otevření stálých expozic NTM ve Schwarzenberském paláci na Hradčanech
Den se sníženým vstupným.
- 14.10.2022 – 15.10. 2022: Recyklační víkend ONLINE
Také v roce 2022 mohli lidé prostřednictvím Facebooku nabídnou svůj starý spotřebič do našich sbírek. V pátek 14.10.2022 a sobotu 15.10.2022 u příležitosti mezinárodního dne Elektroodpadu bylo možné posílat fotografie nabízených spotřebičů a dostat online zpětnou vazbu od kurátorky Lucie Střechové. S ekologickou likvidací předmětů, které do sbírky nebyly přijaty, poradil účastník zástupce partnera akce – kolektivního systému Elektrowin Jan Marxt.
- 22.10.2022: Setkání flašinetářů na zámku Kačina
- 28.10.2022: Vznik Československa
Den se sníženým vstupným.
- 4.11.2022: Zámek plný knih
NTM se zúčastnilo pardubického prodejního veletrhu Zámek plný knih. Na tomto veletrhu NTM představilo své nejnovější publikace.
- 8.11.2022: 3 000 000. návštěvník
Od znovuotevření NTM v únoru 2011 navštívilo naše muzeum 3 000 000 návštěvníků. Jubilejní třímiliontou návštěvníci jsme slavnostně přivítali v úterý 8.11.2022. Stala se jí Věra Průdková, která přijela s rodinou do Prahy z Brna. Čekala na ni řada překvapení včetně mimořádné možnosti svézt se historickým automobilem Jawa Minor.
- 17.11.2022: Den boje za svobodu a demokracii
Den se sníženým vstupným.
- 30.11.2022: Ježíškova vnučata
Před začátkem prosincové přípravy na Vánoce se NTM připojilo k vánoční akci Ježíškova vnučata, která každoročně plní přání seniorům. Návštěva našeho muzea byla přáním pana Antonína. Vedle individuální prohlídky dopravní expozice měl možnost nahlédnout i do zákulisí nebo se svézt v naší Jawě Minor z roku 1939.
- 3., 10. a 17.12.2022: Adventní soboty
Pro advent 2022 připravilo NTM sérii workshopů pro zpříjemnění čekání na Vánoce návštěvníkům muzea. Speciální program se týkal především výstavy HARDTMUHT: od uhlu k tužkařskému impériu, kde bylo připraveno kreativní odpoledne pro děti. Na návštěvníky také čekal lektorovaný program, jehož cílem bylo vytvoření videopřání z NTM a nechyběly ani komentované prohlídky.

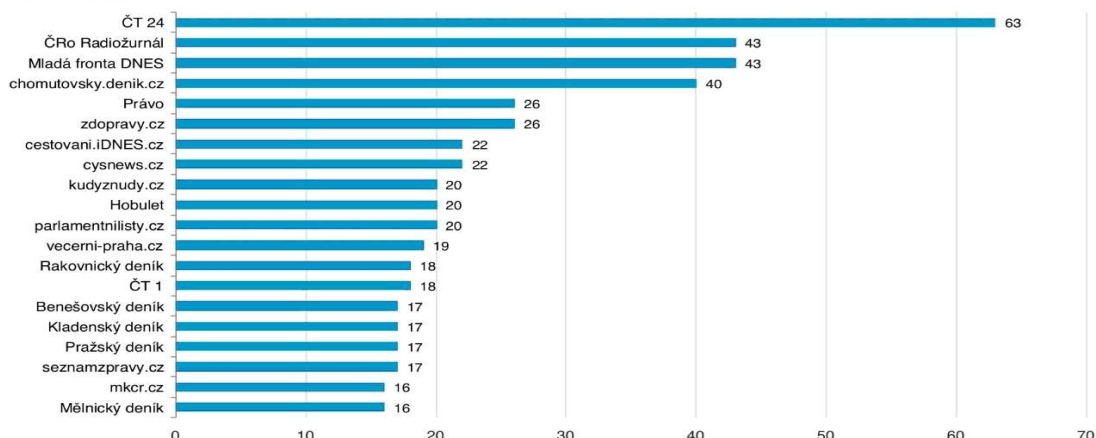
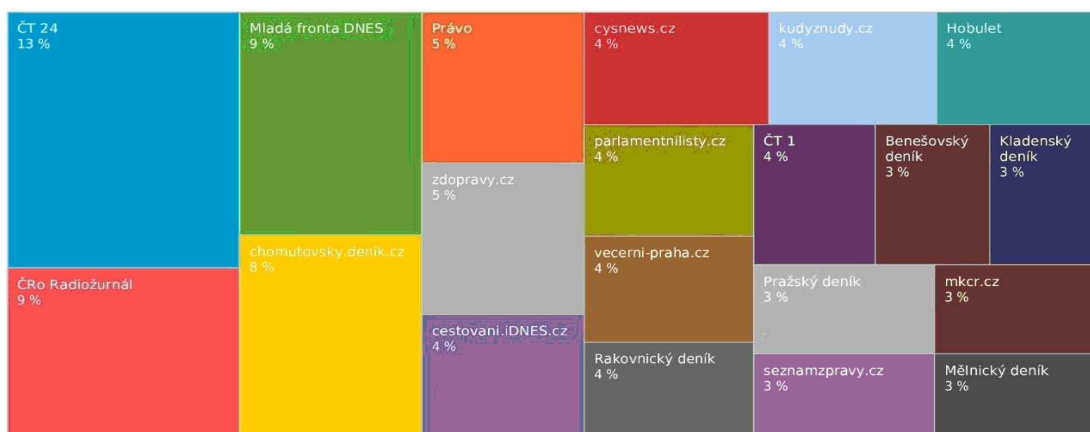
- 17.12.2022: Výročí úmrtí prezidenta Václava Havla (18.12.2011)
Den se sníženým vstupným.
- 18.12.2022: Vánoční koncert v NTM
Již tradičně se v NTM uskutečnil vánoční koncert *Česká mše vánoční Jakuba Jana Ryby*. Účinkoval Vysokoškolský umělecký soubor Univerzity Karlovy, komorní orchestr Camerata Carolina a pražští chrámoví sólisté. Dirigoval Jakub Zicha.

12.8 Spolupráce s médii

Hlavním mediálním partnerem NTM zůstává Česká televize. Ta informovala o dění v NTM především ve vysílání ranního pořadu Studio 6 nebo v cyklu Toulavá kamera. V rámci spolupráce pak ČT uvedla spotovou kampaň k nové expozici NTM v CSD NTM Plasy „Středověké stavební stroje“. Pokračovala i spolupráce s Českým rozhlasem. Ve vysílání veřejnoprávního rádia v roce 2022 měli pracovníci muzea několikrát možnost hovořit o svých výstavách a zároveň veřejnost pozvat na návštěvu muzejních expozic. Kromě veřejnoprávních médií spolupracovalo NTM i s dalšími médii. NTM pokračovalo také v budování komunity na sociálních médiích a úspěšně vylepšilo svou prezentaci v rámci sociální sítě Instagram.

TOP Zdroje

1.1.2022 - 31.12.2022



V TOP 20 zdrojích bylo 500 zpráv z celkového počtu 2 179.

Nejvíce jich publikoval zdroj ČT 24 (63 zpráv), následuje ČRo Radiožurnál (43 zpráv) a Mladá fronta DNES (43 zpráv).

Výběr hlavních mediálních výstupů v roce 2022 představuje následující výčet:

- 2.6.2022: Seznam zprávy – Technické muzeum dostalo historický automobil a Zítkovy dokumenty
<http://www.seznamzpravy.cz/clanek/regiony-zprava-praha-technicke-muzeum-dostalo-historicky-automobil-a-zitkovy-dokumenty-204709>
- 6.6.2022: MotorMax – 1000 mil československých
<http://motor-max.cz/2022/06/06/1000-mil-ceskoslovenskych-startuje-za-tyden-ve-stredu>
- 28.6.2022: Česká televize Studio 6 – výstava HARDTMUTH
<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1096902795-studio-6/222411010100628>
- 11.7.2022: Refresher – Letenský kolotoč
<https://refresher.cz/117963-Na-prazske-Letne-se-roztocil-jedinecny-kolotoc-z-roku-1892-Oprava-stala-23-milionu-korun>
- 12.7.2022: Český rozhlas – Regina – Letenský kolotoč
<http://praha.rozhlas.cz/letensky-kolotoc-uz-se-zase-toci-k-jizdam-zve-deti-i-dospela-na-19-koni-a-6-8786122>
- 16.7.2022: Česká televize – Z metropole – Letenský kolotoč
<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10116288835-z-metropole/222411058230028>
- 23.7.2022: Česká televize – Národní technické muzeum ukazuje historii tužkařského impéria Koh-i-Noor
Výstava HARDTMUTH byla v rámci reportáže prezentována formou krátkého obrazového komiksu dostupného online.
<http://ct24.ceskatelevize.cz/komiks/3517155-technicke-muzeum-ukazuje-historii-tuzkarskeho-imperia-koh-i-noor>

Vedle hlavních mediálních výstupů lze zmínit dále např.

- 17.2.2022 (vysíláno 23.2.2022): Česká televize, [Wifina](#) (<https://decko.ceskatelevize.cz/wifina>) spolupráce při natáčení v prostoru hornické expozice a dolů.
- 4.6.2022: Česká televize, Studio ČT 24, [reportáž ohledně akce Letná pod parou](#) (<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/222411058310604>) (Ondřej Stejskal)
- 28.8.2022: Česká televize, Toulavá kamera - Presentace CSD NTM Plasy - expozice středověké stavební stroje (<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1126666764-toulava-kamera/222562221500034/>)
- 13.10.2022: TV Nova, Snídaně s Novou – propagace výběrového programu Recyklační víkend online (Lucie Střechová)
- podzim 2022: TV Nova, spolupráce na dokumentárním cyklu o firmě Brouk a Babka a obchodním domě Bílá Labuť (Lucie Střechová)
- 10.11.2022: Česká televize, ČT1, [Toulky Českem budoucnosti, díl Energetika](#) (<https://www.ceskatelevize.cz/porady/13375839333-toulky-ceskem-budoucnosti/222562221510005/>) (Ondřej Stejskal)

12.9 Významné návštěvy

V roce 2022 se v NTM uskutečnily čtyři významné návštěvy:

- 21.1.2022: Návštěva ministra kultury Mgr. Martina Baxy, který se v NTM seznámil s aktuálními výsledky práce i s plány do budoucna. Prohlédl si rovněž muzejní expozice. Pan ministr přislíbil svoji podporu pro Muzeum železnice a elektrotechniky NTM na Masarykově nádraží
- 15.2.2022: Návštěva Jeho Excelence japonského velvyslance Suziki Hideo při příležitosti výstavy „Bedřich Feuerstein, architekt. Praha-Paříž-Tokio“
- 28.2.2022: Návštěva předsedy Ústavního soudu JUDr. Pavla Rychetského při příležitosti předání jeho služebního vozu do sbírek NTM
- 19.7.2022: Návštěva ministra kultury Mgr. Martina Baxy v Plasích u příležitosti otevření 25. stálé expozice NTM „Středověké stavební stroje“ v nově renovovaném prostoru bývalých ležáckých sklepů
- 20.10.2022: Neformální setkání a večere ministrů dopravy a jejich kolegů z Ukrajiny, Moldavska, Norska a ze Švýcarska za předsednictví ministra dopravy ČR Martina Kupky při příležitosti českého předsednictví v Radě EU

13 Poradní orgány NTM

13.1 Vědecká rada

Úkolem tohoto orgánu je hodnotit koncepční otázky týkající se základních činností NTM a jeho rozvoje. V roce 2022 tvořili Vědeckou radu NTM tyto členové: Dr. Ing. Ján Fabián, PhDr. Benjamin Fragner, prof. Ing. Václav Havlíček, CSc., prof. RNDr. Helena Illnerová, DrSc., Ing. Václav Jandáček, prof. JUDr. Marie Karfíková, CSc., plk. Mgr. Aleš Knížek, doc. Ing. Petr Kotlík, CSc., doc. Ing. Josef Koubek, CSc., PhDr. Jan Králík, prof. RNDr. Ivo Kraus, DrSc., Ing. Pavel Křeček, prof. RNDr. Václav Pačes, DrSc., prof. JUDr. Václav Pavlíček, CSc., prof. Ing. Pavel Ripka, CSc., PhDr. Jana Součková, DrSc., PhDr. Zuzana Strnadová, doc. PhDr. Filip Suchomel, Ph.D., Ing. Vlastimil Vykydal, prof. Ing. Ivan Wilhelm, CSc., Ing. Karel Zeithammer, CSc., Ing. Svatopluk Zídek, PhDr. Martin Ebel, Ph.D., PhDr. Miloš Hořejš, Ph.D., PhDr. Jan Hozák, Mgr. Arnošt Nezmeškal, Mgr. Michal Novotný, Ph.D. Vědecká rada NTM se v roce 2022 z důvodu pandemie onemocnění COVID-19 nesešla.

13.2 Redakční rada

V roce 2022 pracovala redakční rada ve složení PhDr. Jan Králík (předseda), RNDr. Ivana Lorencová (tajemnice), Ph.D., PhDr. Kateřina Bečková, Jaroslav Beránek, Bc. Magdalena Buriánková, PhDr. Marek Ďurčanský, prof. PhDr. Milan Hlavačka, CSc., PhDr. Miloš Hořejš, Ph.D., Mgr. Pavel Kodera, Ph.D., Mgr. Jiří Křížek, doc. Ing. arch. Zdeněk Lukeš, Ing. Jan Palas, Michal Plavec, PhDr. Dagmar Rýdlová, Ph.D., Mgr. Martin Sekera, Mgr. Michal Šimůnek, Ph.D., PhDr. Zdeněk Vácha.

Zasedání redakční rady se v roce 2022 neuskutečnilo.

13.3 Výstavní a programová rada

Výstavní a programová rada, jejímž úkolem je hodnotit koncepční otázky týkající se realizace výstavní a programové činnosti NTM, se pro rok 2022 skládala z těchto členů: Plk. Mgr. Michal Burian, VHÚ; Ing. Lenka Zubačová, NTM - MŽE; Mgr. Ondřej Dostál, Ph.D., MU MM; Bc. Jan Duda, prezentační oddělení PR a práce s veřejností NTM; Dott. Emanuele Gadaleta, NM ČMH; Ing. Miroslava Bezchlebová, odbor náměstka pro ekonomiku NTM; PhDr. Martin Ebel, Ph.D., odbor ředitele MAS NTM; Petr Kožíšek, odbor ředitele dopravy NTM; Ing. Blanka Kreibichová, odbor výstavní a údržby expozic NTM; Mgr. Lucie Střechová, odbor ředitele průmyslového muzea NTM; PhDr. Petra Matějovičová, UPM; Ing. Martin Mrázek, TMB; Mgr. Jan Randáček, NGL; Mgr. Adam Horký, odbor ředitele železničního muzea NTM; Mgr. Olga Šámalová, Muzeum hl. m. Prahy, Mgr. Hynek Stříteský, Muzeum Svitavy.

Výstavní a programová rada se k posouzení činnosti NTM za rok 2022 sešla dvakrát, poprvé 30.6.2022 a podruhé 30.11.2022. Kromě administrativních záležitostí (schválení strukturních a organizačních změn) a provozních podmínek v NTM se jednalo hlavně o výstavách proběhlých v roce 2022 (rozběr realizace jednotlivých výstav, zpětná vazba k jejich organizaci a realizaci) a o výstavním plánu na rok 2023, ke kterým se vedla diskuze.

13.4 Rada pro sbírkotvornou činnost

Rada pro sbírkotvornou činnost, jejímž úkolem je hodnotit koncepční otázky týkající se sbírkové činnosti NTM, se pro rok 2022 skládala z těchto členů:

a) interních: PhDr. Jan Novotný, hlavní kurátor sbírek NTM, předseda Rady pro sbírkotvornou činnost; Ing. Lukáš Hejný, vedoucí oddělení stavitelství a architektury, Muzeum architektury a stavitelství NTM; Mgr. et MgA. Michaela Hrubá, Ph.D., ředitelka odboru Muzea elektrotechniky a médií NTM; PhDr. Petr Kužel, kurátor, Železniční muzeum NTM; Michal Plavec, kurátor, Muzeum dopravy NTM; Ing. Antonín Švejda, oddělení exaktních věd, NTM; PhDr. Zdeněk Vácha, vedoucí Archivu NTM; Mgr. Václav Rutar, vedoucí oddělení administrace a evidence sbírek,

b) externích: PhDr. Pavel Ciprian, Muzeum města Brna, p.o.; Mgr. René Klimeš, Regionální muzeum v Litomyšli; PhDr. Věra Přenosilová, Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.; prof. Ing. arch. Tomáš Šenberger, ČVUT, fakulta stavební; Mgr. Pavel Scheufler, publicista, historik fotografie, fotograf; Ing. Jan Šatava, Railway Capital, a.s.; Michal Svoboda, soudní znalec; prof. Ing. Karel Volka, CSc., VŠCHT, Ústav analytické chemie, PhDr. Jan Mergl, Ph.D., UPM, vedoucí sbírky skla, keramiky a porcelánu.

Tajemnicí Rady je Eva Remišerová, Oddělení administrace a evidence sbírek NTM (bez hlasovacího práva).

Jednání Rady pro sbírkotvornou činnost č. 180/2022 proběhlo ve standardní prezenční formě v zasedací místnosti NTM dne 18.5.2022, byly projednány akviziční návrhy kurátorů pro předměty z investičních prostředků Národního technického muzea, ale i návrh týkající se žádosti o poskytnutí dotace z programu ISO II/C na výkup předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu (program je administrován Ministerstvem kultury ČR).

Byly obhajovány návrhy na úplatné nabytí předmětů do podsbírk „23 – Věda, technika a průmyslová výroba“, a podsbírk „25 – Sbíрка architektury, stavitelství a průmyslového designu“. Nabytí všech výše uvedených věcí movitých pro sbírku NTM bylo Radou doporučeno. Při posuzování bezúplatného nabytí předmětů do sbírky NTM bylo konstatováno, že akvizice byly provedeny v souladu se strategií sbírkotvorné činnosti muzea vyplývající ze zřizovací listiny. Rada vzala na vědomí i předměty získané v mezidobí mezi 179. nákupní komisí/2021 a 180. nákupní komisí/2022, které byly získány per rollam.

Současně byl projednán návrh pro úplatné nabytí v rámci žádosti o poskytnutí dotace z programu ISO II/C (na výkup předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu) – nákladní automobil Škoda 706R (rok výroby 1951/1952). Automobil byl v roce 2022 zakoupen.

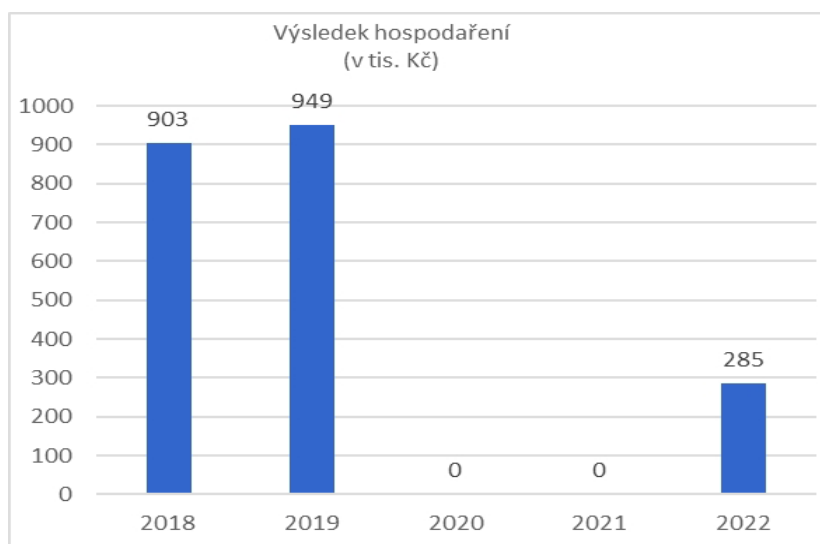
Všechny návrhy (odsouhlasené a doporučené Radou) byly rozhodnutím generálního ředitele schváleny.

14.2 Ekonomické informace

V roce 2022 zaznamenalo NTM návrat návštěvníků do expozic NTM, tato skutečnost ovlivnila příznivý vývoj výnosů ze vstupného. Současně však v důsledku energetické krize a inflačního vývoje cen v ČR bylo nutné zajistit financování zvýšených provozních nákladů. Významnou pomoc poskytl zřizovatel formou mimořádného příspěvků na provoz, který byl vázaný na navýšení nákladů na energie. Z těchto prostředků vyčerpalo NTM téměř 5,9 mil. Kč. Zvýšené provozní náklady pokrylo NTM zejména z vyšších výnosů z vlastních činností a také z mimořádných neplánovaných výnosů. Rovněž bylo využito doplňkové financování provozních potřeb z peněžních fondů, čímž byl dosažen příznivý hospodářský výsledek - zisk ve výši 284 985,54 Kč.

Výsledek hospodaření v tisících Kč v posledních 5 letech dokumentuje následující přehled:

Období	2018	2019	2020	2021	2022
Výsledek hospodaření (v tisících Kč)	903	965	0	0	285



Graf č. 1: Výsledek hospodaření v letech 2018 až 2022

Důležitou součástí hlavní činnosti je realizace dlouhodobých vědecko-výzkumných projektů v rámci programu NAKI II a IP DKRVO. Na tyto projekty byly poskytnuté účelové prostředky, čerpané ve výši 21,5 mil. Kč. Následující přehled uvádí vývoj rozhodujících položek na straně výnosů.

Výnosy NTM vybrané položky v mil. Kč	2018	2019	2020	2021	2022
Příspěvek na provoz	136	120	135	141	140
Účelové prostředky na VVI (NAKI+RVO)	11,4	14,8	17,6	24,3	21,5
Výnosy z vlastních činností	40	41	21,5	21,5	44,7

Výstavní činnost muzea byla zaměřena na prezentaci výstupů vědecko-výzkumných projektů (např. výstava „Hardtmuth: od uhlu k tužkařskému impériu“, „Bohumil Míra a Milan Míšek – silná dvojka českého designu“ nebo výstava „Štukatérství“). Za podpory prostředků z EU se podařilo rozšířit stálou expozici v pobočce muzea CSD NTM Plasy, rekonstrukcí objektu „Ležácké sklepy“ bylo možné instalovat expozici „Středověké stavební stroje“. V publikační činnosti byl vyrovnán časový posun v edičním plánu způsobený „covidovým“ obdobím. NTM vydalo 34 titulů v hodnotě téměř 5,9 mil. Kč, převážná část titulů je financovaná z účelových prostředků. Distribuci publikací je zajištěna kromě muzejní prodejny a prodeje na pobočkových pokladnách také prostřednictvím knižního e-shopu, projektových partnerů nebo jiných kulturních institucí.

Modernizace a obnova vybavení stálých expozic, odborných pracovišť a depozitářů NTM je v posledních letech čím dále tím více naléhavá. V roce 2022 bylo možno i díky mimořádným tržbám ze vstupného pokračovat v této činnosti.

Obnoveno bylo vybavení stálých expozic NTM v Praze v hodnotě cca 5 mil. Kč (osvětlení výstavního sálu, informační kiosky, dotykové monitory, podlahová krytina apod.). K modernizaci pracovišť významně přispěla investiční dotace v rámci IP DKRVO v hodnotě 4 mil. Kč na pořízení speciálního spektrometru pro laboratoř NTM. Pro ostatní pracoviště a depozitáře se podařilo zajistit zejména vhodnější manipulační techniku, zařízení vzduchotechniky pro archivní depozitář, digitalizační a fotografické zařízení, nástroje a předměty pro vzdělávací programy atd. Tyto výdaje byly financované z vlastních prostředků Fondu reprodukce majetku (investiční) nebo ze zmíněných mimořádných vlastních výnosů (neinvestiční) v hodnotě cca 5 mil. Kč.

I v roce 2022 pokračovala stavební obnova depozitářů a expozic NTM. Tyto projekty jsou spolufinancované z prostředků EU a SR v rámci investičních programů zřizovatele. Jedná se zejména o stavbu nového depozitáře v Čelákovicích CD04 včetně úpravy komunikací v objektu, úpravy v prostorách budoucího Muzea železnice a elektrotechniky v Praze, nebo již zmíněný projekt „Expozice středověkých stavebních strojů“ v CSD NTM Plasy. Obzvláště potěšující bylo dokončení obnovy objektu Letenského historického kolotoče a jeho zpřístupnění veřejnosti (tato část obnovy byla prováděna od roku 2014), kromě výrazné finanční podpory od zřizovatele NTM na tuto akci získalo finanční dar od Městské části Praha 7 ve výši 750 tis. Kč.

Přehled výdajů v r. 2022 z prostředků EU a SR na spolufinancované akce (zaokrouhleně v mil. Kč):

Společné projekty spolufinancované z prostředků EU	106,00
Rozvoj depozitního areálu Čelákovice	69,40
Rozvoj depozitního areálu Čelákovice II	1,27
Restaurování kolejových vozidel ze sbírky Železničního muzea	19,05
Expozice středověkých stavebních strojů	12,80
Restaurování NKP Tatra 77a	3,48

Projekty od zřizovatele financované v rámci SMVS (EDS, ISO, DKRVO)	29,38
Realizace pozemních komunikací v areálu Čelákovice	5,43
Nákup speciálního nákladního automobilu Tatra T815, trojnásobný vítěz Rallye Dakar	11,50
ISO C II -Výkupy – nákladní automobil Škoda 706R	1,00
ISO II/D - Restaurování sbírkových předmětů	0,69
Obnova objektu a provozních souborů Letenského historického kolotoče	4,81
Pořízení nemovitostí pro vybudování Muzea železnice a elektrotechniky	1,95
Pořízení spektrometru Nicolet pro laboratoř NTM (dotace DKRVO)	4,00

Hospodářská činnost

Hospodářskou činnost NTM představuje prodej „cizích publikací, katalogů, upomínkových předmětů a dalšího zboží...“. Od roku 2021 provozuje NTM vlastní muzejní prodejnu, i díky zvýšené návštěvnosti byl zaznamenán vyšší obrát při prodeji zboží celkem, nejenom publikací z vlastní edice. V rámci hospodářské činnosti NTM dosáhlo v roce 2022 zisku ve výši 220 542,- Kč.

Provozní výdaje v roce 2022

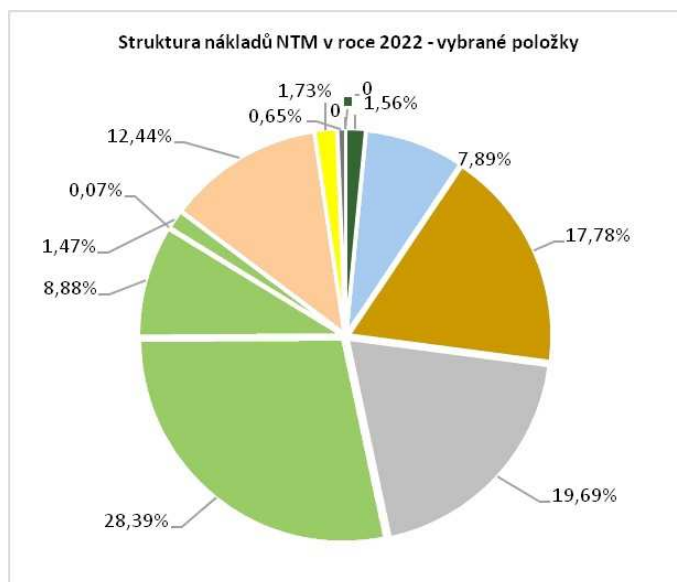
Struktura provozních výdajů v roce 2022 byla významně ovlivněna nárůstem nákladů na energie a rovněž se projevila stoupající inflace v ČR, zejména výdaje na údržbu a služby pro zajištění provozu byly výrazně vyšší, než v porovnatelném předcházejícím období. Hlavní částí provozních výdajů jsou prostředky na platy a související osobní náklady (téměř 40 % celkových nákladů) a výdaje na údržbu provozních objektů a zařízení.

Čerpání plánovaného rozpočtu nákladů NTM v roce 2022 je uvedené v následujícím přehledu vybraných položek, který současně poskytuje strukturální podíl hlavních nákladových položek v %. Je nutné poznamenat, že rok byl zahájen v režimu rozpočtového provizoria, schválený rozpočet pro rok 2022 vycházel z návrhu, který byl sestavený v nejistém „covidovém“ období roku předchozího.

Přehled významných položek nákladů NTM v r. 2022 v Kč je uvedený v následující tabulce a grafu.

Název položky	Schválený rozpočet 2022 (finanční plán)	Schválený rozpočet 2022 (po úpravách)	Skutečnost 2022	Skutečnost 2022 (podíl na celkových nákladech)
Náklady celkem	157 110 767,00	252 480 753,99	244 694 164,87	
Spotřeba materiálu	2 500 000,00	2 648 000,00	3 812 640,03	1,56%
Spotřeba energie	12 000 000,00	24 890 000,00	19 312 746,74	7,89 %
Opravy a udržování	12 000 000,00	36 691 475,45	43 510 616,96	17,78 %

Název položky	Schválený rozpočet 2022 (finanční plán)	Schválený rozpočet 2022 (po úpravách)	Skutečnost 2022	Skutečnost 2022 (podíl na celkových nákladech)
Ostatní služby	21 000 000,00	60 693 286,78	48 182 806,41	19,69 %
Mzdové náklady	55 244 977,00	66 098 762,00	69 464 854,00	28,39 %
Zákonné sociální pojištění	18 000 000,00	20 733 416,00	21 716 637,00	8,88 %
Jiné sociální pojištění	170 000,00	170 000,00	175 442,00	0,07 %
Zákonné sociální náklady	2 900 000,00	3 058 516,00	3 599 868,21	1,47 %
Odpisy dlouhodobého majetku	29 790 790,00	29 790 790,00	30 444 384,88	12,44 %
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	1 500 000,00	1 627 000,00	4 236 908,45	1,73 %
Ostatní náklady celkem	2 005 000,00	6 079 507,76	237 260,19	0,65 %



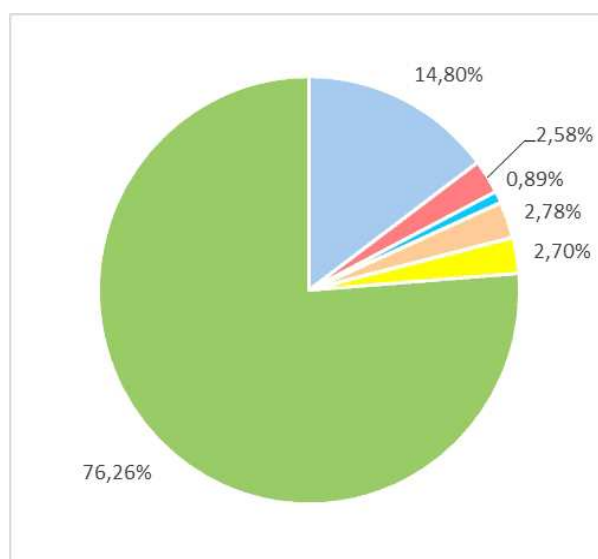
Graf č. 2: Struktura nákladů NTM v r. 2022
(barevné plochy a přiřazené hodnoty odpovídají položkám v tabulce)

Při plánování výnosů z vlastních činností na rok 2022 byly očekávány nižší hodnoty, skutečnost však předčila očekávání. Příspěvek na provoz byl posílený mimořádnými kompenzačními příspěvky, a to kompenzací dopadů pandemie nemoci COVID-19 (1,153 mil. Kč) a příspěvkem na úhradu mimořádně zvýšených nákladů na energie (z poskytnuté zálohy 11,425 mil. Kč jsme vyčerpali 5,89 mil. Kč).

Výnosy v roce 2022

Přehled významných skupin výnosů NTM, jejich výši a strukturu v r. 2022 v Kč je uveden v následující tabulce a grafu.

Název položky	Schválený rozpočet 2022 (finanční plán)	Schválený rozpočet 2022 (po úpravách)	Skutečnost 2022	Skutečnost 2022 (podíl na celkových výnosech)
VÝNOSY CELKEM	157 110 767,00	252 480 753,99	244 979 150,41	
Výnosy z prodeje služeb	17 000 000,00	17 000 000,00	36 250 992,15	14,80 %
Výnosy z pronájmu	2 700 000,00	2 700 000,00	6 318 273,50	2,58 %
Výnosy z prodaného zboží	600 000,00	600 000,00	2 169 246,93	0,89 %
Čerpání fondů	12 000 000,00	12 000 000,00	6 799 578,71	2,78 %
Ostatní výnosy celkem	502 000,00	502 000,00	6 618 629,45	2,70 %
Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	124 308 767,00	219 678 753,99	186 822 429,67	76,26 %



Graf č. 3: Struktura výnosů NTM v r. 2022
(barevné plochy a přiřazené hodnoty odpovídají položkám v tabulce)

Investiční výdaje v roce 2022

Financování investičních akcí NTM v r. 2022 bylo kombinované z následujících zdrojů:

- vlastní zdroje NTM - z Fondu reprodukce majetku cca 6,9 mil. Kč
- dotace MK ČR - cca 14 mil. Kč (na nákup sbírkových předmětů, speciálního přístroje do laboratoře, stavební akce v Čelákovcích, obnova Letenského kolotoče, údržba nemovitostí pro vybudování MŽE)
- prostředky EU - cca 107 mil. Kč (jedná se o realizaci projektů z programu IROP).

Vlastní zdroje NTM byly použité zejména na přípravné práce pro dlouhodobé investiční akce ve všech objektech NTM, z dokončených akcí kromě nákupu sbírkových předmětů byly investiční prostředky NTM využité na již zmíněné modernizace a obnovu vybavení expozic a odborných pracovišť NTM.

Výdaje na zahraniční pracovní cesty

V roce 2022 se zahraniční pracovní cesty soustředily na realizaci vědeckovýzkumných projektu, prezentační akce NTM a odborné vzdělávací konference. Významnou prezentační akcí byla účast na výstavě EXPO v Dubaji v březnu 2022. Výdaje na zahraniční pracovní cesty dosáhly výše téměř 570 tis. Kč.

Bezúplatné převody majetku

Tradiční bezúplatné převody majetku se týkají sbírkových předmětů, v r. 2022 jsme takto získali čtené předměty do zdravotnické sbírky, letecké sbírky a také větší počet zařízení a vozidel ze železničního provozu. Individuální dárci věnovali do sbírek NTM vzácné předměty z oblasti elektrotechniky, kinovybavení, měřící přístroje, laboratorní pomůcky a dalších téměř 550 kusů předmětů. Navíc byly počátkem roku 2022 získány bezúplatně zásoby osobních ochranných pracovních pomůcek (ochranné obleky a jednorázové rukavice) v hodnotě 811 tis. Kč.

Peněžní fondy NTM

Peněžní fondy NTM se tvoří a čerpají v souladu s rozpočtovými pravidly platnými pro státní příspěvkové organizace. Představují významný zdroj financování investičních aktivit (Fond reprodukce majetku) nebo je možné jejich prostředky využít na dofinancování provozních výdajů organizace. Specifické využití se vztahuje na Fond kulturních a sociálních potřeb, jeho tvorba a použití je upravena vyhláškou.

Použití prostředků fondů na dofinancování provozních výdajů v tis. Kč

Peněžní fond	2018	2019	2020	2021	2022
Fond odměn	455	0	560	0	2 189
Rezervní fond	3 128	407	35	1 258	1 052
Fond reprodukce majetku	11 015	5 832	6 844	0	3 558

Detailní pohled na tvorbu a čerpání jednotlivých fondů v roce 2022 uvádí tabulka.

Hospodaření s prostředky peněžních fondů NTM v r. 2022

Název fondu	Počáteční stav k 1.1.2022	Tvorba	Použití	Konečný stav k 31.12.2022
Fond odměn	4 268 172,88			
Čerpání - překročení prostředků na platy r. 2022			2 189 810,00	
Fond odměn 411 celkem	4 268 172,88	0,00	2 189 810,00	2 078 362,88
FKSP - Fond kulturních a sociálních potřeb	402 315,05			
zákonný příděl do fondu		1 289 503,42		
čerpání fondu - rekreace, letní tábory dětí			71 400,00	
čerpání fondu - stravenky / příspěvek na stravování			858 840,00	
čerpání fondu - penzijní a životní pojištění			321 800,00	
čerpání fondu - životní a pracovní jubilea			34 000,00	
čerpání fondu - věcné dary zaměstnancům			6 000,00	
čerpání fondu - vybavení pracovišť			3 441,00	
FKSP celkem	402 315,05	1 289 503,42	1 295 481,00	396 337,47
Rezervní fond - TVOŘENÝ ZE ZLEPŠENÉHO VH	5 887 586,19			
příděl - schválený HV 2021		25 592,00		
úhrada sankčních plateb			936 985,66	
Rezervní fond 413 celkem	5 887 586,19	25 592,00	936 985,66	4 976 192,53
Rezervní fond - ÚČELOVÉ PROSTŘEDKY				
zůstatky z minulých období	430 953,82			430 953,82
zůstatky z minulých období - jiné neúčelové prostředky	123 997,00			123 997,00
Město Písek - podpora technického vzdělávání Uepozice - תכנת - nespotřebované prostředky projektu IROP (CD04, 7820, 7815, 10517)	40 000,00		40 000,00	0,00
Finanční dar na restaurování - GLOBAL ASSISTANCE a.s.	14 137 210,57	10 518 842,98	14 137 210,57	10 518 842,98
Finanční dar na restaurování - MČ Praha 7 - Letenský kolotoč	500 000,00			500 000,00
Finanční dar na tisk publikace - EMBA, a.s.		750 000,00	750 000,00	0,00
Finanční dar na restaurování /odměny - CAW		10 000,00	10 000,00	0,00
Finanční dar na restaurování /odměny - CAW		25 000,00	25 000,00	0,00
Finanční dar na renovaci osobního vozu - Nadace Okřídlené kolo	14 500,00	125 000,00	39 500,00	100 000,00
Rezervní fond 414 celkem	15 246 661,39	11 428 842,98	15 001 710,57	11 673 793,80
Fond reprodukce majetku				
počáteční stav	49 354 796,88			
tvorba fondu z odpisů dlouhodobého majetku		29 871 243,88		29 871 243,88
tvorba fondu z prodeje DHM + odvod do SR		617 900,00	617 900,00	0,00
tvorba fondu - ostatní		1 000,00		1 000,00
odvod z odpisů zřizovateli			7 743 847,00	7 743 847,00
čerpání - pořízení a technické zhodnocení dlouhodobého majetku			16 460 430,77	16 460 430,77
čerpání - doplňkový zdroj (opravy, DDHM...)			3 558 283,05	3 558 283,05
Fond reprodukce majetku 416 celkem	49 354 796,88	30 490 143,88	28 380 460,82	51 464 479,94

14.3 Personální informace

V roce 2022 ukončilo pracovní poměr v NTM 18 zaměstnanců. Mezi nimi bylo 6 zaměstnanců se smlouvami na dobu určitou, pracujících v rámci projektů DKRVO a NAKI (ukončené projekty), 5 zaměstnankyň se smlouvami na dobu určitou, vykonávající sezónní práci pokladních v CSD NTM Plasy a v Depu kolejových vozidel v Chomutově. Po skoro 18 letech činnosti v NTM ukončil pracovní poměr Pavel Kodera, nejprve archivář Archivu architektury MAS NTM, později hlavní osoba Centra stavitelského dědictví NTM v Plasích. Ve stejném roce ze stejného oddělení odešla Kristýna Koderová, po 6 letech činnosti v NTM. Po 10 letech činnosti v NTM odešla do důchodu Věra Roškotová. Do důchodu již nestihl odejít Roman Řanda, pracující v oblasti správy budov NTM od února 1998 (zemřel 15.10.2022). Po necelých 8 letech činnosti v provozní oblasti odešel z NTM Michal Štěpánek.

Nově nastoupilo do NTM 17 zaměstnanců, 13 z nich na smlouvu na dobu určitou (z toho 5 pokladních – viz odstavec výše).

V lednu nastoupila do pokladny hlavní budovy Zdeňka Valšíková, do restaurátorské dílny Veronika Pulcová a do odboru projektového řízení Ing. Jan Kulvejt.

V únoru nastoupila na pozici metodik spisové služby Bc. Monika Fialová Kondrádová. Mgr. Pavel Kodera se vzdal funkce vedoucí centra stavitelského dědictví NTM Plasy a ukončil PP dohodou ke konci února.

V dubnu nastoupila do Plas uklízečka Markéta Jakubská a v červnu další dvě pracovnice z Ukrajiny Krasnikova Natalia a Andriushchenko Svitlana, ta ale po měsíci odjela a nastoupila místo ní Polianska Olha.

V dubnu nastoupili do pokladny v Plasích a v Chomutově na dobu určitou do října celkem 4 pokladní Marschová Olga, Novotná Daniela, Svobodová Alena a Bílková Irena.

V dubnu nastoupil Jan Malý na pozici provozáře místo Bc. Michala Štěpánka, který koncem dubna ukončil PP.

V červnu ukončil pracovní poměr Filip Keller, který byl v Archivu NTM na dobu určitou jako zástup za mateřskou dovolenou (místo zůstalo dále neobsazeno).

V srpnu nastoupila Marie Marková na pozici lektora za Věru Roškotovou, která odešla v červnu do důchodu. Pracovní poměr dohodou ukončil Jan Ksandr.

V září nastoupila na pozici programový pracovník CSD NTM Plasy Mgr. Alžběta Kratochvílová za Mgr. Kristýnu Koderovou, která ukončila pracovní poměr dohodou, a Anna Říhová nastoupila na zkrácený úvazek na pozici knihovnic na část úvazku, který si zkrátila PhDr. Markéta Varyšová.

V listopadu nastoupil Mgr. Petr Svojanovský na pracovní pozici vedoucí oddělení administrace a evidence sbírek místo Mgr. Václava Rutara, který se vzdal funkce.

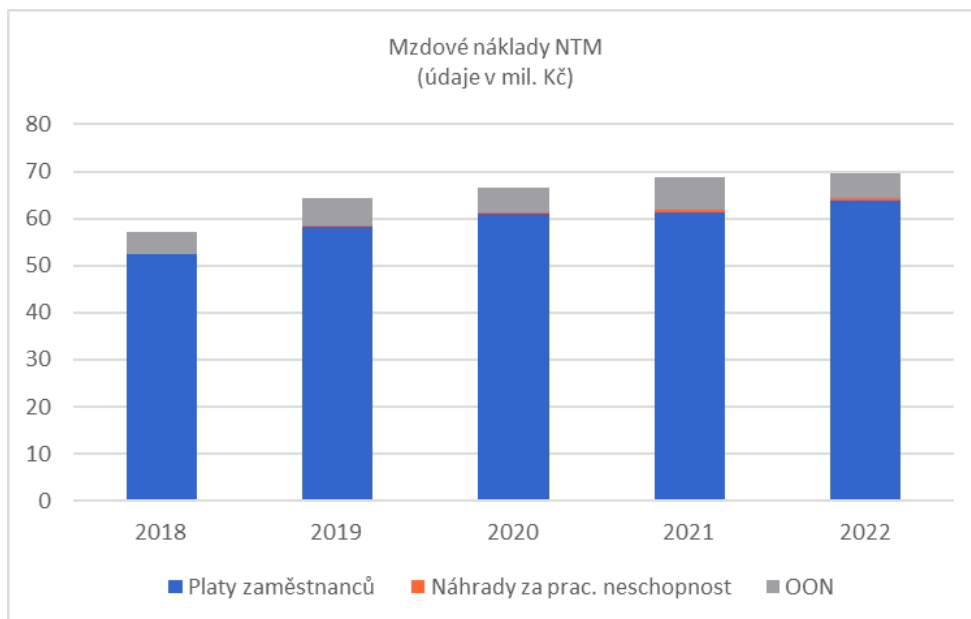
14.3.1 Zaměstnanost a čerpání mzdových prostředků

V roce 2022 NTM zaznamenalo přepočtený počet úvazků ve výši 138,74.

Prostředky na platy byly čerpané opět převážně z příspěvku na provoz od zřizovatele, z účelových prostředků schválených projektů NAKI, DKRVO, a projektů z programů IROP. Na dofinancování prostředků na platy byly použité i prostředky z Fondu odměn ve výši 2,19 mil. Kč, současně byly na odměny zaměstnanců využity účelové dary pro edukační programy a restaurování sbírkových předmětů celkem ve výši 65 tis. Kč.

Přehled významných mzdových ukazatelů

Mzdové náklady (v mil. Kč)	2018	2019	2020	2021	2022
Platy zaměstnanců	52,3	58,3	60,9	61,3	63,7
Náhrady za pracovní neschopnost	0,2	0,2	0,4	0,4	0,7
OON	4,6	5,7	5,3	7,0	5,1
Celkem	57,1	64,2	66,6	68,7	69,5



Graf: Mzdové náklady v období 2018 až 2022

Vybrané ukazatele platu v období 2018-2022

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Průměrný plat zaměstnanec NTM	32 358	35 273	36 347	37 350	38 206
Medián platu zaměstnanec NTM	26 920	29 850	32 621	30 461	31 772

14.3.2 Členství v národních i mezinárodních odborných organizacích a projektech s technickou či podobnou tematikou

NTM

- Českomoravská elektrotechnická asociace
- Komise Asociace muzeí a galerií ČR
- Association of European Printing Museums
- International Council of Museums

Ebel Martin, PhDr., Ph.D.

- člen Památkové rady NPÚ ÚOP v Ústí nad Labem
- člen Sdružení pro stavebněhistorický průzkum

Hejný Lukáš, Ing.

- člen Sdružení pro stavebněhistorický průzkum

Hořejš Miloš, PhDr., Ph.D.

- člen redakční rady Biografického slovníku HÚ AVČR
- člen v redakční radě NZM
- člen redakční rady Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně
- člen vědecké rady Technického muzea v Brně
- člen výboru Společnosti pro dějiny věd a techniky

Hulák Jiří, Mgr.

- místopředseda Asociace designérů, z.s.
- člen Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost Moravské galerie v Brně, sekce užitého umění a průmyslového designu

Kleinová Jana, Ing.

- členka Společnosti pro dějiny vědy a techniky Praha

Kodera Pavel, Mgr., Ph.D.

- člen Sdružení pro stavebně historický průzkum
- člen správní rady Nadačního fondu Mariánské Týnice
- člen redakční rady odborného časopisu Památky vydávaného NPÚ
- člen redakční rady odborného časopisu Bohemia Occidentalis Historica vydávaného katedrou historie Pedagogické fakulty Západočeské univerzity

Kratochvílová, Alžběta Mgr.

- člen Sdružení pro stavebně historický průzkum
- člen Klubu Augusta Sedláčka, pobočka Plzeň

Kopecká Ivana, Ing.

- členka WTA
- členka ICOM-CC
- členka Umělecké rady UP-fakulty restaurování
- členka Komise MK ČR pro restaurování

Ksandr, Karel, Mgr.

- člen Vědecké rady Fakulty stavební ČVUT v Praze
- člen Historické komise Univerzity Karlovy
- člen Vědecko-umělecké rady Fakulty architektury ČVUT v Praze
- člen Divácké rady České televize
- člen Sboru expertů pro památkovou péči OPP magistrátu hl. m. Prahy
- člen Vědecké rady generální ředitelky Národního památkového ústavu
- člen Vědecké rady Fakulty podnikohospodářské Vysoké školy ekonomické v Praze
- člen Vědecké rady územního odborného pracoviště NPÚ v Ostravě
- člen Vědecké rady Vlastivědného muzea v Olomouci
- člen Poradního orgánu MK ČR k přípravě nového památkového zákona
- člen Muzejní rady Leteckého muzea Metoděje Vlacha v Mladé Boleslavi
- člen Společenství Svatovítské katedrály
- člen Sdružení pro stavebně – historický průzkum
- člen ICOMOS – Mezinárodní rady pro kulturní památky a sídelní celky
- člen DOCOMOMO – Mezinárodní rady pro ochranu moderní architektury
- člen Klubu Za starou Prahu
- člen Spolku přátel zámku Sychrov

Lorencová, Ivana, RNDr.

- členka Společnosti pro dějiny vědy a techniky
- členka České společnosti chemické

Novotný, Michal, Mgr., Ph.D.

- předseda Komise pro ochranu památkového fondu v oblasti železniční dopravy NPÚ
- člen pracovní skupiny pro přípravu koncepce historického dědictví Správy železnic
- člen Sbírkotvorné komise – poradního orgánu ředitelky Muzea hlavního města Prahy
- člen Muzejní rady Muzea Dopravního podniku hlavního města Prahy
- člen Společnosti pro dějiny věd a techniky
- člen Klubu Za starou Prahu

Střechová, Lucie, Mgr.

- členka Sbírkotvorné komise – poradního orgánu ředitelky Muzea hlavního města Prahy
- členka Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost Národního zemědělského muzea, s.p.o.

Vácha Zdeněk, PhDr.

- člen vedení skupiny specializovaných archivů v České archivní společnosti
- člen širší metodické skupiny ELZA

14.3.3 Zahraniční pracovní cesty zaměstnanců NTM

V roce 2022 uskutečnilo 32 zaměstnanců NTM celkem 15 tématických zahraničních pracovních cest. Celkové náklady na jejich provedení činily téměř 570 tisíc Kč.

Dubaj

- Blanka Kreibichová a Adam Horký prezentovali NTM dvěma předměty ze sbírek NTM a speciálně vyvinutou hrou „Technologický strom“ na EXPO Dubaj 2020 (odloženo až na roky 2021-2022 z důvodu covidové pandemie; ZPC 27.2. – 17.3.2022).

Francie

- Lucie Burešová přednesla příspěvek „Explaining the La Tène period treatment practices through the traceology analysis of a set of artefacts identified as surgical tools“ na osmém ročníku meetingu European School of Protohistory of Bibracte v Glux-en-Glenne (13. – 16. 3. 2022).

Německo

- Jiří Hulák navštívil Muzeum Henryho van de Velde, Museum für sächsische Fahrzeuge a Sächsisches Industriemuseum v Chemnitz, expozice užitého umění s prezentacemi designu v Lipsku a Frankfurtu nad Mohanem, Bahaus-Museum ve Výmaru a Automobile Welt v Eisenachu (2. – 7.12.2022).
- Jan Hosták a Martin Stránský navštívili v Rudesheimu am Rhein akci Musica Mechanica pořádanou místním muzeem za účelem propagace česko-anglické publikace Československé gramofony 1946-1993. Bližší kontakt byl navázán s Helmutem Janischem z Phono Obsession, se kterým byla diskutována možnost spolupráce na jím zamýšlené publikaci o fonografických válečcích, a Andreasem Schmaudrem z Phonopassion (8. – 10.4.2022).

- Michal Šimůnek uskutečnil badatelskou cestu do Bundesarchivu v Berlíně v rámci DKRVO (11. – 16.9.2022).

Nizozemsko

- Jan Duda, Adam Dušek a Karel Ksandr prezentovali NTM na vernisáži výstavy vozů značky Tatra v muzeu DAF (30.9. – 1.10.2022).

Rakousko

- Miloš Hořejš uskutečnil badatelskou cestu ve vídeňských archivech a muzeích v rámci DKRVO (20. – 23.7.2022).
- Miloš Hořejš, Hana Králová a Martina Stabenowová uskutečnili badatelskou cestu a jednání v Lichtenštejnském rodového archivu ve Vídni ohledně jednání o další spolupráci a možnosti prezentování výstavy Hardtmuth ve zdejších výstavních prostorách. Cesta byla uskutečněna v rámci NAKI II a DKRVO (6. – 8.12.2022).
- Patrik Virkner uskutečnili badatelskou cestu do Vídně, kde studoval archivní materiály z fondů Österreichisches Staatsarchiv, pobočka Kriegsarchiv, týkajících se firmy Walter pro připravovanou monografii. Cesta byla uskutečněna v rámci DKRVO (6. – 8.12.2022).

Slovensko

- V rámci závodu historických vozidel 1000 mil československých dojeli Jiří Příhoda, Jiří Doležal, Arnošt Nezmeškal a Marek Ronovský až do Bratislavy (16. – 18.6.2022).
- Michaela Hrubá se účastnila fotografického festivalu v Bratislavě, v rámci kterého došlo k osobnímu setkání s autory, sběrateli a teoretiky a historiky fotografie. Na festivalu byly rovněž prezentovány dvě publikace z nové edice Krása historické fotografie (Přemysl Koblic a Barevná fotografie). Kniha o Přemyslovi Koblicovi byla navíc nominována do soutěže o nejkrásnější fotografickou publikaci (4.11.2022).
- František Vítek se v Prešově při příležitosti 50. výročí vzniku STM-Muzea Solivaru v Prešově účastnil mezinárodní konference „Tradície solného baníctva v Karpatskom oblúku“ (29.9.2022 – 1.10.2022).
- Michal Plavec se zúčastnil v Slovenském technickém múzeu/Leteckém múzeu v Košicích mezinárodní vědecké konference Zlatá éra československého letectva. 100. výročie narodenia Ing. Jana Vlčka, konstruktéra lietadla Aero L-39 Albatros s aktivním příspěvkem Jeden z trojlístku konstruktérů. Ing. Karel Tomáš (1898 Plzeň – 1967 Praha) (27.6. – 1.7.2022).

Velká Británie

- Jakub Chaloupka, Jan Trnka odjeli do Velké Británie navazovat spolupráci s jednotlivci i institucemi spravujícími "materiálové sbírky". Postupně navštívili Charlese Brookinga, sběratele stavebních prvků (zejména oken a dveří) a jeho sbírku ve Whitchurch v Hampshire a Teaching Gallery v Cranleigh v Surrey, dále skanzen Weald and Downland Living Museum (transfery starých domů z oblasti Sussexu a Hampshire), bývalou cihelnu z konce 19. století Brickworks muzeum a The Woodchester Manor, unikátně zastavenou stavbu ve stylu viktoriánské gotiky, s prezentací autentických technik povrchových úprav stěn, včetně štukatérství (19. – 23.9. 2022).

- Karel Ksandr, Jan Hosták, Michal Novotný, Ondřej Stejskal, Adam Horký, Ondřej Dostál podnikli služební cestu v rámci snah o navázání mezinárodních kontaktů. V rámci cesty bylo navštíveno Science museum v Londýně, Locomotion ve městě Shildon a National Railway museum ve městě York. Při návštěvách zmíněných muzeí probíhalo jednání s vedením a byl představován projekt Muzea železnice a elektrotechniky NTM (19. – 24.11.2022).

14.4 Informace o činnosti odboru náměstka pro věci právní

Prostřednictvím referátu Správního odboru byly zajišťovány v roce 2022 následující agendy:

Referát veřejných zakázek

1. Průběžné zajišťování procesu veřejných zakázek v souladu se Zákonem č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách a Nařízením ministra kultury.
2. Průběžné metodické vedení veřejných zakázek a implementace nových právních norem do procesu zadávání veřejných zakázek.
3. Vedení evidence veřejných zakázek.
4. Zajišťování procesu elektronizace veřejných zakázek. Zajištění zadávání zakázek malého rozsahu prostřednictvím elektronického nástroje „NEN“ a veřejných zakázek řídicích se Zákonem č. 134/2016 Sb. prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek a Profilu zadavatel (nipez/NEN/profil).
5. Celkový počet zakázek podle jednotlivých druhů lze rozdělit následovně:
 - 4 veřejné zakázky v režimu otevřených nadlimitních zakázek
 - 2 otevřená zjednodušená řízení
 - 2 jednací řízení bez uveřejnění
 1180 zakázek malého rozsahu prostřednictvím elektronického nástroje „NEN“.

Referát právní

1. Průběžné zajišťování právního poradenství a kontroly právních dokumentů.
2. Příprava právních dokumentů.
3. Zajišťování pojistné agendy NTM.
4. Administrace správních řízení a vedení soudních procesů.

Prostřednictvím Správního odboru ve spolupráci s AK Nemeth bylo vyřízeno asi 800 právních případů a smluvních dokumentů.

14.5 Informace o činnosti odboru náměstka pro vnitřní věci a PR

Odbor pro vnitřní věci a PR mimo jiné zajišťuje smluvní agendu krátkodobých pronájmů a vede agendu dlouhodobých nájemních smluv, které má NTM uzavřené v rámci zajištění provozu muzejní restaurace, nápojových a mincovních automatů, či telekomunikačních technologií.

Referát pronájmů

Činnost referátu pronájmů navázala na rok 2021, na interní vědecké, mediální, společenské a kulturní akce s handicapem pandemie onemocnění COVID-19, tentokrát za daleko lepších podmínek. To se projevilo především na větším zájmu interních akcí a také na komerční klientele, což se odrazilo na celoročním finančním plnění. Za rok 2022 se

konalo 17 společenských akcí v prostorách NTM ve spolupráci s rozmanitými českými firmami a institucemi. Celkově přinesly tyto činnosti do rozpočtu NTM 1 979 750,- bez DPH.

Oddělení rovněž zajišťuje nebo pomáhá s realizací mnoha vzdělávacích, oborových konferencí a přednášek neziskových organizací či spolků jako například Klub Za starou Prahu, Společnost přátel starožitností a nelze opomenout Asociaci muzeí a galerií s projektem: Škola muzejní propedeutiky.

Referát BOZP a PO

Referát Bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a Požární ochrany (dále BOZP a PO) průběžně prováděl pravidelné kontroly a revize. V rámci interního vzdělávání se konalo pravidelné školení zaměstnanců NTM i školení zaměstnanců dodavatelských firem, které pro muzeum zajišťují dozor, ostrahu a úklid. Průběžně byla ve spolupráci s personálním oddělením zajišťována také příslušná profesní školení zaměstnanců.

NTM má uzavřenou smlouvu s poskytovatelem pracovně lékařských služeb. Zaměstnanci v tomto zdravotnickém zařízení absolvovali pravidelné preventivní lékařské prohlídky v termínech určených právními předpisy.

Úkolem Referátu BOZP a PO je i řešení pracovních úrazů zaměstnanců. V roce 2022 byly evidovány 3 pracovní úrazy s pracovní neschopností, u dvou již proběhlo odškodnění prostřednictvím pojišťovny Kooperativa.

V oblasti kontrolní činnosti se v objektech NTM konaly každoroční prověrky BOZP a PO a kontroly pracovišť ve spolupráci se smluvním poskytovatelem pracovně lékařských služeb.

Ve všech objektech NTM probíhají pravidelné kontroly a revize instalovaných bezpečnostních a požárně bezpečnostních zařízení. Tyto revize byly zajišťovány smluvními partnery.

Objekty NTM jsou vybaveny automatickými externími defibrilátory a profesionální záchranářskou brašnou pro poskytnutí první pomoci. Zaměstnanci jsou na použití těchto prostředků pravidelně proškoleni.

Mezi úkoly Referátu BOZP a PO patří také spolupráce při aktualizaci dokumentů ke krizovému řízení. K případnému doporučujícímu vybavení věcnými prostředky k ochraně sbírkových předmětů probíhají konzultace hlavně se specialisty Hasičského záchranného sboru.

14.6 Informace o kontrolní činnosti

14.6.1 Interní audity, dílčí kontroly a interní šetření

V souladu se Střednědobým plánem činnosti IA NTM na roky 2021÷25 byl zpracován Plán činnosti interního auditu NTM na rok 2022 zahrnující provedení 6 standardních interních auditů (IA) se zaměřením zejména na účetní závěrky (prověření dodržování účetních předpisů, a zda údaje uvedené ve výkazech věrně a poctivě zobrazují majetek a hospodaření s ním, zda je hospodárné, efektivní a účelné, zda jsou dodržovány právní a interní předpisy, dodržovány interní postupy, a zda je vnitřní kontrolní systém přiměřený a účinný); zacházení se sbírkovými předměty (prověření souladu s právními a interními předpisy vztahujícími se k hospodaření s majetkem státu a jeho ochraně a evidenci); řídicí kontroly; smluvní agendu a další interní administrativní procesy.

Plně dokončeny byly tři plánované IA:

- Účetní závěrka 2021 = bez zjištěných neshod.
- Pracovní náplně = zjištěny neshody (nedodržení zákoníku práce, nejednoznačnosti, neúplnosti a nesprávnosti) vyžadující realizaci nápravných opatření ve stanovených termínech.
- Práce z domova (navazující na interní audit z roku 2021, kde byly zjištěny dílčí problémy) = zjištěna pochybení týkající se jak nedodržování zákoníku práce, tak stanovených interních pravidel a vyžadující okamžitou realizaci nápravných opatření.

Původně plánovaný IA na DKRVO proběhl částečně, ale nebyl ukončen zprávou z důvodu jednání na MK, kdy by dokončení pouze dublovalo výsledky tohoto jednání.

Další původně plánovaný IA na kontrolu fakturace na konci roku neproběhl z důvodu nemoci interního auditora v předemném období (v roce 2023 proběhne alespoň následná kontrola).

Původně plánovaný IA na správné využívání elektronického docházkového systému (EDS) neproběhl jako samostatný audit, ale jako průběžné dílčí kontroly a šetření v průběhu roku zaměřené na průběh vývoje EDS, následnou osvětu mezi zaměstnanci a kontroly docházky, čerpání dovolené a náhradního volna, resp. čerpání v rámci stanovené vyrovnávací doby.

V roce 2022 zůstala z důvodu komplexnosti problematiky nedořešena nejistota ohledně odpovědnosti za rozsáhlé sbírky, která byla zjištěna při auditu v roce 2021 a úkol tak zůstává i do budoucna.

V roce 2022 nebyl rovněž proveden z roku 2021 odložený IA na vzdělávání a hodnocení zaměstnanců z důvodu dokončení příslušného interního předpisu až v průběhu roku 2022 a nutnosti jeho „zažití“ zaměstnanci NTM. Audit je tak naplánován na rok 2023.

U všech IA byly pokud možno u všech zjištěných pochybení nebo rizik, případně i pozorování, zjišťovány i jejich příčiny a po projednání s odpovědnými zaměstnanci byla ve spolupráci s nimi navrhována opravná, nápravná a preventivní opatření, návrhy na zlepšení procesů a případně další doporučení.

Mezi vedlejší zjištění z IA patří, že i přes neustálé zlepšování nadále přetrvává u některých činností nedostatečné zdokumentování (popsání) procesů způsobujících ojedinělou nejednotnost jejich vykonávání, a že stále trvá stav vysokého pracovního vytížení většiny vedoucích a běžných zaměstnanců NTM zapříčiněné nedostatečným personálním zabezpečením NTM a neustále stoupající externě vyžadovanou neúměrnou administrativní zátěží, která i přes stoupající digitalizaci činností zaměstnance přetěžuje a mnohdy brání vyšší efektivitě práce při hlavních odborných činnostech.

Neveřejná písemná auditní zpráva byla vždy projednána se statutárním zástupcem NTM (GR), který všechny dokončené zprávy schválil.

14.6.2 Dílčí kontroly a interní šetření

Mimo uvedených IA probíhaly kontinuálně podle potřeby (pokud možno bez přímé účasti auditovaných - tzv. pozorování za běžného provozu, kdy kontrolování nevědí, že jsou kontrolováni) pravidelné kontrolní činnosti týkající se majetku a jeho užívání, autoprovozu,

mobilních telefonů, ochrany osobních údajů a dalších. Případné nesrovnalosti (ojedinělé drobnosti) byly řešeny operativně s odpovědnými, případně na ně bylo v obecné rovině upozorňováno na Grémiu GŘ.

V případě požadavku GŘ na mimořádné audity, kontroly, šetření a analýzy se podařilo jejich zadání zahrnout do plánovaných IA (případně bylo zaměření IA upraveno), u části kontrol nebo šetření byl zrušen samostatný (původně plánovaný) IA (DKRVO, EDS) a byly podávány dílčí průběžné informace GŘ.

Z dalších kontrol a šetření (podklady pro aktualizaci Zřizovací listiny, projekt MUSEum+, spor GŘ s podřízeným o osobní hodnocení, smlouvy o výpůjčce Podkrušnohorského technického muzea, o.p.s.) byly podány (mimo průběžných ústních informací) GŘ stručné písemné zprávy.

Po celý rok 2022 pokračovaly (již standardní) průběžné kontroly a analýzy interního auditora zaměřené na dodržování interních předpisů nebo ostrahy dodavatelem, přičemž za celou dobu nebylo zjištěno zásadní porušování pravidel.

14.6.3 Další činnosti interního auditu

Součástí činnosti interního auditora (kterou je možné považovat za nepřímou kontrolní činnost) je správa interních předpisů (IP), tj. řízení systému interních předpisů (SIP) včetně definování a udržování struktury systému IP, stanovování pravidel tvorby a řízení IP, koordinace tvorby IP včetně shromažďování podnětů k aktualizaci, novelizaci nebo anulaci IP, podpora zpracovatelům IP (názvosloví, formulace textu, návaznost na další interní předpisy, jednoznačnost a kontrolovatelnost postupů), správa podkladů z tvorby IP a konečných znění, zveřejňování vydaných IP na intranetu a informování zaměstnanců o změnách v SIP). Po celý rok 2022 tak probíhaly průběžně práce na vydávání, novelizacích a aktualizacích IP a správě IP v SIP s následujícími problémy. Jednak stále není ideální „Vývěska“ v systému AthenA, a tak není jednoduchý přehled o platných IP a jejich správa je poněkud komplikovaná. Druhak se část kolegů spoléhá, že interní auditor „vymyslí“ jejich pracovní postupy a zpracuje je do IP, což vede ke sporům, že by si to představovali jinak, často až nesystémově nebo zcela bez pravidel. V některých případech je však spolupráce na vydávání, novelizacích a aktualizacích IP vynikající a bezproblémová. Bohužel se v roce 2022, oproti předpokladu, nepodařilo dokončit a vydat zcela nový Pracovní řád.

14.6.2 Vnější kontroly a audity

V roce 2022 byly provedeny 4 vnější kontroly zaměřené jak na prověření průběhu veřejné zakázky (ÚHOS posoudil průběh jako nepřípustnou změnu podmínek v průběhu soutěže), dodržování zákoníku práce (OIP Praha zjistil nesrovnalosti v obsahu osobních spisů zaměstnanců, v uvedení druhu práce na potvrzení o zaměstnání, v datu změn a v osobních příplatcích), tak závěrečná zhodnocení projektů NAKI II "Století informace: svět informatiky a elektrotechniky – počítačový svět v nás" (MK OÚP VaV nezjistil nedostatky) a "Zeměměřické a astronomické přístroje používané na území ČR od 16. do konce 20. století" (MK OÚP VaV nezjistil nedostatky).

K nedostatkům zjištěným při kontrolách byla přijata a realizována potřebná opatření.



Výroční zpráva 2022

<https://www.ntm.cz>

